

ŠEFIK KURDIĆ

APOKRIFNI HADISI

ZBIRKA LAŽNIH HADISA

ISLAMSKA - BIBLIOTEKA . NET

prof. dr. Šefik Kurdić
APOKRIFNI HADISI

Izdavač	Korektura
El-Kelimeh, Novi Pazar	Noura Jesri
Za izdavača	Prijelom i DTP
Malik Nurović	Fahrudin Smailović
Recenzija	Korice
Prof. dr. hfz. Safvet	Ifet Aličković
Halilović	Štampa
Prof. dr. Fuad Sedić	Grafičar, Užice
Urednik	Tiraž
Senad Redžepović	300
Lektura	
Jahja Fehratović	
Sanela Misirlić	

CIP – Каталогизacija у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

28-252-274.2

KURDIĆ, Šefik, 1958-

Apokrifni hadisi : zbirka lažnih hadisa koji se koriste u narodu i literaturi / Šefik Kurdić. - Novi Pazar: El-Kelimeh, 2010 (Užice: Grafičar). - 190 str. ; 22 cm

Deo teksta uporedo na arap. i bos. jeziku. - Tiraž 300. - Str. 5-12: Krupan doprinos hadiskoj nauci na našim prostorima / Safvet Halilović. - Bilješka o autoru: str. 187-190. - Napomene i bibliografske reference uz tekst. - Bibliografija: str. 179-186.

ISBN 978-86-7980-029-9

COBISS. SR – ID 175045900

Šefik Kurdić

APOKRIFNI HADISI

*Zbirka lažnih hadisa koji se koriste
u narodu i literaturi*

Novi Pazar, 2010.

UMJESTO PREDGOVORA

Krupan doprinos hadiskoj nauci na našim prostorima

Životni put, riječi i praksa posljednjeg Božijeg vjerovjesnika Muhammeda, a.s., detaljno su zabilježeni i vjerno prenijeti potonjim generacijama. To je najvjerodostojniji izvještaj o životu jednog vjerovjesnika. Do nas je prenijet putem pouzdanih i sigurnih predanja koja, s naučne strane, ne ostavljaju prostora ni za najmanju sumnju u vlastitu autentičnost. To nam omogućava da tačno i detaljno upoznamo Poslanikov život, kao i ono što je on govorio i (u)radio i tako jasno raspoznamo ono što je tokom povijesti eventualno dodato ili izmišljeno.

Općenito gledano, stepen vjerodostojnosti Poslanikovog životopisa toliki je da ne ostavlja prostora sumnji, što nije slučaj sa životopisima ranijih poslanika. Tako, npr., o Musau/Mojsiju, a.s., imamo pouzdanih vijesti, ali su se one izmješale sa židovskim izmišljotinama i izmjenama, tako da se ne možemo s

pouzdanjem osloniti na postojeći Tevrat/Stari zavjet ako želimo rekonstruirati vjerodostojnu biografiju Musaa, a.s. Mnogi kritičari, čak i na Zapadu, izražavaju otvorenu sumnju u neke knjige Starog zavjeta. Neki tvrde da pojedine knjige Starog zavjeta nisu zabilježene za života Musaa, a.s., niti neposredno nakon njegove smrti, već dugo vremena poslije, te da se ne zna njihov autor. To je, samo po sebi, dovoljno za osnovanu sumnju u autentičnost biografije Musaa, a.s., koju nam nudi Stari zavjet.

Sličan problem je i s onim što je govorio i radio Isa, a.s., kojeg kršćani nazivaju Isusom. Evanđelja koja su priznata od Crkve zapisana su ne za vrijeme života Isaa, a.s., već mnogo kasnije. Ta evanđelja su odabrana, bez znanstvene valorizacije, između stotina evanđelja koja su tada bila u posjedu kršćana. Ni autorstvo tih evanđelja nije naučno utvrđeno da bi ih čovjek mogao mirne savjesti prihvatiti. Također, ta evanđelja ne sadrže neprekinuti lanac prenosilaca koji bi dosezao do autora. Uz to, zapadni kritičari se razilaze po pitanju imena nekih autora: ko su oni i kada su tačno živjeli? Sve to dovodi u sumnju autentičnost onoga što evanđelja sadrže.

Ako je takva situacijama s biografijama velikih poslanika koji su ključne ličnosti najraširenijih religija u svijetu, logično je da životopisi osnivača drugih, manjih religija i filozofskih pravaca (poput Bude, Konfučija i dr.) budu na manjem stupnju vjerodostojnosti. Predanja koja njihovi sljedbenici prenose o njima, sa

znanstvenog stajališta, nemaju značajnije osnove. Radi se o predanjima koja svećenici prenose jedni od drugih, pri čemu u svakoj generaciji bude pridodato nešto od praznovjerja i legendi koje zdrav razum, oslobođen vjerskog fanatizma, ne može prihvatiti.

Tako dolazimo do spozaje da su životni put i praksa posljednjeg Božijeg vjerovjesnika Muhammeda, a.s., najvjerodostojniji i najpouzdaniji izvještaji, jer su pomno zabilježeni i vjerno preneseni potonjim generacijama.

Islamski učenjaci su veoma rano uočili da je, za očuvanje autentičnosti onoga što je Muhammed, a.s., rekao ili uradio, potreban *sened* – neprekinuti lanac pouzdanih prenosilaca putem kojeg će poslanička praksa i mudrost biti vjerno preneseni. U tom pogledu je u islamskoj tradiciji ustanovljen čitav niz naučnih disciplina u vezi s prenošenjem onoga što je Muhammed, a.s., rekao i uradio, a te discipline – inače poznate po nazivima *ulumul-hadis*, *ilmul-mustaleh*, *ilmur-ridžal* ili *el-džerhu vet-ta'dil* – predstavljaju mehanizme zaštite na osnovu kojih se potpuno pouzdano može znati da je ono što se dovodi u vezu s Posljednjim Božijim glasnikom uistinu tačno i autentično.

Muslimanski učenjaci su uložili ogroman napor na putu uspostavljanja jedinstvene naučne metodologije u kojoj su postavljeni rigorozni kriteriji pomoću kojih se povlači jasna linija između autentičnih i apokrifnih predanja. To je jedinstven slučaj u vjerskim tradicijama.

Zahvaljujući toj činjenici, sačuvan je sunnet Allahovog Poslanika, a.s.

U jednom hadisu, Muhammed, a.s., je nagovijestio da će tokom povijesti biti pokušaja podmetanja i izmišljanja apokrifnih predanja, ali će oni biti osujećeni naporima istinske uleme, čuvara poslaničke prakse i mudrosti. U tom hadisu, kojeg bilježe Ibn Džerir et-Taberi, Ibn Adijj i drugi hadiski autoriteti, Allahov Vjerovjesnik, a.s., kaže: *Hadis će iz svake generacije prenositi najčasniji i najpouzdaniji ljudi. Oni će od njega odstranjivati iskrivljena tumačenja fanatika, imputiranja lažova i pogrešne interpretacije neznalica.*

Zahvaljujući tim ogromnim naporima islamskih učenjaka, uspostavljena je precizna naučna metodologija koja omogućava raspoznavanje onoga što je Posljednji Božiji vjerovjesnik uistinu rekao ili uradio od onoga što je eventualno podmetnuto od strane određenih ljudi ili frakcija koji su lažnim predanjima nastojali zadobiti legitimitet za svoja nastrana učenja i pravce.

Knjiga *Apokrifni hadisi* istaknutog bosanskog alima i doktora hadiskih znanosti profesora Šefika Kurdića je po mnogo čemu jedinstvena. To je, zapravo, štivo koje se po prvi put pojavljuje na našim prostorima. Ranije smo bili u prilici na našem jeziku čitati prijevode, pa i komentare, znamenitih hadiskih djela, poput Buharije,

Muslima, Tirmizije, Nevevija i dr.,¹ ali je ovo jedinstven slučaj da i na bosanskom jeziku imamo zbirku lažnih (apokrifnih) hadisa. To je iznimno važno, naročito ako se ima u vidu da se uvaženi profesor fokusirao upravo na one hadise koji se učestalo koriste u narodu i literaturi. Nije rijedak slučaj na našim prostorima da pojedini vaizi, hatibi i muslimanski intelektualci u svojim nastupima koriste upravo takve hadise, što je apsurd i nedopustivo! Najveću odgovornost za očuvanje autentičnog islamskog učenja ima ulema, koja treba biti istinski čuvar Poslanikovih riječi i prakse.

U ovoj knjizi, u uvodnom dijelu, profesor Kurdić iznosi kratak historijski osvrt o nastanku i razlozima izmišljanja lažnih hadisa, na osnovu kojeg čitalac, na jednostavan i sažet način, dobiva vrlo korisne informacije o ovom iznimno važnom području.

Potom je cijenjeni autor, prema vlastitom izboru, naveo 333 lažna (apokrifna) hadisa, koji su, radi bolje preglednosti, razvrstani po temama. Tako, npr., pod naslovom *Allah*, navodi sljedeći hadis, odnosno hadisi-kudsiju: *Bio sam skrivena riznica, pa sam htio biti upoznat, te stvorih svijet, upoznah ih sa Sobom, pa Me upознаše!* Nakon toga, uvaženi profesor ukratko pojašnjava zašto je navedeno predanje apokrifno i ko je to od istaknutih hadiskih autoriteta ustanovio. U

¹ Smatramo bitnim napomenuti da je profesor Kurdić učestvovao u prevođenju nekih kapitalnih hadiskih zbirki, poput prijevoda Buharijevog *Sahiha*, a neke je zbirke sam preveo, poput Muslimovog *Sahiha* (sažetak), koji je štampan u tri zamašna toma.

vezi s navedenim predanjem, dato je sljedeće pojašnjenje: “Ovaj hadisi-kudsi nema – kako tvrde Ibn Tejmije, Zerkeši, Ibn Hadžer el-‘Askalani, Sujuti i dr. – nikakvog utemeljenja u *merfu* predanjima koja se vežu za Allahovog Vjesnika, s.a.v.s. Čak ne postoji ni slabo predanje koje seže do Vjerovjesnika, s.a.v.s.” a potom navodi zamašan popis stručne literature u vezi s ovom tematikom,² da bi onda konstatirao sljedeće: “Na žalost, ovaj hadisi-kudsi se često citira ne samo kod običnog naroda nego i u muslimanskim intelektualnim krugovima, kao predanje koje se veže za Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Ovo se posebno odnosi na sufije, koji smatraju, kako navodi Abdulfettah Ebu Gudde, da i ukoliko nema lanca prenosilaca koji seže do Vjerovjesnika, s.a.v.s., ovo predanje je utemeljeno *kešfom*/otkrovenjem.”

I tako, uz svaki navedeni (lažni) hadis, cijenjeni profesor daje kratak komentar i vlastite stavove argumentira kroz brojnu stručnu literaturu iz područja hadisa i hadiskih znanosti, čiji popis na kraju ove knjige doseže 78 bibliografskih jedinica. Za iščitavanje tako brojne literature, potreban je ogroman trud

² U tom popisu se navodi sljedeća stručna hadiska literatura: Es-Sehavi, *El-Mekasidul-hasene fi bejani kesirin minel-ehadisi-muştehere ‘alel-elsine*, str. 386, predanje br. 838; Ali el-Kari, *El-Esrarul-merfu’a fil-ahbaril-mevdu’a*, str. 269, predanje br. 353; El-‘Adžluni, *Keşful-hafa’ ve muzilul-ilbas, ‘ammeştehere minel-ahadisi ‘ala elsinetin-nas*, 2/132, predanje br. 2016 i El-Ezheri, *Tahzirul-muslimin minel-ehadisil-mevdu’a ‘ala sejjidil-murselin*, str. 147, predanje br. 248 i Mehmed Handžić, *Uvod u tefsirsku i hadisku nauku*, str. 93.

i višegodišnji angažman, što cijenjenom profesoru nije bilo teško jer ova knjiga, prije svega, ima za cilj ukazati na ono što je, tokom dugih vremenskih perioda, izmišljeno i imputirano posljednjem Božijem poslaniku Muhammedu, a to, u suštini, nema nikakve veze s njegovom poslaničkom misijom i praksom. Iz tog razloga, ova knjiga ima izuzetnu važnost, jer na svjetlo dana iznosi ono što se lažno vezuje za Posljednjeg Allahovog vjerovjesnika i, doprinosi očuvanju autentičnog islamskog učenja. Imajući u vidu navedeno, smatram veoma korisnim objavljivanje ove knjige na našem jeziku.

Knjiga je ispisana briljantnim stilom, veoma je pregledna i, što je najvažnije, utemeljena je na čvrstim naučnim osnovama. Pojavljivanje ovakve knjige na našem govornom području višestruko je korisno, pogotovo ako se ima u vidu da se, u posljednje vrijeme, u našim medijima sve više ustupa prostor onima koji bi htjeli "prekrajati" islam po svojim ličnim ili, pak, nečijim mjerama, narušavajući pri tome islamske konstante (*tharwabit al-islam*) i konsenzus islamskih učenjaka (*idžma'*, *ulama' al-ummah*)! Islam časni je vjera u koju su pozivali svi Božiji vjerovjesnici, a njihova kruna i pečat je Božiji miljenik i odabranik, hazreti Muhammed, a.s., čija će riječ i praksa ostati sačuvani do Sudnjega dana!

Knjigu najtoplije preporučujem našoj javnosti, naročito studentima islamskih nauka, ali i svima onima koji se žele upoznati s autentičnim islamskim učenjem.

Molim Svevišnjeg Gospodara da autora ove vrijedne knjige nagradi svakim dobrom za veliki trud koji je uložio prilikom njenog pisanja!

džuma, 24. zul-hidždže, 1430. h.godine/petak, 11. decembar, 2009. godine

Recenzent:

prof. dr. Safvet Halilović,
profesor tefsira i kur'anske antropologije,
član Vijeća povjerenika Svjetske unije islamskih
učenjaka

UVOD

Apokrifna predanja, koja naš narod naziva i hadisima zato što se pripisuju Posljednjem Allahovom poslaniku, s.a.v.s., prisutna su u našoj svakodnevnicima. Ona su, čak, preplavila i brojne naučne i stručne tekstove, a nerijetko se citiraju i u nastupima veoma uglednih i respektabilnih islamskih intelektualaca. To je primjetno i kod onih krugova koji bi se trebali, snagom argumenata i naučnom valorizacijom, smjelije angažirati na minimiziranju i neutraliziranju lažnih predanja koja su se, vremenom, zbog različitih pobuda i brojnih aspiracija, infiltrirala u originalno islamsko učenje.

Apokrifnim hadisom smatra se svako predanje koje je neko izmislio i pripisao Muhammedu, s.a.v.s., a koje on nije izgovorio. Ovo je predanje, u hadiskoj terminologiji, označeno kao *el-Mewdu – umetnuto, izmišljeno, lažno*. To, ustvari, i nije hadis, ali se tako naziva zato što se u narodu koristi kao hadis i on ga tako tretira. Takve hadise nije dozvoljeno upotrebljavati, citirati ili bilo kojim povodom koristiti, izuzev kada se želi ukazati na njihovu falsificiranost i apokrifnost.

Svako ko bi prenio ili citirao ovakvo predanje, izuzev ako želi ukazati na njegovu apokrifnost, ubraja se u red lažaca na Allahovog poslanika, Muhammeda, s.a.v.s., pa makar mu namjere bile najplemenitije. Ovo se temelji na autentičnom hadisu Vjerovjesnika, s.a.v.s: *Ko prenese od mene jedan hadis, znajući da je lažan, i on je jedan od lažaca na mene!*³

Također, nije dozvoljeno prenositi od Vjerovjesnika, s.a.v.s., bilo kakva predanja, bez detaljne provjere i potrebne valorizacije od strane hadiskih eksperata, što se eksplicite razumije iz riječi Allahovog Poslanika, s.a.v.s., u vjerodostojnom predanju Ebu Hurejrea, r.a, gdje se kaže: *Dovoljno je laži jednom čovjeku da prenosi sve što čuje!*⁴

Ova vrsta predanja u vrijeme Allahovog Poslanika, s.a.v.s., uopće nije bila poznata, budući da su svi ashabi bili izuzetno povjerljivi i do krajnjih granica iskreni, tako da su se angažirali da pouzdano i precizno prenesu riječ i djelo Posljednjeg Allahovog poslanika, s.a.v.s. El-Bera b. Azib, r.a., kaže: *Mi nismo sve što prenosimo od Allahovog Poslanika, s.a.v.s, izravno čuli od njega.*

³ Hadis bilježi Muslim u uvodu svog *Sahiha*: (Usporedi: Nevevijeve komentar, 1/62) i Ibn Madže u *Sunenu* (El-Mukaddima, 5 – Babun men haddese an Resulillahi, s.a.v.s., hadisen ve huve jura ennehu kazibun, hadisi 38-41). Inače, ovaj hadis prenose od Vjerovjesnika, s.a.v.s., Ebu Hurejre, Zubejr b. Avvam, Ali b. Ebi Talib, Semure b. Ebi Džundub, Mugire b. Šu'be i Ebu Katade, r.a.

Predanje bilježi Muslim u uvodu *Sahiha*. Vidi: *Nevevijeve komentar*, 1/73.

Jedan dio smo čuli izravno od njega a drugi su nam prenijeli naši drugovi. I mi nikada ne lažemo!”⁵

Jednom prilikom je Enes b. Malik, r.a., upitan: *Jesi li ti taj hadis izravno čuo od Allahovog Poslanika, s.a.v.s.* – pa je odgovorio: *Ili sam ga čuo izravno od njega ili mi ga je ispričao onaj ko ne laže. Tako mi Allaha, mi nikada nismo lagali, niti znamo šta je laž!*⁶

Ashabi su se krajnje odgovorno odnosili prema hadisima, tako da mnogi od njih nisu uopće prenosili niti jedan hadis bojeći se da ne pogriješe u citiranju ili interpretaciji. Ako bi neko i citirao hadis, dodao bi: *nahve haza/u tom smislu ev kema kale/ili kao što je rekao ev šebihen bi zalike/ili slično tome*, što je kasnije u hadiskoj nauci prihvaćeno kao stručni termini kod prenošenja hadisa po značenju.

Zato vjerodostojni hadis Ebu Hurejrea, r.a., u kojem Vjerovjesnik, s.a.v.s., prijeti: *Ko na mene namjerno slaže, neka pripremi sebi mjesto u džehennemskoj vatri*⁷ treba shvatiti kao preventivu da do toga ne bi došlo onda kada se pojavi razjedinjenost, rascjepkanost i iskušenja unutar muslimanskih redova koje je nagovijestio Vjerovjesnik, s.a.v.s., u više predanja.

Značajno je naglasiti da brojna predanja koja su citirana u ovom djelu nisu, netačna i neispravna, čak

⁵ Dr. Ekrem Dija el-Umeri: *Buhusun fi tarihis-sunnetil-mušerrefe*, str. 21.

⁶ Isti izvor, str. 21-22.

⁷ Hadis bilježi Muslim u uvodu *Sahiha*. Vidi: Nevevijevev komentar, 1/67-68.

imaju lijepo i logično značenje. Primjetit ćete da su mnoga od njih u suglasju s kur'anskim tekstom, sunnetom Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i originalnim učenjem islama. Međutim, ona su izmišljena, zato što ne postoji ni najmanja mogućnost da ih je izgovorio časni Allahov Poslanik, s.a.v.s. Ukoliko ne postoji argumentacija i provjeren niz prenosilaca da je takvo predanje izgovorio Vjerovjesnik, s.a.v.s. – to se kategorički odbacuje, kao što bi svako pametan udaljio od sebe posudu meda u kojoj je siguran da ima nešto otrovnih materija i supstanci, koje bi mu mogle, konzumirajući takav med, zaraziti organizam i oslabiti imunitet.

Treba kazati da neka citirana predanja predstavljaju velike mudrosti koje su izgovorili časni ashabi, plemeniti tabiini ili učenici ljudi iz kasnijih generacija. Međutim, sve se to ne smije pripisati Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., isto kao što mu se ne smiju pripisati ni najokrutnije laži određenih krugova kroz historiju, koji su, poturanjem određenih predanja, pokušali realizirati svoje uske ciljeve i ostvariti određenu dobit.

Uzroci nastanka apokrifnih hadisa

Uzroci nastanka apokrifnih hadisa su mnogobrojni.⁸ Navest ćemo samo one grupacije i pojedince koji su ih najviše infiltrirali u hadisku znanost:

⁸ O uzrocima i razlozima nastanka apokrifnih hadisa pogledaj opširnije: Es-Sujuti, *Tedribur-ravi*, 1/153-157; Muhammed Ebu Zehv: *El-Hadisu*

1. Heretici, ateisti i neprijatelji islama koji su, nemogavši unijeti crv sumnje u Kur'an, pokušali lažima na Vjerovjesnika, s.a.v.s., nauditi čistoti i ljepoti islama i njegovog učenja. Posebno su se usmjerili na temeljne islamske istine i nepatvorene dogme kako bi ih devalvirali i ubacili sumnju u njih. Najbolji način da se to učini jeste iskoristiti autoritet Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pa kroz izmišljena i lažna predanja koja sežu do njega, zavarati široke muslimanske mase i u njihovu životnu praksu unijeti ono što se ne slaže s originalnim učenjem islama. Tako je, npr., samo Džabir b. Jezid, prema navodima Tajjiba Okića, stavio u promet oko 50.000 hadisa.⁹

Među osobama koje su se isticale u izmišljanju predanja koja sežu do Vjerovjesnika, s.a.v.s, svakako je, Abdulkerim b. Ebi el-Avdža, koji je, nakon što je otkriven i osuđen na smrt od strane basranskog namjesnika Muhammeda b. Sulejmana b. Alija, priznao: "Ubacio sam četiri hiljade hadisa u kojima sam

vel-muhaddisune, str. 259-267; Nuruddin Itr: *Menhedžun-nakdi fi 'ulumil-hadisi*, str. 302-307; Ahmed Omer Hašim: *Kavaidu usulil-hadisi*, str. 94-95; Mahmud et-Tahhan, *Tejsiru: mustalehil-hadisi*, str. 89-91; Ebul-Ajnejni Bedran: *El-Hadisun-nebeviš-šerif*, str. 64-65; Omer Nakičević: *Uvod u hadisku znanost*, str. 145-147; Šefik Kurdić: *Apokrifni hadisi*, Zbornik radova Islamskog pedagoškog fakulteta Univerziteta u Zenici, br. 5., decembar 2007., str. 31-33.

⁹ Vidi: Tajjib Okić, *Islamska tradicija*, Gajretov kalendar za 1937. god., Sarajevo, 1936., str. 15.

dozvolio ono što je zabranjeno i zabranio ono što je dozvoljeno.”¹⁰

Hammad b. Zejd tvrdi: “Nevjernici su poturili Vjerovjesniku, s.a.v.s., 14.000 hadisa.”¹¹

2. Političke stranke i grupacije koje su, infiltriranjem lažnih predanja, pokušale ojačati svoj utjecaj u društvu. U tome su se posebno isticale rafidiije. Od hadisa koje su rafidiije izmislile, najviše je onih u kojima se veliča Ali b. Ebi Talib, r.a., u odnosu na druge ashabe. Ibnul-Dževzi napominje: “Puno je vjerodostojnih predanja koja govore o vrijednosti i kvalitetu Alije, r.a. Međutim, rafidiije se nisu time zadovoljile, nego su izmišljale predanja i veličali Aliju, r.a.”¹²

Amir eš-Ša’bi kaže: “Ni na jednu osobu u ovom ummetu nije više izneseno lažnih predanja kao što je to učinjeno s Alijom, r.a.”¹³

Kao odgovor na šiitsko veličanje Alije, r.a. i ehlul-bejta, neke pristalice ehliš-sunnetskog pravca, u želji da zaštite pojedine ashabe, počele su izmišljati hadise u kojima se veličaju Ebu Bekr, Omer, Osman i drugi ashabi, a devalvira Alija, r.a., i njegova ličnost.¹⁴ Na taj

¹⁰ Usporedi: Es-Sehavi: *Fethul-mugis*, 1/257; Subhi es-Salih: *Ulumul-hadisi ve mustalehuhu*, str. 270 Ekrem el-Umeri, cit. djelo, str. 34-35; Ahmed Muhammed Šakir: *El-Ba’isul-hasis*, str. 88; Muhammed Udžadž el-Hatib: *Usulul-hadis*, str. 450.

¹¹ Ahmed Muhammed Šakir: *El-Baisul-hasis*, str. 88.

¹² Dr. El-Hatib, cit. izvor, str. 446-447.

¹³ Hafiz ez-Zehebi, *Tezkiretul-huffaz*, 1/77.

¹⁴ Vidi o ovome opširnije: Et-Tibi: *El-Hulasa fi usulil-hadis*, str. 75-82; El-Hatib, cit. djelo, str. 446-448; El-Umeri, cit. djelo, str. 22-30;

način su politička netrpeljivost i podvojenost poprimile vjerski karakter iz kojih se iznjedrio ogroman broj apokrifnih hadisa.

3. Fanatici koji su taj fanatizam izražavali kroz pristrasnost svome imamu, jeziku, plemenu, naciji ili pokrajini. Izmišljanje lanca prenosilaca i vezivanje istog za Poslanika islama, s.a.v.s., dobro je došlo pristrasnim pristalicama određene pravne škole da svoje imame afirmira a druge devalvira. Tako Muhammed b. Mesleme prenosi hadis u kome se kaže da *Dedždžal i kuga neće ući u Medinu*, a budući da je Ebu Hanifa jedan od Dedždžala on nikada nije ni ušao u Medinu.¹⁵ Međutim, zna se, na temelju relevantne islamske literature, da je Ebu Hanifa 55 puta obavio hadž i toliko puta posjetio Mekku, a poznate su i njegove naučne rasprave sa Imamom Malikom u Poslanikovoj, s.a.v.s. džamiji u Medini.¹⁶

Naravno, čim se pojavi lažan hadis koji devalvira ličnost jednog od velikih imama, odmah se nađu fanatici iz njegove pravne škole, koji izmisle lanac prenosilaca

Abdurrahman: *Maalimus-sunnetin-nebevije*, str. 107-109; Hammam Seid: *Et-Temhid fi ulumil-hadis*, str. 140; i Hašim el-Husejni: *El-Mevduat fil-asar vel-ahbar*, str. 141-144.

¹⁵ Ovo lažno predanje spominje Hatib el-Bagdadi u čuvenom djelu: *Tarihü Bagdad*, 13/395 i 415. Usporedi: također: Šefik Kurdić, *Ebu Hanife i namaz u hanefijskom mezhebu*, str. 53-54 i *Ebu Hanife i njegov doprinos hadiskoj znanosti*, str. 44.

¹⁶ Vidi o tome: El-Kevseri, *Te'nibul-hatib*, str. 204-205; Kurdić: *Ebu Hanife i namaz u hanefijskom mezhebu*, str. 54 i *Ebu Hanife i njegov doprinos hadiskoj znanosti*, str. 44.

i pripišu Vjerovjesniku, s.a.v.s., hadis u kom veličaju i afirmiraju svoga imama. Tako dolazi do predanja Ebu Hurejra, r.a., u kom Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: *U mome ummetu će se pojaviti čovjek po imenu Nu'man, koji će imati nadimak Ebu Hanife. On će biti svjetlo moga ummeta.* Hatib el-Bagdadi je ovaj hadis ocijenio apokrifnim!¹⁷

4. Neuki vaizi i pobožne neznalice. U početku su mnoge hadise izmislili vaizi, predavači i različiti pripovjedači, jer im je glavni cilj bio okupiti što više ljudi, rasplakati ih na skupovima i time postići željenu popularnost među masama. U islamskoj literaturi se spominje slučaj velikih hadiskih stručnjaka Ahmeda ibn Hanbela i Jahja ibn Meina. Njih dvojica su jedne prilike klanjali namaz u mesdžidu Resafa, kad pred njima ustade jedan vaiz i počeo govoriti: "Kazivali su nam Ahmed ibn Hanbel i Jahja ibn Mein, rekavši: 'Kazivao nam je Abdurrezak od Katade, a on od Enesa, r.a., da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'Ko kaže La ilahe illellah, Allah će mu za svaku riječ stvoriti pticu, kljun će joj biti od zlata a perje od bisera.'" Ahmed i Jahja se pogledaše, pa Jahja upita Ahmeda: "Jesi li ti ovo pričao?" Ahmed mu odgovori: "Tako mi Allaha, ovo prvi put čujem!" Nakon što je ovaj čovjek završio kazivanje, priđe mu Jahja ibn Me'in i upita ga: "Ko ti je to pričao?" Vaiz mu odgovori: "Ahmed ibn Hanbel i Jahja ibn Me'in." Jahja mu reče: "Ja sam Jahja, a

¹⁷ *Tarihü Bagdad*, 13/335.

ovo je Ahmed – i nikad nismo čuli za taj hadis!” Na to mu ovaj reče: “Nisam do sada čuo da je Jahja ibn Mein luđak, ali sam se u to tek sada uvjerio.” Jahja ga upita: “Kako to?” Vaiz samouvjereno reče: “Zar na dunjaluku ne postoje drugi Ahmed ibn Hanbel i Jahja ibn Mein osim vas dvojice?!” – pa nastavi: “Ja sam do sada bilježio hadise od sedamnaest osoba po imenu Ahmed ibn Hanbel i Jahja ibn Mein.”¹⁸

Na žalost, često su pobožnjaci i dobri ljudi izmišljali hadise da bi podsticali ljude na dobro, vjerujući da se tako duhovno približavaju Allahu. Tako su izmišljeni mnogi hadisi o vrijednosti učenja pojedinih sura, vrijednosti ibadeta u određenim mjesecima, kao što je redžeb, i tome slično.

Nuh ibn Ebi Merjem je priznao da je izmišljao hadise o vrijednosti učenja pojedinih sura. Upitan je: “Otkud da ti prenosiš hadise od Ikrime, od Ibn Abbasa, o vrijednosti učenja pojedinih sura, kada niko od Ikriminih učenika od njega ne prenosi takve hadise?” On je odgovorio: “Primijetio sam da ljudi iz dana u dan sve više zapostavljaju učenje Kur’ana, pa sam izmišljao hadise o vrijednosti učenja Kur’ana kako bi ih na to podstakao.”¹⁹

El-Hakim i drugi navode da je jedan od zahida otkriven da izmišlja hadise o vrijednosti Kur’ana i

¹⁸ Ahmed Muhammed Šakir: *El-Baisul-hasis*, str. 89 i dr. Muhammed ‘Udžadž el-Hatib, *Usulul-hadisi ve mustalehuhu*, str. 452.

¹⁹ Dr. Muhammed Udžadž el-Hatib: *Usulul-hadisi ve mustalehuhu*, str. 453.

njegovih pojedinih poglavlja, pa mu je rečeno: "Zašto si to radio?" Odgovorio je: "Vidio sam ljude kako malo pažnje poklanjaju Kur'anu, pa sam ih želio potaći na njega." Onda mu je rečeno: "Ali Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: 'Ko na mene namjerno slaže, neka sebi pripremi mjesto u Vatri!'" Odgovorio je: "Ja nisam lagao na njega! Ja sam lagao za njega!"²⁰

5. Pohlepnici za zaradom i materijalnim dobrima.

Iz brojnih apokrifnih predanja, jasno proizilazi da su izmišljena zbog materijalnog bogaćenja. Oni koji su imali puno riže izmišljali su predanja Vjerovjesniku, s.a.v.s., u kojima se govori o riži kao najboljoj hrani, kako bi vjernici, respektirajući Poslanikove, s.a.v.s., riječi, daleko više kupovali rižu. Oni koji su gajili patlidžan, izmišljali su predanja u kojima Vjerovjesnik, s.a.v.s., navodi da je ta biljka lijek za sve bolesti, kako bi što brže i prodali velike količine patlidžana.

Tako Šu'be, jedan od velikih i pouzdanih učenjaka iz druge generacije islamskih učenjaka, za jednog od prenosilaca koji su optuženi za poturanje predanja Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., jasno potcrtava: "Sreo sam ga. Za samo jedan ponuđen dirhem, on je spreman izmisliti čak pedeset hadisa!"²¹

²⁰ Dr. Jusuf el-Karadavi: *Razumijevanje sunneta*, str. 35; dr. Mahmud et-Tahhan: *Tejsiru mustalehil-hadisi*, str. 92.

²¹ Ahmed Muhammed Šakir: *El-Ba'isul-basis*, str. 88.

Identificiranje i raspoznavanje apokrifnih predanja

Uzvišeni Allah je učinio da su prve generacije od samog početka kodifikacije hadisa shvatile njihovu vrijednost, pa su, svojevrsnim filterima i kriterijima, razvrstale provjerene od falsificiranih predanja.

Znajući za ajete:

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ

Ko se pokori Poslaniku, taj se pokorio i Allahu!

(En-Nisa', 80)

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ

Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor!

(El-Ahzab, 21)

kao i brojne hadise koji iniciraju primjenu sunneta, ashabi su sa posebnim pijetetom i dužnim poštovanjem primjenjivali sunnet Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako za vrijeme njegovog života tako i poslije njegove smrti.

Mnoge učenjake iz prvih generacija muslimana, koji su udarili temelje kritičkom sagledavanju svakog hadisa i njegovog lanca prenosilaca, umnogome je inicirao hadis Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kojeg bilježe Ibn Džerir, Ibn Adijj, Temmam i drugi, a u kom Vjerovjesnik, s.a.v.s., nagovještava tri destruktivna elementa koja će predstavljati izuzetnu opasnost po

njegovu baštinu i originalno učenje: Hadis će iz svake generacije prenositi njeni pravednici koji će od njega odstranjivati iskrivljena tumačenja fanatika, imputiranja lažova i pogrešne interpretacije neznalica.²²

Na očuvanju Poslanikovog, s.a.v.s., originalnog učenja angažirali su se do maksimalnih granica učenjaci prvih generacija. Oni su pokazali kako se u svim segmentima života, krajnje ozbiljno i revnosno, odnosi prema Allahovoj Knjizi i sunnetu Njegovog poslanika, Muhammeda, s.a.v.s. Oni su znali da se krajnjim respektom prema ova dva fundamentalna izvora i permanentnim bdijenjem nad njihovom originalnošću može sačuvati čistota i ljepota islama. Otuda se njihov odnos prema hadisu manifestira kroz izuzetnu ljubav, posebnu pažnju i paradigmatičnu preciznost. Oni su, ustvari, ovakvim savjesnim odnosom prema drugom izvoru, trasirali puteve budućim generacijama i zorno im pokazali kako se čuvaju i njeguju univerzalne vrednote časnoga islama.

Ono što posebno karakterizira prve generacije muslimana jeste dosljedna primjena onoga što je radio, preporučio ili naredio Allahov Poslanik, s.a.v.s. Izuzetno su bili svjesni činjenice da će očuvanjem

²² Ovaj hadis Ibn Kajjim el-Dževzije smatra jakim zbog mnoštva puteva kojima se prenosi. Ibnul-Vezir ga ocjenjuje sahihom ili hasenom, također, zbog mnogobrojnosti puteva kojim se prenosi, ali i zbog toga što ga imami Ahmed b. Hanbel i Ibn Abdulberr ocjenjuju takvim. Sve kazano nas upućuje na zaključak da je hadis pouzdan i da se na njega može osloniti. Vidi širu elaboraciju o ovom hadisu: Jusuf el-Karadavi: *Razumijevanje sunneta*, str. 28-32.

sunneta Allahovog Poslanika, s.a.v.s., biti sačuvan i Kur'an, obzirom da je Poslanikov, s.a.v.s., hadis, ustvari, komentar i pojašnjenje onoga što je poslao Gospodar svih ljudi kroz Svoju Knjigu. Otuda je opreznost pri prenošenju hadisa bila njihova prepoznatljiva crta.

Ovu činjenicu najbolje ilustrira Abdurrahman b. Ebi Lejla, jedan od najpoznatijih učenjaka iz generacije tabiina: "Zapamtio sam stotinu i dvadeset ashaba. Svaki je volio, kada treba citirati hadis, da to učini neko drugi. Znalo se desiti da jedno pitanje bude upućeno jednom ashabu, a on ga proslijedi drugom, a ovaj trećem, pa se to pitanje ponovo vrati na onog prvog."²³

Oni nisu bili oprezni samo kod prenošenja, već su takvi bili i kod prihvaćanja hadisa. Iako se u početku islama, za vrijeme vladavine prvih pravednih halifa, nije znalo za laž i podmetanje u hadisu, ipak su ashabi itekako bili oprezni u njihovom prihvaćanju, shvaćajući da, ukoliko bi zbog te nesmotrenosti došlo do neprovjerenih predanja, to bi ugrozilo originalnost islamskog učenja. Naime, oni su bili svjesni falsificiranja Allahove riječi kod kršćana i židova, a znajući da je posljednja verzija Allahove riječi – Njegov Kur'an – zagarantiran od bilo kakvog spoljnog infiltriranja, svu svoju opreznost su usmjerili ka očuvanju i zaštiti komentara te Allahove riječi, čime bi, na najbolji način, očuvali čistotu i ljepotu kompletne Allahove vjere!

²³ Dr. Muhammed Udžadž el-Hatib: *Usulul-hadis*, str. 93.

U tom pogledu su Ebu Bekr i Omer, r.a., tražili, kada im neko prenosi predanje od Vjerovjesnika, s.a.s.v., da još neko od ashaba to potvrdi, a Alija b. Ebi Talib, r.a., je tražio zakletvu Allahom da je istina ono što prenosi od Allahovog Poslanika, s.a.v.s.²⁴

Koliko su ashabi bili svjesni odgovornosti onoga što prenose drugima i koliko im je bilo stalo da istančana i provjerena Vjerovjesnikova, s.a.v.s, riječ dođe do budućih generacija, najbolje će nam ilustrirati brojni primjeri njihovog nesebičnog odricanja i dugotrajnog putovanja da saznaju ili, čak, samo provjere neki hadis koji su znali. Primjeri Ebu Ejuba el-Ensarija i Džabira b. Abdillaha, r.a., koji su putovali po mjesec dana,²⁵ na iznurenim konjima i devama, po užarenom pustinjskom pijesku i danima punim jake sunčeve žege, čak do Sirije i Egipta, da samo provjere po jedan hadis, sasvim dovoljno nam ilustrira njihovu želju da očuvaju nepatvoreno poslaničko učenje i podastru ga dolazećim generacijama.²⁶

²⁴ Vidi opširnije o opreznosti ashaba u prihvaćanju predanja: Muhammed Udžadž el-Hatib, cit. djelo, str. 95-99.

²⁵ Vidi o tome opširnije: El-Hatib el-Bagdadi: *Er-Rihletu fi talebil-hadisi*, str. 110-120; Ekrem Dija el-Umeri: *Buhusun fi tarih-is-sunnetil-mušerrefeti*, str. 213.

²⁶ Zanimljivo je djelo poznatog hafiza hadisa, El-Hatiba el-Bagdadija, koje je nazvao *Er-Rihletu fi talebil-hadisi* (*Putovanje u potrazi za hadisom*), u kojem je naveo fascinantne primjere islamskih učenjaka iz prvih generacija koji su se angažirali na očuvanju originalne islamske misli. Zaljubljenicima u znanost preporučujemo da pročitaju ovu knjigu koja će ih, sasvim je sigurno, još više podstaći na angažiranije prodiranje u tajne svih vrsta znanosti.

Sa istim žarom i entuzijazmom su nastavili tabi'ini slijediti ashabe na putu razvrstavanja hadisa Allahovog Poslanika, s.a.v.s., od onih koji su infiltrirani i potureni u hadisku zaostavštinu. Tako Seid b. el-Musejjeb kaže: "Putovao sam danima i noćima samo zbog jednog hadisa."²⁷

Navodi se primjer Ibnud-Dejlemija koji je iz Palestine, gdje je živio, otišao jedne prilike u Taif da bi saznao samo jedan hadis od Abdullaha b. Amra b. el-Asa, r.a., a druge prilike je otišao u Medinu i kada ga nije našao, a čuvši da je u Mekki, produžio je do Mekke, da samo provjeri jedan hadis koji je čuo da ga Abdullah, r.a., prenosi od Vjerovjesnika, s.a.v.s.²⁸

Nakon ashaba i tabi'ina, nastavlja se angažirano bavljenje hadisom od strane prvih velikih imama, a zatim sve većeg broja intelektualaca koji su, zbog paradigmatične zaljubljenosti u hadis Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i žrtve da razdvoje iz njega infiltrirana predanja, dobili titule *hafiza hadisa*, pa čak i najveće titule, poput titule *Emirul-mu'minine fil-hadisi*, koju je zadobio Imam Buhari i drugi velikani hadiskih znanosti.

Zahvaljujući tim ogromnim naporima hadiskih autoriteta, iznjedrena je i do u tančine razrađena naučna metodologija i posebni kriteriji pomoću kojih se uočava razlika između autentičnih i apokrifnih

²⁷ *Er-Rihletu fi talebil-hadisi*, str. 127; Ibn Abdilberr: *Džami'u bejanil-ilmu ve fadlihi*, 1/94; *Buhusun fi tarih-is-sunnetil-mušerrefeti*, str. 214.

²⁸ *Er-Rihletu fi talebil-hadisi*, str. 135-139.

predanja. Ti naučni kriteriji obuhvaćaju nekoliko metoda, koje ćemo ovdje spomenuti, a svaka od njih može napraviti jasnu distancu između pouzdanog i lažnog predanja. Hadiski eksperti su, uglavnom, do sada prepoznavali i razdvajali apokrifne od autentičnih predanja, na temelju sljedećih pet metoda:²⁹

1. Falsifikatorovo priznanje da je ubacio neki lažni hadis. To se dešavalo, uglavnom, u slučajevima bolesti ili svijesti o eventualnoj brzoj smrti nekog od falsifikatora ili pokajanju nekog od njih za ono što su učinili i njihov povratak na istinsko slijeđenje Pravoga puta.

Najbolji primjer za to je priznanje Omera b. Subha b. Imrana et-Tejmija da je izmislio hutbu i poturio je u predanja Allahovog Poslanika, s.a.v.s.; Ebu Ismeta Nuha b. Ebi Merjem, koji je priznao da je u usta Abdullaha b. Abbasa, r.a., stavio hadise o vrlinama Kur'ana i to za svaku suru pojedinačno ili priznanje Mejsere el-Farisija da je poturio sedamdeset lažnih hadisa o vrijednosti Alije b. Ebi Taliba, r.a.

2. Kada se pojavi greška u izrazu ili značenju predanja, što je nezamislivo da se desi kod Vjerovjesnika, s.a.v.s. Otkrivanje takve greške u dotičnom predanju

²⁹ O ovim metodama pogledaj: Ibn Džemaa: *El-Menhelur-reviji*, str. 54; Es-Sehavi: *Fethul-mugis*, 1/267-271; Ahmed Muhammed Šakir: *El-Baisul-hasis*, str. 86-88; Mehmed Handžić: *Uvod u tefsirsku i hadisku nauku*, str. 102; Mahmud et-Taħhan: *Tejsiru mustalehil-hadisi*, str. 89; Nuruddin Itr: *Menhedžun-nakdi fi 'ulumil-hadisi*, 310-317; Ebul-Ajnejni Bedran: *El-Hadisun-nebeviš-šerif*, str. 66-68; Omer Nakičević: *Uvod u hadiske znanosti*, str. 143-144.

kod iskusnih hadiskih eksperata rutinski je posao, jer njihovi precizni kriteriji otkrivaju takvu vrstu mahana tako detaljno kao što rendgentski aparat precizno snimi svaki detalj i promjenu u našem organizmu.

3. Kada određeno predanje odudara od zdravog razuma i oponira normalnom rasuđivanju. Radi ilustracije, navest ćemo dva primjera koji će nam na najslikovitiji način to demonstrirati.

- Ebu Hurejre, r.a., prenosi merfu-predanje u kome Vjerovjesnik, s.a.v.s., kaže: Allah je stvorio konja i toliko ga tjerao da se on oznojio, a onda je od tog znoja stvorio Sebe!”³⁰

- Abdurrahman b. Zejd je jedne prilike upitan: “Tvoj otac ti je prenio od tvog djeda da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: ‘Zaista je Nuhova lađa obavila tavaf oko Kabe, a onda klanjala dva rekata kod Mekami-Ibrahima.” na što je on odgovorio: „Da!”³¹

4. Kada dotično predanje govori o velikom obećanju za neznatnu stvar, ili, obratno, kada nagovještava strahovitu kaznu za beznačajan propust. To se primjećuje u predanjima u kojima se obećava vječni boravak u džennetskim ljepotama, u kojima teku predivne rijeke, a čije će uživanje povećati prisustvo hiljada džennetskih ljepotica, za onoga ko uradi preporučljivo (mendub) djelo, ili vječita džehennemaska vatra, sa svim silnim

³⁰ Subhi es-Salih: *Ulumul-hadisi ve mustalehuhi*, str. 265.

³¹ Dr. Subhi es-Salih, nav. Izvor, str. 265; dr. Omer Nakičević: *Uvod u hadiske znanosti*, str. 144.

Allahovim kaznama i Njegovom srdžbom, za onoga ko bude propustio preporučljivo djelo ili uradio nešto pokuđeno (mekruh).

Ovakva predanja su ljudi često ubacivali u hadise Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako bi privukli pažnju i pridobili srca širokih narodnih masa.

Nije se čuditi neukim ljudima, ali je primjetno kod naših intelektualaca, pa, na žalost, i islamski obrazovanih, da upotrebljavaju ovakvu vrstu predanja, kako bi zadivili publiku.

5. Kada falsifikator takve vrste predanja bude prepoznatljiv kao osoba slabe i nestabilne vjere, kao čovjek sklon laži, krivotvorenju hadisa i činjenica, a sve u cilju udovoljenja ličnim interesima.

Najbolji primjer za to jeste lažno predanje Seida b. Tarifa. Naime, Hakim navodi predanje Sejfa b. Omera et-Temimija, koji kaže da je sjedio kod Seida b. Tarifa, kada mu se sin vratio iz mekteba plačući. Otac ga upita: "Zašto plačeš?", a on odgovori: "Istukao me učitelj!" Tada otac ljutito reče: "Ja ću njih danas osramotiti!" – pa izmisli sljedeće predanje i reče: "Prenio mi je Ikrime od Ibn Abbasa, r.a., da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: 'Učitelji vaše djece, najveće su vaše zlo, najmanje su milostivi prema siročadima i najgrublji prema siromašnima!'"³²

³² Dr. Subhi es-Salih, cit. djelo, str. 266; dr. O. Nakičević, cit. djelo, str. 144.

Ibn Hibban kaže da je Seid b. Tarif poznat po poturanju hadisa. Jahja b. Mein upozorava da nikome nije dozvoljeno njegove hadise prenositi, dok Hakim kaže čak da je bio optužen za nevjerstvo!³³

Najpoznatija djela iz oblasti apokrifnih predanja

Analizirajući djela hadiskih velikana dolazi se do nedvosmislenog zaključka da su brojni hadiski stručnjaci upotrijebili vanrednu intelektualnu snagu u raščlanjivanju jednih predanja od drugih i definitivnog odvajanja apokrifnih predanja od predanja koja su utemeljena u hadiskoj znanosti.

Veliki hadiski kapaciteti – kao što su: Ebu Hatim, Ibn Ebi Hatim, Buhari, Muslim, Nesai, Darekutni, Zehebi, Ibn Hadžer el-Askalani i brojni drugi – su u različitim djelima definirali svakog prenosioca ponasob, dajući kritičku ocjenu o njemu, kako bi ukazali na to od koga možemo preuzimati predanja a od koga to nije dozvoljeno činiti.

Mi ćemo, međutim, ovdje spomenuti neka poznata djela u kojima su autori naveli predanja za koja većina islamskih učenjaka tvrdi da su lažna. To su, ustvari, zbirke izmišljenih i apokrifnih hadisa. Najpoznatija su:

³³ Ahmed Muhammed Šakir: *El-Baisul-hasis*, str. 86; dr. Subhi es-Salih, cit djelo i strana.

1. *El-Ebatilu vel-menakiru* – Husejn b. Ibrahim el-Dževzekani (543),
2. *Tezkiretul-mevdu‘at* – Ebul-Fadl el-Makdisi (570)
3. *El-Mevduatul-kubra* - Ebul-Feredž ibnul-Dževzi (597),
4. *Ed-Durrul-multekit fi tebjinil-galet* – Ebul-Fadl es-Sagani (650),
5. *Ehadisul-kassas* – Šejhul-islam Ibn Tejmijje,
6. *El-Menarul-muni‘ fis-sahihi ved-daif* - Ibn Kajjim el-Dževzijje (751),
7. *El-Lealiul-mesnua fil-ehadisil-mevdua* – Dželaluddin es-Sujuti (911),
8. *El-Fevaidul-medžmua fil-ehadisil-mevdu‘a* – Muhammed b. Jusuf ed-Dimiški (942),
9. *Tenzihuš-šeriatil-merfua anil-ahbariš-šeriatil-mevdua* – Ibn ,Irak (963),
10. *El-Esrarul-merfua fil-ehadisil-mevdua* – Mulla Ali el-Kari (1024),
11. *El-Masnu fi marifetil-hadisil-mevdu* – Mulla Ali el-Kari,
12. *El-Fevaidul-medžmua fil-ehadisil-mevdua* – Muhammed b. Ali eš-Ševkani (1250),
13. *Tezkiretul-mevduat* – Muhammed b. Tahir el-Hindi,
14. *El-Gamaz alel-lumaz fil-mevduatil-mešhurat* – Es-Semhudi,

15. *Ed-Durerul-masnu'at fil-ehadisil-mevduat* – Es-Sefarini;
16. *El-Asarul-merfua fil-ehadisil-mevdu'a* – Abdulhajj el-Leknevi (1304),
17. *El-Lu'lu'ul-mersu fima kile: la asle lehu ev biaslihi mevdu* – Ebul-Mehasin el-Kavekadži (1305),
18. *Tahzirul-muslimin minel-ehadisil-mevduati ala sejjidil-murselin* – Muhammed Bešir Zafir el-Azhari (1329),
19. *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua* – Muhammed Nasiruddin el-Albani.
20. *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu* – El-Albani.³⁴

Sve su ovo djela objavljena na arapskom jeziku. Došlo je, konačno, vrijeme da bar jedan dio tih lažnih predanja ugleda svjetlo dana i na našem jeziku. Drago nam je da ova naša knjiga predstavlja prvu zbirku lažnih hadisa na Bosanskom jeziku.³⁵

³⁴ O zbirkama apokrifnih hadisa konsultiraj: dr. Hasan Muhammed Makbuli: *Mustalehil-hadisi ve ridžalihi*, str. 188-189; dr. Mahmud et-Tahhan, *Tejsiru mustalehil-hadisi*, str. 92; dr. Nuruddin Itr: *Menbedžun-nakdi fi ulumil-hadisi*, str. 318-319; i Kemal Zaglul el-Misri uvod u knjizi: hafiz Zehebi, *Tertibul-mevduat libnil-Dževzi*, str. 4-5.

³⁵ Nepravедno bi bilo zaobići i neke naše autore koji su pisali o ovoj tematici. Pored autora koji su u svojim udžbenicima hadisa i hadiskih znanosti spomenuli i definirali apokrifne hadise, poput Muhammeda Tufe, Mehmeda Handžića i drugih Omera Nakičevića, tekstove o ovoj vrsti lažnih hadisa objavili su i nekadašnji reisul-ulema Džemaludin ef. Čaušević, ali i naši predavači hadisa u bosansko-hercegovačkim medresama: prof. Mahmud Karalić, prof. Mirsad Mahmutović i prof. Salih Indžić.

Upotreba apokrifnih hadisa kod nas

Na žalost, veliki broj apokrifnih predanja cirkulira i u našem narodu. To nije ni čudo, budući da većina ljudi ne zna njihovo porijeklo, niti opasnost koja proizilazi iz upotrebe i korišćenja ovakvih predanja. Simptomatično je što ova predanja koriste ugledni intelektualci, pa čak i oni sa, uvjetno rečeno, islamskim obrazovanjem, a koji bi trebali biti najžešći protivnici upotrebe ovakve vrste hadisa. Njihova upotreba i korišćenje u jednom društvu neminovno dovodi do izvitoperivanja nepatvorenog islamskog učenja i njegove paradigmatične ljepote i čistote.

Otuda ćemo u narednim redovima spomenuti neke od ovih predanja koja se koriste u našem narodu, pa čak i na hutbama u džamijama, a koja bi posebno trebala biti svjetionici istine koji emaniraju originalnu islamsku misao, a ne podstrekači maglovitih i falsificiranih ideja koje nastaju citiranjem ovakvih provjereno lažnih predanja.

Očito je da se radi o odsustvu potrebnih kriterija za upotrebu Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., hadisa. Naime, ne bi se smio citirati ni jedan hadis bez prethodne provjere, jer, kako navode hadiski stručnjaci, da nije

^Također, ovom prilikom ističem dvojicu recenzenata ove knjige: prof. dr. hfz. Safveta Halilovića i prof. dr. Fuada Sedića, koji su, dobronamjernim i stručnim savjetima, doprinijeli da ova zbirka bude u ovoj formi koja je pred vama.

te provjere i tih kriterija, personificiranih kroz *sened* – lanac prenosilaca određenog hadisa, onda bi, kako primjećuje Abdullah b. el-Mubarek: “*rekao ko bi htio, što bi htio!*”³⁶

Permanentni zadatak ove knjige je uozbiljiti naš odnos prema hadisu Allahovog Poslanika, s.a.v.s., a posebno upozoriti one koji prenose i citiraju ovakvu vrstu predanja preko predavanja, hutbi i slično i time šire očitu laž na posljednjeg Allahovog poslanika, Muhammeda, s.a.v.s., a da toga, u većini slučajeva, uopće i nisu svjesni.

Citirana predanja ovakvih vrsta hadisa na najbolji način će nam argumentirati ono što iznosimo. Ova predanja, koja izuzetno puno koristimo u svakodnevnom životu i komunikaciji, trebaju nas podstaći na sasvim drugačiji odnos spram drugog izvora šerijskog prava..

Spomenut ćemo samo ona predanja koja se najviše citiraju u knjigama, raznim objavljenim tekstovima, na predavanjima, hutbama i u svakodnevnom govoru. Radi lakšeg pronalaženja lažnih predanja, razvrstali smo ih po tematskim cjelinama i klasificirali ih abecednim redom.

³⁶ Usporedi: Muslim u uvodu svog *Sahiha*, 1/12; Ibn Ebi Hatim, *El-Džerhu vet-ta'dilu*, 2/16; Tirmizi: *Kitabul-'ilel*, 5/695; El-Hakim: *Ma'rifatu 'ulumil-hadis*, str. 6; Es-Subki: *Et-Tabekatuš-šafi'ijjetul-kubra*, 1/167; Muhammed es-Sabag: *El-Hadisun-nebevi*, str. 128; dr. Asim el-Karjuti: *El-Isnadu mined-din*, str. 21.

APOKRIFNI HADISI

Allah

1. *Bio sam skrivena riznica,³⁷ pa sam htio biti upoznat, te stvorih svijet, upoznah ih sa Sobom, pa Me upoznaše!*

Ovaj hadisi-kudsi nema, kako tvrde Ibn Tejmijje, Zerkeši, Ibn Hadžer el-Askalani, Sujuti i drugi, nika-kvog utemeljenja u merfu-predanjima koja se vežu za Allahovog Vjesnika, s.a.v.s. Čak ne postoji ni slabo predanje koje seže do Vjerovjesnika, s.a.v.s.³⁸

³⁷ Skrivena riznica (*Al-Kanz al-mahfiyy*) je, kako definira dr. Rešid Hafizović, veoma česta metafora u ezoterijskoj tradiciji islama, kojom se označava Bog u Svom apsolutno transcendentnom mirovanju i neoglašenosti; Bog u stanju prije Svog kreacijsko-relevacijskog zahvaćanja u spoljni svijet. Usporedi: dr. Rešid Hafizović: *Ibn Arabi, Dragulji poslaničke mudrosti Fusus al-hikem*, str. 384.

³⁸ Usporedi: Es-Sehavi: *El-Mekasidul-hasene fi bejani kesirin minel-ehadisi-muštehere 'alel-elsine*, str. 386, predanje br. 838; Ali el-Kari; *El-Esrarul-merfua fil-ahbaril-mevdua*, str. 269, predanje br. 353; El-Adžluni: *Kešful-hafa ve muzilul-ilbas, ammeštehere minel-ahadisi ala elsinetin-nas*, 2/132, predanje br. 2016; El-Ezheri; *Tahzirul-muslimin*

Na žalost, ovaj se hadisi-kudsi često citira, ne samo kod običnog naroda nego i u muslimanskim intelektualnim krugovima, kao predanje koje se veže za Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Posebno se ovo odnosi na sufije, koji smatraju – kako navodi Abdulfettah Ebu Gudde – da i ukoliko nema lanca prenosilaca koji seže do Vjerovjesnika, s.a.v.s., ovo predanje je utemeljno *kešfom*/otkrovenjem.³⁹

Abdest

2. *Ko legne pod abdestom, pa umre te noći, umrijet će kao šehid.*

Sulejman b. Seleme, koji se pojavljuje u ovom hadisu, okarakteriziran je od strane hadiskih eksperata Ibn Hibbana, Hakima, Ebu Nu'ajma i drugih, kao osoba koja navodi lažne hadise te ovo predanje ne može biti pouzdano.⁴⁰

3. *Ko nakon uzimanja abdesta jedanput prouči Inna enzalnahu fi lejletil-kadri,⁴¹ ubrojit će se u iskrene.*

minel-ehadisil-mevdua ala sejjidil-murselin, str. 147, predanje br. 248.

³⁹ Vidi o ovome širu elaboraciju šejha Ebu Guddea u komentaru djela *El-Masnu fīa ma'rifetil-hadisil-mevdu*, od Alija el-Karia, str. 141-142.

⁴⁰ Muhammed Nasiruddin el-Albani: *Silsiletul-ehadisid-da'ife vel-mevdu'a*, 2/91, predanje br. 629; El-Albani, *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 792, predanje br. 5497.

⁴¹ To jest, ko prouči suru El-Kadr.

Ko je prouči dva puta, bit će stavljen na spisak šehida. A ko je prouči tri puta, Allah će ga sakupiti zajedno sa skupinom vjerovjesnika.

S obzirom da je Ebu Ubejde, jedan od prenosilaca ovog hadisa nepoznat, islamski učenjaci definiraju ovo predanje apokrifnim.⁴²

4. *Kada neko od vas uzima abdest, neka svoja stopala ne pere desnom rukom!*

Ahmed b. Hanbel i Ibn Adijj Sulejmana b. Erkama i njegovog učenika Muhammeda b. Kasima el-Ese-dija, koji od njega prenosi ovo predanje, optužuju za apokrifnost.⁴³

5. *Prilikom abdesta, perite dobro vaše brade i izaperite onaj dio ispod vaših nokata, jer, zaista, šejtan cirkulira između vašeg mesa i nokata.*

U ovom predanju se nalazi Isa b. Abdullah, koji je nepoznat hadiskim stručnjacima, dok je Osman b. Abdurahman, poznat po tome što prenosi, bolje rečeno potura pouzdanim prenosiocima, lažna predanja.⁴⁴

⁴² *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 3/646-647, predanje br. 1449 i 4/35, predanje br. 1527.

⁴³ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 4/34-35, predanje br. 1525; *Daiful-Džamii-s-sagiri ve zijadetuhu*, str. 63, predanje br. 441.

⁴⁴ Provjeri: *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdu'a*, 4/197, predanje br. 1705 i *Da'iful-Džami'is-sagiri ve zijadetuhu*, str. 419, predanje br. 2847.

6. *Dodirivanje žene ne kvari abdest.*

Ovo predanje nije poznato u hadisu Allahovog Poslanika, s.a.v.s.⁴⁵

7. *Pet stvari kvare i post i abdest: laž, ogovaranje, prenošenje tuđih riječi, pogled popraćen strašću i zakletva zasnovana na grijehu.*

Ebu Hatim, Ibnul-Dževzi, Sujuti i Ibn Irak smatraju da Muhammed b. el-Hadždžadž, jedan od prenosilaca ovog hadisa, nije utemeljen te da je sklon poturanju hadisa.⁴⁶

8. *Nemojte uzimati abdest u toaletu, gdje vršite fiziološku potrebu!*

Predanje je apokrifno, a ubacio ga je Jahja b. Anbese, koji je ocijenjen – kako tvrdi Ibn Kajjim – kao lažac-dedžđal, koji je sklon lažiranju hadisa.⁴⁷

Ambicije

9. *Ambicije ljudi, brda ruše!*

⁴⁵ *Tahzirul-muslimin*, str. 150, predanje br. 271.

⁴⁶ Ibn Irak: *Tenzihuš-šeriatil-merfua anil-abbariš-šeni'atil-mevdua*, 2/147, predanje br. 9; *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 4/199, predanje br. 1708.

⁴⁷ *El-Esrarul-merfua*, str. 365, predanje br. 584; *El-Masnu*, str. 206, predanje br. 394 i *Tahzirul-muslimin*, str. 165, predanje br. 431.

Aludira se na to da odlučni i ambiciozni ljudi, ne samo ostvaruju čežnje i planove nego njihova odlučnost, ambicioznost i upornost učini i mnogo više. Konkretno, ovo predanje nema osnova u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s., iako ga neki pripisuju Vjerovjesniku, s.a.v.s.⁴⁸

Arap

10. *Volite Arape zbog tri stvari: zato što sam ja Arap, zato što je Kur'an na arapskom jeziku i zato što će arapski jezik biti jezik stanovnika Dženneta.*

Iako hadis ima lijepo značenje, ipak ga nije izgovorio Allahov Poslanik, s.a.v.s. Očito je ovo govor nekog drugog. Ukoliko ga upotrebljavamo kao govor Allahovog Poslanika, s.a.v.s., onda ćemo se uvrstiti – kako navode Nesai, Ibn Hibban, Zehebi i drugi u lažljivce.⁴⁹

Na žalost, ovo predanje je često u opticaju i u našem narodu, ali, što je još čudnije, citira se kao hadis Allahovog Poslanika, s.a.v.s., od strane imama i islamskih intelektualaca!

Ovaj hadis je i tekstom i smislom apokrifan i mora se odbaciti zbog tri razloga:

⁴⁸ *Kešful-hafa*, 2/333, predanje br. 2888 i *Tahzirul-muslimin*, str. 163, predanje br. 417.

⁴⁹ *El-Mekasidul-hasene*, str. 42, predanje br. 31; *Kešful-hafa*, 1/54, predanje br. 133; *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/293-298, predanje br.160.

- U lancu prenosilaca se nalazi El-Ala b. Amr el-Hanefi el-Kufi, koji je poznat hadiskim stručnjacima kao osoba sklona izmišljanju i prenošenju izmišljenih hadisa. Ebu Hatim ga smatra lažljivcem, Ibn Hibban kaže da nije nikako dozvoljeno bilo šta temeljiti na predanjima koja se od njega prenose, a Zehebi ga svrstava u red osoba koje su prenosile apokrifna predanja.

- U ovom lancu se pojavljuje i Jahja b. Jezid kojeg hadiski učenjaci ocjenjuju izuzetno negativnim. Jahja b. Mein kaže da je on slab prenosilac hadisa, Ebu Zura smatra da je kod prenošenja hadisa kontrirao pouzdanim prenosiocima, dok Sagani, Ukajli i Ibn Džarud ovog raviju svrstavaju među slabe prenosioce.

- U lancu ovog hadisa se pojavljuje, također, i Ibn Džurejdž koji je okvalificiran kao *mudellis*/prevarant i koji je, prema Imamu Ahmedu, bio sklon prenošenju apokrifnih predanja.⁵⁰

- Na žalost, ovaj hadis se često citira na hutbama, predavanjima, ali i u pisanim radovima. Čak je uvršten i u zbirke hadisa štampanih od strane najmjerodavnijih institucija koje se bave pitanjem islama i islamskih znanosti!⁵¹

⁵⁰ Usporedi: Ez-Zehebi: *Mizanul-itidal fi nakdir-ridžal*, 3/103; 4/414; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 26, hadis br. 173; *Silsiletul-ehadisi-d-daiŕe vell-mevdua*, str.293-298, predanje br. 160; Mahmud Karalić: *Hadisi i havadisi*, Islamska misao, br. 85-86, 1985, str. 32.

⁵¹ Pogledaj: Jakub Memić: *Izbor Poslanikovih hadisa*, Starješinstvo IZ, Sarajevo, 1985., II izdanje, str. 91.

11. *Ako Arapi budu poniženi, bit će ponižen i islam!*

Očito je ovo izjava nekog arapskog nacionaliste i fanatika. Ovo predanje je, prema ocjeni velikog broja hadiskih eksperata, ocijenjeno lažnim i ništavnim!⁵²

Ashabi

12. *Ashabi su kao zvijezde, za kojim god krenete nećete zalutati.*

Predanje je ocijenjeno apokrifnim zbog Selama b. Sulejmana, koji se pojavljuje u njegovom nizu prenosilaca a koji je poznat kao osoba koja prenosi lažne hadise. O tome su se izjasnili Ibn Hibban, Ibn Abdulberr, Ibn Kudame, Ibn Hazm i drugi islamski učenjaci. Šejh Ša'rani tvrdi da, iako je ovo predanje kod hadiskih stručnjaka diskutabilno, ono je, s pozicije kešfa, autentično.⁵³

Tačno je da su svi ashabi iskreni, pošteni i pouzdani, te za kojim god bi krenuli, ne bi s Pravog puta skrenuli. Međutim, nema pouzdanog predanja da je baš ovo izgovorio Muhammed, s.a.v.s. Očito je da je tu rečenicu izgovorio neki simpatizer ashaba, što nije greška i neistina, već je pogrešno ovo predanje pripisati Vjerovjesniku, s.a.v.s.

⁵² Provjeri: *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/301-304, predanje br.163; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 71, predanje br. 495.

⁵³ *Kešful-hafa*, 1/132, predanje br. 381; *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/144-145, predanje br. 58.

13. *Primjer mojih ashaba je kao primjer zvijezda. Za kojim god krenete, bit ćete upućeni.*

Iako je značenje hadisa tačno, ipak ove riječi i na ovaj način nije izgovorio Muhammed, s.a.v.s. To nam tvrde Darekutni, Ebu Zur'a i Zehebi, koji zbog Dža'fera b. Abdulvahida, koji se pojavljuje u lancu prenosilaca, a koji je optužen za laž, ovo predanje smatraju ništavnim.⁵⁴

14. *Moja porodica (ehlul-bejt) su kao zvijezde. Za kojim god krenete, nećete zalutati.*

Ovo predanje Zehebi, Sujuti, Ibn Irak i Ševkani smatraju apokrifnim, zbog Ahmeda b. el-Kasima el-Lukija i Ahmeda b. Ishaka el-Ešdžeija, koji su poznati kao lažljivci i poturači hadisa.⁵⁵

15. *Najsigurniji na Sirat-čupriji na Sudnjem danu bit će oni koji su najviše voljeli moju porodicu i moje ashabe.*

Inače, ovo predanje bilježi Dejlemi. Budući da se u konkretnom nizu prenosilaca nalaze Husejn b. Humran i Kasim b. Behram, za koje Ibn Hibban, Zehebi i Ibnul-Dževzi tvrde da su veoma sumnjive i diskutabilne osobe, ovo predanje je ocijenjeno lažnim.⁵⁶

⁵⁴ *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 1/631-632, predanje br. 438.

⁵⁵ Vidi: *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 1/152, predanje br. 62.

⁵⁶ Provjeri: *Silsiletul-ehadisid-da'ife vel-mevdu'a*, 4/459-460, predanje br. 1996 i *Da'iful-Džami'is-sagiri ve zijadetuhi*, str. 134, predanje br.

16. *Psovanje mojih ashaba je neoprostivi grijeh.*

Ibn Tejmijje tvrdi da je to laž na Allahovog Poslanika, s.a.v.s.,⁵⁷ jer Allah eksplicite kaže kome jedino neće oprostiti grijehe:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

Allah neće oprostiti da Mu se neko drugi smatra ravnim, a oprostit će manje grijehe od toga, kome On hoće. (En-Nisa, 48)

17. *Ko bude psovao moje ashabe – bičujte ga. A ko bude mene psovao – ubijte ga.*

U nizu prenosilaca ovog predanja, pojavljuje se Ubejdullah el-Umeri, koga Imam Nesai ubraja u lažljivce.⁵⁸

18. *Ebu Bekr i Omer su, izuzevši poslanike i vjerovjesnike, najbolji od onih prvih i posljednjih generacija i oni su bolji i od stanovnika nebesa i od stanovnika Zemlje.*

22.

⁵⁷ *El-Esrarul-merfua*, str. 218, predanje br. 223 i *El-Masnu'*, str. 110, predanje br. 151.

⁵⁸ *El-Esrarul-merfua*, str. 219, predanje br. 223; i *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhn*, str. 809, predanje br. 5616.

Zehebi i Ibn Hadžer optužuju Džebruna b. Vakida za laž, tako da ovaj hadis ubrajaju u apokrifna predanja na koja se ne može osloniti.⁵⁹

19. *Pozicija Ebu Bekra i Omera kod mene je kao što je bila pozicija Haruna kod Musaa.*

Ovo predanje je ocijenjeno lažnim od strane Zehebija i Ibn Adijja. Ibn Adijj smatra da je Kaz'a b. Suvejd, koji je jedan od prenosilaca ovog hadisa, poznat po krađi hadisa.⁶⁰

20. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je pozvan jedne prilike da klanja dženazu jednom čovjeku, ali je on to odbio, rekavši: *On je mrzio Osmana, pa ga je Allah zamrzio!*

Ovo predanje bilježe Tirmizi i Sehmi u *Tarihu Džurdžanu*. Imam Tirmizi ovaj hadis ocjenjuje garib-predanjem, napomenuvši da je Muhammed b. Zijad el-Ješkuri, jedan od prenosilaca ovog hadisa, izuzetno slab. Hafiz Ibn Hadžer svrstava ovog prenosioca u osobe sklone lažima i poturanju hadisa, što ovo predanje svrstava u red apokrifnih predanja.⁶¹

⁵⁹ *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 4/227-228, predanje br. 1742; i *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 10, predanje br. 58.

⁶⁰ *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 4/219-220, predanje br. 1734.

⁶¹ *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 4/438, predanje br. 1967; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 301, predanje br. 2073.

21. *Ljubav prema Aliji uništava grijehe kao što vatra guta drva.*

Hatib el-Bagdadi i Ibnul-Dževzi svrstavaju ovo predanje u apokrifna.⁶²

22. *Spominjanje Alije je ibadet.*

Ibn Hibban, Zehebi, Sujuti i drugi velikani hadisa ubrajaju ovaj hadis u lažna predanja, koja Poslanik, s.a.v.s., nikada nije izgovorio.⁶³

23. *Gledanje u Aliju je ibadet.*

Ovaj hadis bilježe Hakim i Taberani, hadiski eksperti, provjeravajući ga, došli su do zaključka da se radi o apokrifnom predanju.⁶⁴

24. *Ja sam zatvorio kružnicu vjerovjesnika, a ti si, Alija, zatvorio kružnicu evlija.*⁶⁵

Hatib el-Bagdadi i Ibn Hadžer el-Askalani ovaj hadis ubrajaju u apokrifne, zbog Omera b. Vasila,

⁶² *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 3/350-351, predanje br. 1206; Abbas Ahmed Sakr i Ahmed Abduldževad: *El-Ehadisil-mevdua minel-Džamiil-kebir*, str. 46, predanje br. 125.

⁶³ *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 4/216-217, predanje br. 1729; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 448, predanje br. 3049.

⁶⁴ Es-Sujuti: *El-Lealiul-masnua fil-ehadisil-mevdua*, 1/315 i *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 863, predanje br. 5992.

⁶⁵ To jest, *Ja sam posljednji Allahov poslanik, a ti si posljednji evlija.*

jednog od prenosilaca, koji je poznat po poturanju i izmišljanju hadisa.⁶⁶

25. *Ja sam predvodnik sinova Ademovih, a Alija je predvodnik Arapa.*

Hafiz Zehebi tvrdi da je ovo predanje apokrifno.⁶⁷

26. Vjerovjesnik, s.a.v s., je rekao Aliji, r.a: *Ti si moj nasljednik!*

Hadiski stručnjaci kategorički tvrde, na temelju preciznih kriterija, da je ovo predanje lažno.⁶⁸

27. *Ko donese salavat na mene, a ne bude donio salavat na Aliju, taj me je već iznevjerio.*

Ali el-Kari tvrdi da ovo predanje ne postoji među hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.⁶⁹

28. *Alija će nositi bajrak na Sudnjem danu.*

Ibnul-Dževzi je među apokrifna predanja uvrstio i ovo.⁷⁰

⁶⁶ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 2/136, predanje br. 694.

⁶⁷ *El-Esrarul-merfua*, str. 223-224, predanje br. 235.

⁶⁸ *El-Lealiul-masnua*, 1/297.

⁶⁹ *Tahzirul-muslimin*, str. 158, predanje br. 352.

⁷⁰ *El-Esrarul-merfua*, str. 290, predanje br. 389; *El-Masnua*, str. 148, predanje br. 250 i *Tahzirul-muslimin*, str. 151, predanje br. 283.

29. *Nema sablje do zulfikar-sablje, niti mladića do Alije.*

Ovo je jedna od rafidijskih izmišljotina.⁷¹

Zulfikar je naziv najpoznatije i najubojitije sablje Allahovog Poslanika, s.a.v.s.⁷² Inače, Poslanik, s.a.v.s, je posjedovao devet sablji. Samo je sablju *Me'sur* naslijedio od svog oca Abdullaha, a ostalih osam je on nabavio. Ibn Kajjim navodi još sedam njegovih sablji poimenično: El-Adb, El-Kal'i, El-Bettar, El-Hatf, Er-Resub, El-Mihzem i El-Kadib.⁷³

30. *Naslov vjerničke stranice (sahife) glasi: Ljubav prema Aliji b. Ebi Talibu.*

Zehebi, Ibnul-Dževzi i Munavi tvrde da ovo pre-danje nema nikakve osnove u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.⁷⁴

31. *Muaz b. Džebel je najznaniiji, nakon poslanika i vjerovjesnika, od prvih i potonjih generacija. Allah se, uistinu, ponosi njime pred melekima!*

⁷¹ *Mekasidul-hasene*, str. 545, predanje br. 1307; *El-Esrarul-merfu'a*, str. 367, predanje br. 595; *Kešful-hafa*, 2/363, predanje br. 3069; *Tahzirul-muslimin*, str. 120, predanje br. 298.

⁷² Vidi o Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., oružju, a posebno sabljama: Šefik Kurdić: *Putokazi islama*, str. 29-32.

⁷³ Usporedi: Ibn Kajjim: *Zadul-mead*, 1/130 i *Ahiretska opskerba*, 1/103.

⁷⁴ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 2/205-206, predanje br. 789; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 557, predanje br. 3821.

U lancu prenosilaca hadisa kojeg bilježi Hakim, pojavljuje se Ubejd b. Temim, koga hafiz Zehebi ubraja u nepoznate prenosioce, a ovo predanje ubraja u apokrifno.⁷⁵

Berićet

32. Berićet je u kćerkama.⁷⁶

Ovo predanje je apokrifno zato što se u nizu prenosilaca ovog hadisa nalazi jedan prenosilac koji je optužen za apokrifnost.⁷⁷

33. Berićet je u kretanju.

Istina je da islam ne voli statičnost. Brojni ajeti podstiču na permanentnu aktivnost i pojačanu angažiranost. Pogledajmo samo neke:

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ On vam je Zemlju pogodnom učinio, pa hodajte predjelima njezinim i hranite se onim što On daje!⁷⁸ (El-Mulk, 15); وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى

Čovjekovo je samo ono što sam uradi! (En-Nedžm, 39); فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ

⁷⁵ Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua, 4/336, predanje br. 1856.

⁷⁶ To jest, berićet je u ženskoj djeci.

⁷⁷ El-Esrarul-merfua, str. 163, predanje br. 120; Tahzirul-muslimin, str. 169, predanje br. 7.

⁷⁸ El-Mulk, 15.

A kada se namaz obavi, onda se po zemlji razidite i Allahovu blagodat tražite! (El-Džumu'a, 10)

وَسَارِعُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ *I požurite oprost u Gospodara svoga!* (Ali Imran, 133) i: فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ *Vi se potrudite da druge, čineći dobra djela, pretečete!* (El-Bekare, 148)

Međutim, ovo predanje nije izrekao Allahov Poslanik, s.a.v.s., nego je to govor nekog iz prve generacije muslimana.⁷⁹

Bid'at

34. *Svaka novotarija, izuzev u ibadetu, zabluda je.*

U nizu prenosilaca ovog predanja, nalazi se Ebu Bekr Muhammed b. Hasan el-Bagdadi, koji je optužen za laž, i Hejsem b. Adijj et-Tai el-Kufi, koji je okarakteriziran kao lažac.⁸⁰

35. *Allah neće primiti ni post, ni namaz, ni sadaku, ni hadž, ni umru, ni džihad, ni ulaganje truda, niti čestitost – onome ko prakticira novotarije. On izlazi iz islama kao što dlaka iziđe iz tijesta.*

⁷⁹ *El-Mekasidul-hasene*, str. 356, predanje br. 751; *El-Esrarul-merfua*, str. 255, predanje br. 324; *El-Masnu*, 129, predanje br. 210.

⁸⁰ *El-Esrarul-merfu'a*, str.268, predanje br. 350; *El-Masnu*, str. 135-136, predanje br. 226 i *Kešful-hafa*, 2/120, predanje br. 1971.

Jahja b. Mein, Ebu Hatim i Ibn Hadžer ocjenjuju ovaj hadis lažnim zbog Muhammeda b. Mihsana, koji se pojavljuje u nizu prenosilaca ovog predanja.⁸¹

Biser

36. *Ne bacajte bisere u usta svinja!*

Misli se na to da nedostojnim i glupim ljudima ne govorimo mudre stvari i teško shvatljive ideje, jer će ih oni krivo shvatiti i, svojom glupošću, devalvirati. Ibnul-Dževzi ovo predanje smatra apokrifnim.⁸²

Blud

37. *Čuvajte se bluda, jer on rezultira četvero: uklanja sjaj sa lica, prekida nafaku, čini srditim Gospodara svjetova i uvodi onoga koji ga čini da ostane vječno u džehennemskoj vatri.*

Ibnul-Dževzi, Ibn Adijj, Sujuti i Munavi ocjenjuju ovo predanje lažnim, zbog Amra b. el-Džemia, koji se nalazi u nizu prenosilaca, a koji je ocijenjen kao lažac.⁸³

⁸¹ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 3/684-685, predanje br. 1493; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 918, predanje br. 6360.

⁸² Eš-Ševkani, *El-Fevaidul-medžmua fil-hadisil-mevdua*, str. 274, predanje br. 7; *Tahzirul-muslimin*, str. 165, predanje br. 436; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 901, predanje br. 6242.

⁸³ *Kešful-hafa*, 1/273, predanje br. 858; *Silsiletul-ehadisid-da'ife vel-mevdua*, 1/273-274, predanje br. 143; *Daiful-Džamiis-sagi i ve*

Bolesnik

38. *Nemojte prisiljavati vaše bolesne da jedu i piju, jer njih, uistinu, Allah i hrani i napaja.*

Hafiz Zehebi ovo predanje kategorički odbacuje i smatra apokrifnim.⁸⁴

Brada

39. *Svako ko ima dugu bradu, ima kratku pamet! Ili: Duga brada – kratka pamet!*

Ovo često čujemo i kao izreku koja je uprisućena kod našeg naroda. Međutim, problem je što to neki autori citiraju kao Vjerovjesnikov, s.a.v.s., hadis. Nedžm el-Gazzi kategorički tvrdi da ovo nije hadis Allahovog Poslanika, s.a.v.s.⁸⁵

40. *U znake čovjekove sreće spada njegova kratka brada.*

Hadiski stručnjaci se slažu da je ovo predanje lažno, zbog prenosilaca ovog predanja: Jusufa b. Garika,

zijadetuhu, str. 324, predanje br. 2200.

⁸⁴ *Tahzirul-muslimin*, str. 164, predanje br. 429.

⁸⁵ *Tahzirul-muslimin*, str. 108, predanje br. 177.

koji je optužen za laž, i Sukejna, koji je poznat po poturanju hadisa.⁸⁶

Brak i intimni odnosi

41. *Ženite se a nemojte se rastavljati, jer rastavom braka potrese se Allahovo prijestolje.*

Po Jahja b. Meinu, Hatibu el-Bagdadiju, Ibn Iraku i Sujutiju ovaj hadis je izmišljen.⁸⁷

42. *Ko bude u intimnom odnosu sa svojom suprugom, neka ne gleda u njen spolni organ, jer to izaziva sljepoću, i neka ne govori puno, jer ko to čini može zanijemiti.*

Hadiski stručnjaci ovaj hadis ubrajaju u lažne i poturene Vjerovjesniku, s.a.v.s.⁸⁸

43. *Četvero sene može zasititi drugim četvero: zemlja kiše, žena čovjeka, oko pogleda i učen čovjek znanja.*

⁸⁶ Ez-Zehebi, *Tertibul-mevduat libnil-Dževzi*, str. 36, predanje br. 66; *El-Ehadisul-mevdua minel-Džami'ilezheri*, str. 159, predanje br. 341; *Tahzirul-muslimin*, str. 159, predanje br. 362.

⁸⁷ *El-Fevaidul-medžmua*, str. 139, predanje br. 1; *Silsiletul-ehadisid-da'ife vel-mevdua*, 2/161, predanje br. 731; i *Daišul-Džami'is-sagiri ve zijadetuhu*, str. 358, predanje br. 2429.

⁸⁸ *El-Lealiul-masnua*, 2/144; *El-Fevaidul-medžmua*, str. 127, predanje br. 30; *Silsiletul-ehadisid-da'ife vel-mevdu'a*, 1/351-354, predanje br. 195; *Daišul-Džamiis-sagiri ve zijadatuhu*, str. 65, predanje br. 453.

Imam Ahmed, Ibn Hibban, Sujuti i drugi veliki muhaddisi ubrajaju ovaj hadis u izmišljena predanja, koja nemaju utemeljenja u govoru Vjerovjesnika, s.a.v.s.⁸⁹

44. *Ženite siromašne, pa će vam Allah nadoknaditi i učiniti vas bogatim!*

Iako je, po mnogima, značenje ove rečenice ispravno, ipak nema merfu-predanja koje se može pripisati Allahovom Vjesniku, s.a.v.s.⁹⁰

45. *Ko stupi u brak sa ženom zbog njenog imetka, Allah će mu haram učiniti i njen imetak i njenu ljepotu.*

Sehavi kaže da ovo predanje ne postoji među Vjerovjesnikovim, s.a.v.s., hadisima.⁹¹

46. *Spoznajte i naučite šerijatska pravila i propise prije nego se oženite!*

Sehavi tvrdi da je ovo govor Omera b. el-Hattaba, r.a. Pod ovim se podrazumjeva da treba pravila naučiti još u mladosti prije nego čovjeka obaveze preplave. Slično ovome je savjetovao Ebu Ubejd Kasim b. Selam:

⁸⁹ Ibn Kajjim, *El-Menarul-munif*, str. 99-100, predanje br. 178; *Kešful-hafa*, 1/107, predanje br. 309 i *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 2/185-187, predanje br. 766.

⁹⁰ *Tahzirul-muslimin*, str. 94, predanje br. 44.

⁹¹ *El-Esrarul-merfua*, str. 325, predanje br. 475; *El-Masnu*, str. 181, predanje br. 326 i *Tahzirul-muslimin*, str. 156, predanje br. 335.

“Tražite znanje i učite dok ste još mladi, prije nego postanete autoriteti i vođe!”⁹²

Briga

47. *Ko se ne brine o stanju muslimana, on nije od njih!*

Ali b. el-Medini, Darekutni, Ibnul-Dževzi, Sujuti i drugi veliki muhaddisi, Ishaka b. Bišra, koji se pojavljuje u predanjima vezanim za ovaj hadis, smatraju lažcem i zbog toga ovaj hadis ulazi u kategoriju apokrifnih predanja.⁹³

48. *Nema veće brige od brige duga, a nema jačeg bola od bola oka.*

Ovo predanje Ibn Hibban, Ibn Adijj, Zehebi, Ibnul-Dževzi i drugi smatraju apokrifnim.⁹⁴

Celibat

49. *Najgori od vas su neženje.*

⁹² *Tahzirul-muslimin*, str. 94.

⁹³ *El-Mekasidul-hasene*, str. 501, predanje br. 1182; *Kešful-hafa*, 2/279, predanje br. 2617; *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 1/479-483, predanje br. 309-312.

⁹⁴ *El-Mekasidul-hasene*, str. 547, predanje br. 1316; *El-Esrarul-merfu'a*, str. 369, predanje br. 597; *Kešful-hafa*, 2/369, predanje br. 3094; *Silsiletul-ehadisid-da'ife vel-mevdu'a*, 2/168-169, predanje br. 746.

Predanje je apokrifno zbog Halida b. Ismaila koji je poturao hadise.⁹⁵

50. *Kada moj ummet doživi 360. godinu,⁹⁶ bit će mu dozvoljen celibat.*⁹⁷

Ovo predanje hadiski stručnjaci ocjenjuju lažnim. Inače, Ibn Kajjim el-Dževzijje, sva predanja koja afirmiraju celibat, kategorički odbacuje i smatra

⁹⁵ *Tertibul-mevduat libnil-Dževzi*, str. 200, predanje br. 665; *El-Mekasidul-hasene*, str. 299, predanje br. 589; *El-Lealiul-masnu'a*, 2/136; *El-Esrarul-merfu'a*, str. 228, predanje br. 242 i *El-Fevaidul-medžmua*, str. 120, predanje br. 5 i *El-Ehadisul-mevdu'a minel-Džami'il-ezheri*, str. 129, predanje br. 196.

⁹⁶ Misli se na 360. godinu po Hidžri.

⁹⁷ *Celibat* je neženstvo. To je praksa koju su prakticirali i danas prakticiraju kršćani, odnosno njihovi svećenici, koji se vjenčaju za crkvu, umjesto vjenčanja s ženom, želeći time podstići Božije zadovoljstvo. Poslanik islama, s.a.v.s., je, znajući za vanrednu važnost te institucije, zabranio celibat/neženstvo. To jasno primjećujemo u predanju Sa'da b. Ebi Vekkasa, r.a., u kom stoji: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je odbio neženstvo/celibat Osmanu b. Maz'unu, kada je od njega to tražio!" (Buhari, Muslim, Nesai i Tirmizi)

Inače, Allahov Poslanik, s.a.v.s., u brojnim predanjima podstiče na udruživanje osoba suprotnog spola u bračnu vezu. Čak upozorava da je nepracticiranje braka vrsta nepracticiranja sunneta i nepripadanja njegovom pravcu. U hadisu koji prenosi njegova časna supruga Aiša, r.a., to se eksplicite vidi: "Brak je od mog sunneta. Ko ne bude praticirao moj sunnet, ne pripada meni! Ženite se, jer ću se ja ponositi brojnošću svoga ummeta nad drugima! Ko bude imao mogućnosti – neka stupi u brak, a ko ne bude – neka posti, jer mu je post štit!" (Ibn Madže)

poturenim Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., znajući stav islama u tom pogledu.⁹⁸

Ćefini

51. *Ko zamota umrloga u ćefine, zadobit će nagradu za svaku njegovu dlaku.*

Hafiz Zehebi navodi da je vidljivo da je ovo predanje apokrifno, zbog Ebul-Alaa el-Haffafa el-Kufija, jer je hafiz Ibn Hibban rekao da se njegova predanja ne smiju koristiti.⁹⁹

Darežljivost

52. *Postao sam prepoznatljiv sa četiri stvari u odnosu na druge ljude: darežljivosti, hrabrosti, velikoj potenciji i izuzetnoj žestini.*

Zehebi tvrdi da je ovo predanje apokrifno zbog Husejna b. Alija en-Nehaija, koji se pojavljuje u nizu prenosilaca, a koji je okarakteriziran kao lažljivac.¹⁰⁰

⁹⁸ *El-Menarul-munif*, str. 111, predanje br. 221; *Tahzirul-muslimin*, str. 168, predanje br. 1 i 'Abbas Ahmed Sakr i Ahmed Abduldževad, *El-Ehadisul-mavdu'a minel-Džami'il-kebir*, str.22, predanje br. 17.

⁹⁹ *Mizanul-itidal fi nakdir-ridžal*, 4/554; *El-Menarul-munif*, str. 46, predanje br. 42; *Tahzirul-muslimin*, str. 160, predanje br. 374.

¹⁰⁰ *Silsiletul-ehadisid-daije vel-mevdu'a*, 4/101-102, predanje br. 1597; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 581, predanje br. 3985.

53. *Dvije vrline Allah voli, a dvije mrzi. Voli darežljivost i toleranciju, a mrzi loše ponašanje i škrtost. Kome Allah želi dobro, On ga učini da ispunjava potrebe ljudi.*

Islamski učenjaci ovo predanje, zbog slabosti unutar seneda, ocjenjuju apokrifnim.¹⁰¹

54. *Darežljiv čovjek je Allahov prijatelj, pa makar i grješnik bio, a škrtac je Allahov neprijatelj, pa makar i pobožan bio.*

Sehavi tvrdi da ovo predanje nema osnove u Vjerovjesnikovim, s.a.v.s., hadisima.¹⁰²

Dijete

55. *Dijete je tajna svoga oca.*

Sagani i Sehavi ovo predanje ocjenjuju apokrifnim.¹⁰³ Na žalost, ovo predanje nalazimo u brojim djelima klasičnih islamskih intelektulaca.

¹⁰¹ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 4/197-198, predanje br. 1706; *Daiful-Džamis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 418, predanje br. 2843.

¹⁰² *El-Mekasidul-hasene*, str. 374, predanje br. 800; *El-Esrarul-merfua*, str. 263, predanje br. 340 i *Tahzirul-muslimin*, str. 146, predanje br. 246.

¹⁰³ *El-Mekasidul-hasene*, str. 530, predanje br. 1268; *El-Esrarul-merfua*, str. 137, predanje br. 574; *Kešful-hafa*, 2/338, predanje br. 2911; *El-Fevaidul-medžmua*, str. 137, predanje br. 60 i *Tahzirul-muslimin*, str. 164, predanje br. 421.

56. *Dijete nastalo iz vanbračne veze neće ući u Džennet.*

Ali el-Kari i drugi hadiski stručnjaci odbacuju ovo predanje, smatrajući ga ništavnim.¹⁰⁴

Djela

57. *Što je dobro djelo za pobožne (el-ebrar), to je loše djelo za Allahu bliske (el-mukarrebun)!¹⁰⁵*

Ovo ne spada u hadise Allahovog Poslanika, s.a.v.s.,¹⁰⁶ već je, prema provjeri islamskih učenjaka, izreka Ebu Seida el-Haraza.¹⁰⁷

¹⁰⁴ *El-Menarul-munif*, str. 133, predanje br. 299; *El-Esrarul-merfua*, str. 362, predanje br. 575; *El-Masnu*, str. 204, predanje br. 391; *Kešful-hafa*, 2/339, predanje br. 2918; *Tahzirul-muslimin*, str. 164, predanje br. 422.

¹⁰⁵ Ibn Tejmije pojašnjava da obični, pobožni ljudi Allahu robuju iskreno, ali očekuju neku vrstu nagrade i povećanje stepena za dobra djela, dok oni koji su Allahu bliski robuju Uzvišenom Allahu ne očekujući ništa i, naprosto, njihovo uživanje je isključivo u robovanju samo Njemu! Vidi: *Kešful-hafa*, 1/357.

¹⁰⁶ *El-Mekasidul-hasene*, str. 224, predanje br. 404; *El-Esrarul-merfua*, str. 195 i *El-Masnu*, str. 94, predanje br. 111.

¹⁰⁷ Ebu Se'd el-Harraz (negdje se spominje kao El-Hazzaz – što je neispravno, kako napominje Muhammed Lutfi es-Sabbag) bio je jedan od sufijskih velikana. Umro je 280. hidžretske godine. Usporedi: *Kešful-hafa*, 1/357.

Dobro

58. *Što muslimani smatraju kao dobro, to je i kod Allaha dobro. A što muslimani smatraju kao loše, to je i kod Allaha loše.*

Prema hadiskim stručnjacima ovakvo predanje nema temelja u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.¹⁰⁸

Dobročinstvo

59. *Podijeli ono što ti je u džepu, nadokanit će ti se na Onom svijetu.*

Ovo se smatra običnim govorom ljudi i niko od hadiskih stručnjaka ga ne ubraja u Vjerovjesnikove, s.a.v.s., hadise.¹⁰⁹

60. *Bolje je zalogaj gladnome u stomak staviti, nego džamiju napraviti.*

Hadiski stručnjaci su utvrdili, kako navodi Adžluni, da ovo nije hadis.¹¹⁰

¹⁰⁸ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 2/17-19, predanje br. 533.

¹⁰⁹ *Keşful-hafa*, 2/212, predanje br. 641; *Tahzirul-muslimin*, str. 92, predanje br. 31.

¹¹⁰ *Keşful-hafa*, 2/145, predanje br. 2055; *Tahzirul-muslimin*, str. 151, predanje br. 279.

61. *U riznice dobročinstva spada prikrivanje nedaća i bolesti i tajno dijeljenje sadake.*

Ibn Hibban, Ibnul-Dževzi i Zehebi smatraju ovo predanje apokrifnim.¹¹¹

Dova

62. *Dova je jedan od vojnika Allahove vojske.*

Zehebi i Munavi ovo predanje, zbog Numejra b. Velida el-Eš'arija, koji nije čuo ovaj hadis od Vjerovjesnika, s.a.v.s., smatraju apokrifnim.¹¹²

63. *Dova roditelja za njegovo dijete je u istoj ravni kao i dova Poslanika za svoj ummet.*

Imam Ahmed, Zehebi i Ibnul-Dževzi definiraju ovaj hadis apokrifnim.¹¹³

Dunjaluk

64. *Ljubav prema dunjaluku je glava svakog grijeha!*

¹¹¹ *Tertibul-mevduat*, str. 291, predanje br. 1037; *Tahzirul-muslimin*, str. 159, predanje br. 363; i *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 767, predanje br. 5311.

¹¹² *Silsiletul-ehadisid-da'ife vel-mevdua*, 4/371-372, predanje br. 1899; i *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 440, predanje br. 3000.

¹¹³ *Tertibul-mevduat*, str. 248, predanje br. 873; *Tahzirul-muslimin*, str. 136, predanje br. 147; *Silsiletul-ehadisid-da'ife vel-mevdua*, 2/203-204, predanje br. 786.

Sagani tvrdi da je ovo predanje apokrifno. Imam Sehavi kaže da se ovo predanje veže za Isaa, a.s., ili Malik b. Dinara, dok na drugom mjestu smatra da se veže za Hasana el-Basrija. Ibn Tejmije misli da se ovo predanje veže za Džunduba el-Bedželija, r.a., i da nema nikakve veze s Vjerovjesnikom, s.a.v.s.¹¹⁴

65. *Dunjaluk traje samo časak, zato ga iskoristi u pokornosti Allahu.*

Nema naznaka da je ovo rekao Allahov Poslanik, s.a.v.s. Očito se radi o izreci nekog od drugih ljudi.¹¹⁵ Međutim, treba priznati da je značenje ovog predanja ispravno, na temelju riječi Uzvišenog: **كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِنْ نَهَارٍ**

A onoga Dana kada dožive ono čime se prijeti, učinit će im se da su ostali samo jedan čas dana!

(El-Ahkaf, 35)

66. *Dunjaluk je ahiretska njiva.*

Imam Sehavi ovo predanje ne smatra hadisom Allahovog Poslanika, s.a.v.s.¹¹⁶ Značenje ovih riječi je ispravno i temelji se na riječima Uzvišenog Allaha:

¹¹⁴ *El-Makasidul-hasene*, str.218, predanje br. 384; *Kešful-hafa*, 1/344, predanje br. 1099; *Tahzirul-muslimin*, str. 96, predanje br. 63.

¹¹⁵ *El-Esrarul-merfua*, str. 205, predanje br. 204; *El-Masnu*, str. 101, predanje br. 134; *Tahzirul-muslimin*, str. 136, predanje br. 144.

¹¹⁶ *El-Mekasidul-hasene*, str. 260, predanje br. 497; *El-Esrarul-merfua*, str. 206, predanje br. 205; *El-Masnu*, str. 101, predanje br. 135; *Kešful-*

مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ

*Onome ko bude želio nagradu na Onom svijetu –
umnogostručit ćemo mu je! (Eš-Šura, 20)*

67. *Dunjaluk je zabranjen ljudima koji žude za Ahiretom. Ahiret je zabranjen onima koji žude za dunjalukom. A i dunjaluk i Ahiret su zabranjeni Allahovim miljenicima.*

Sujuti u *Džamius-sagiru*, i Dejlemi, u *Musendul-firdevsu*, ovo navode kao merfu-hadis od Ibn Abbasa, što Ibn Mein i Zehebi ocjenjuju apokrifnim predanjem zbog Džebelle b. Sulejmana, koji se pojavljuje u lancu prenosilaca.¹¹⁷

68. *Čuvajte se dunjaluka, jer je na njemu više sihira nego što je bilo kod Haruta i Maruta.*

Ibn Ebid-Dun'ja, Bejheki i Gazali ga spominju, posredstvom Ebud-Derdaa, r.a., kao merfu-predanje. Zehebi, Ibn Hadžer i Munavi, pak, ovo predanje svrstavaju u grupu onih predanja koja nemaju utemeljenja u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.¹¹⁸

hafa, 1/412, predanje br. 1320; *Tahzirul-muslimin*, str. 136, predanje br. 139.

¹¹⁷ *Kešful-hafa*, 1/410, predanje br. 1314; *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/105-106, predanje br. 32.

¹¹⁸ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/106-108, predanje br. 34; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 29, predanje br. 191.

69. *Dunjaluk je lešina, a psi su oni koji ga traže!*

Sagani kategorički tvrdi da je ovo predanje apokrifno.¹¹⁹

70. *Dunjaluk je most (prema Ahiretu) pa ga predite, a nemojte na njemu vječno ostati.*

Sagani tvrdi da je ovo predanje apokrifno.¹²⁰

71. *Na troje se ne oslanja: na dunjaluk, na vladara i na ženu!*

Sehavi tvrdi da ovo nije hadis Allahovog Poslanika, s.a.v.s.¹²¹

72. *Kada bi dunjaluk bio svježa krv, vjerniku bi na njemu opskrba bila dozvoljena.*

Imam Sujuti tvrdi da ovo predanje nema utemeljenja u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Nedžm el-Gazzi smatra da je ovo izreka Fudajla b. Ijada i pojašnjava da bi vjerniku na dunjaluku zarada bila halal, kada bi sve bila svježa krv, upravo zbog toga što vjernik uzima i troši samo minimalno i ono što

¹¹⁹ *Kešful-hafa*, 1/409, predanje br. 1313; *Tahzirul-muslimin*, str. 136, predanje br. 141.

¹²⁰ *El-Mekasidul-hasene*, str. 260, predanje br. 497; *Kešful-hafa*, 1/412, predanje br. 1320; *Tahzirul-muslimin*, str. 136, predanje br.140.

¹²¹ *El-Mekasidul-hasene*, str. 201, predanje br. 356; *El-Esrarul-merfua*, str. 181, predanje br. 150; *El-Masnu*, str. 88, predanje br. 99; *Tahzirul-muslimin*, str. 95.

mu je nužno. A kada je u nuždi, njemu i ono što je zabranjeno postaje dozvoljeno.¹²²

Džamija

73. *Ne govorite: "Džamijica!" niti "Mushafčić!"*

Islamski učenjaci su utvrdili da ovo nisu riječi Muhammeda, s.a.v.s.¹²³ Međutim, ispravno je da je pogrešno upotrebljavati deminutiv za Kur'an, Mushaf, džamiju ili mesdžid, budući da prema svemu ovome treba pokazati dužno poštovanje. Otuda, možemo kazati: mali Mushaf, mala džamija, želeći time izraziti mali format Kur'ana, ili Mushafa, ili malu površinu džamije ili mesdžida!

Džennet

74. *Stanovnici Dženneta će biti bez dlaka, osim Musaa, sina Imranova. On će imati bradu do pupka.*

Ibn Adijj, Ukajli, Zehebi, Ibnul-Dževzi i Sujuti ovo predanje smatraju izmišljenim.¹²⁴

¹²² *El-Esrarul-merfua*, str. 287, predanje br. 382; *El-Masnu*, str. 149, predanje br. 253; *Tahzirul-muslimin*, str. 148, predanje br. 260.

¹²³ *Tertibul-mevduat*, str. 33, predanje br. 56; *Tenzihuš-šeriatil-merfu'a*, 1/174, predanje br. 15; *Tahzirul-muslimin*, str. 165, predanje br. 437.

¹²⁴ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 2/142, predanje br. 704.

Egipat

75. *Egipat je majka dunjaluka.*

Nedžm el-Gazzi kategorički tvrdi da ovo nije hadis, nego govor nekog iz kasnijih generacija. Sujuti smatra da ima indicija u nekim svetim knjigama da je *Egipat riznica čitavog dunjaluka*. Ono što je, pak, za nas ovdje značajno jeste da ovo predanje nema osnova u Vjerovjesnikovoj, s.a.v.s., hadiskoj zaostavštini.¹²⁵

Glad

76. *Glad je nevjernik, pa ko je ubije (neutralizira) bit će od stanovnika Dženneta.*

Sehavi i Ali el-Kari tvrde da ovo nema veze s govorom Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako neki smatraju nego je to govor običnih ljudi.¹²⁶

Govor

77. *Govorite ljudima ono što mogu shvatiti!*

¹²⁵ *Kešful-hafa*, 2/212, predanje br. 2310; *Tahzirul-muslimin*, str. 115, predanje br. 249.

¹²⁶ *El-Esrarul-merfua*, str. 184, predanje br. 157; *Tahzirul-muslimin*, str. 96, predanje br. 60.

Ovo je izgovorio Ali b. Ebi Talib, r.a.¹²⁷ Imam Buhari, u Poglavlju o znanju, u svom *Sahihu*, navodi ove riječi Alije b. Ebi Taliba, r.a., koji je potcrtao da se ljudima govori prema stepenu njihovog razumijevanja kako ne bi počeli sumnjati u Allaha i Njegovog Poslanika, s.a.v.s.¹²⁸

78. *Govor u džamiji uništava dobra djela, kao što životinje, jedući, uništavaju travu.*

Ovo predanje navodi Imam Gazali u *Ihjan ulu-mid-dinu*. Ocjenjujući hadise u ovom Gazalijevom djelu, hafiz Iraki navodi da ovom predanju u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s., nigdje nema osnova,¹²⁹ a Subki navodi da lanac prenosilaca za ovo predanje uopće ne postoji.¹³⁰

79. *Ne gledajte ko govori, nego šta govori.*

Ovo nije Vjerovjesnikov, s.a.v.s., hadis, nego je, kako Sehavi navodi, izreka Alije b. Ebi Taliba, r.a.¹³¹

¹²⁷ *Tahzirul-muslimin*, str. 97, predanje br. 67; *Daiful-Džamii-sagiri ve zijadetuhu*, str. 399, predanje br. 2701.

¹²⁸ Vidi: *Buharijina zbirka hadisa*, 1/152.

¹²⁹ *El-Esrarul-merfua*, str. 194, predanje br. 171; *El-Masnu*, str. 92, predanje br. 109; *Keşful-hafa*, 1/354, predanje br. 1121; *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevedua*, 1/60, predanje br. 4.

¹³⁰ Provjeri: Es-Subki, *Tabekatuş-şafiije*, 4/145-146.

¹³¹ *El-Esrarul-merfua*, str. 367, predanje br. 591; *El-Masnuu*, str. 206, predanje br. 397; *Keşfi-hafa*, 2/361, predanje br. 3055; *Tahzirul-muslimin*, str. 120, predanje br. 300.

80. *Ko puno govori, puno pada u greške. Ko puno pada u greške, puno griješi. A ko puno griješi, onda mu je džehennemska vatra najpreča!*

Hafiz Zehebi smatra ovo predanje ništavnim. El-Askeri tvrdi da je ovo izreka Omera b. el-Hattaba, r.a.¹³²

Griješ – grješnik

81. *Ko bude činio grijeh smijući se, ući će u džehennemsku vatru plačući.*

Ovo predanje kao merfu-hadis bilježi Ebu Nuajm.¹³³ Međutim, ovo predanje je ocijenjeno apokrifnim od Ibn Hibbana, Darekutnija, Zehebija i Munavija.¹³⁴

82. *Kada se pohvali grješnik, Allah se rasrdi i zbog toga se zatrese Allahovo prijestolje.*

Jahja b. Mein, Ebu Hatim, Zehebi i Ibn Hadžer smatraju Ebu Halefa, jednog od prenosilaca ovog hadisa, lašcem, te time ovo predanje postaje neupotrebljivo.¹³⁵

¹³² *Tahzirul-muslimin*, str. 117, predanje br. 270 i *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 839, predanje br. 5815.

¹³³ Ebu Nuajm, *Hi'jetul-evlija ve tabekatul-asfija*, 4/96.

¹³⁴ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/71, predanje br. 17; i *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 777, predanje br. 5384.

¹³⁵ *Kešful-hafa*, 1/99, predanje br. 275; *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 2/60, predanje br. 595; *Daiful-Džamii-s-sagiri ve zijadetuhu*, str. 99, predanje br. 694.

83. *Uistinu postoje grijesi koje ništa ne može otkloniti, osim stajanje na Arefatu.*

Hafiz El-Iraki tvrdi da ovo predanje nema osnova u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.¹³⁶

Hadž

84. *Ko obavi hadž a ne posjeti me, taj me iznevjerio.*

Ovo predanje Ibn Hibban, Ibn Adijj, Darekutni, Zehebi, Ibn Tejmijje, Zerkeši, Sagani i Ševkani smatraju apokrifnim.¹³⁷

85. *Ko u jednoj godini posjeti i mene i moga oca Ibrahima,¹³⁸ ući će u Džennet.*

Nevevi, Ibn Tejmijje, Zerkeši i Ševkani smatraju da je ovo predanje apokrifno te da nema nikakva utemeljenja u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.¹³⁹

86. *Ko obavi hadž i posjeti moj kabur poslije moje smrti, to mu se računa kao da me posjetio za vrijeme mog života.*

¹³⁶ *El-Esrarul-merfua*, str. 149, predanje br. 97; *El-Masnu*, str. 69, predanje br. 67 i *Kešful-hafa*, 1/254, predanje br. 784.

¹³⁷ *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 1/119, predanje br. 45; *Tahzirul-muslimin*, str. 154, predanje br. 310.

¹³⁸ Podrazumijeva se posjeta Vjerovjesnikovog, s.a.v.s., i Ibrahimovog, a.s., kabura.

¹³⁹ *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 1/120, predanje br. 46.

Ovaj hadis bilježe Bejheki, Darekutni, Taberani, Ibn Adijj i drugi. Međutim, zbog prenosilaca koji su optuženi za laž i podmetanje, a koji se nalaze u nizu ovoga lanca prenosilaca, Ibn Hadžer i drugi hadiski stručnjaci kategorički odbacuju ovaj hadis kao merfu-predanje, smatrajući ga apokrifnim.¹⁴⁰

87. *Obavljajte hadž, jer se hadžom otklanjaju grijesi, kao što se vodom pere prljavština.*

Ovo predanje je označeno apokrifnim, zbog Ja'laa b. el-Ešdeka, koji se nalazi u nizu prenosilaca, a koji je definiran od strane hadiskih eksperata kao lažac.¹⁴¹

88. *Hadž treba obaviti prije ženidbe.*

Ovo predanje je ocijenjeno lažnim.¹⁴²

89. *Ko stupi u brak prije nego obavi hadž, taj je već krenuo sa grijешenjem.*

Sujuti smatra ovo predanje apokrifnim, zbog Muhammeda b. Ejjuba, koji se pojavljuje u konkretnom predanju, koji je ocijenjen kao osoba koja ima običaj prenositi lažna predanja.¹⁴³

¹⁴⁰ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/120-124, predanje br. 47; i *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 800, predanje br. 5553.

¹⁴¹ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 2/23, predanje br. 542 i *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 399, predanje br. 2696.

¹⁴² *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 408, predanje br. 2763.

¹⁴³ *El-Lealiul-masnua*, 2/101.

90. *Hidr i Il'jas, a.s., sastaju se svake godine na Mini u sezoni hadža.*

Ovo predanje, kako tvrdi Ibn Hadžer, nema nikakvog utemeljenja u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.¹⁴⁴

Halal-opskrba

91. *Uistinu Allah voli da vidi Svog roba kako se umorio u traženju halal-opskrbe.*

Ebu Men sur Dejlemi spominje ove riječi od Alije, r.a., kao merfu-predanje, koje se pripisuje Vjerovjesniku, s.a.v.s., u svom djelu *Musnedul-firdevs*. Međutim, hafiz Iraki ocjenjuje ovo predanje apokrifnim, zato što se u lancu prenosilaca nalazi Muhammed b. Sehl el-Attar, koji je poznat po poturanju lažnih hadisa.¹⁴⁵

Haram

92. *Sve što je zabranjeno – slatko je!*

Imam Sehavi, Ali el-Kari i drugi tvrde da ovo nije hadis, već je ove riječi neko drugi izgovorio.¹⁴⁶ Ali el-

¹⁴⁴ *El-Masnu*, str 46.

¹⁴⁵ *Silsiletul-ahadisid-daiŕe vel-mevdu'a*, 1/66, predanje br. 10 i *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 247, predanje br. 1716.

¹⁴⁶ *El-Mekasidul-hasene*, str. 384, predanje br. 831; *El-Esrarul-merfua*, str. 268, predanje br. 351; *Keŕful-hafa*, 2/125, predanje br. 1988; *Tahzirul-muslimin*, str.107, predanje br. 165.

Kari smatra da je značenje ovih riječi tačno,¹⁴⁷ ako se usporede sa Allahovim riječima u kojima On zabranjuje Adamu, a.s., i Havvi: *O Ademe, živite ti i žena tvoja, u Džennetu i jedite u njemu koliko god želite i odakle god hoćete, ali se ovom drvetu ne približujte pa da sami sebi nepravdu nanesete!* (El-Bekare, 35)

Međutim, očito je da je zabranjeno slatko i privlačno ljudima, pa je i Adem, a.s., sa ženom učinio ono što Allah nije želio: *I šejtan ih navede da zbog drveta posrnu i izvede ih iz onoga u čemu su bili.* (El-Bekare, 36)

Hidr

93. *Da je Hidr bio živ, mene bi zijaretio.*

Ovo predanje je potureno Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Očito je da se radi, kako smatra hafiz Ibn Hadžer, o riječima nekog iz prve generacije muslimana, koji su negirali da je Hidr živio i u vrijeme Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako ima nekih mišljenja.¹⁴⁸

¹⁴⁷ *El-Esrarul-merfua*, str. 268.

¹⁴⁸ *El-Esrarul-merfua*, str. 212, predanje br. 212; *El-Masnu*, str. 105, predanje br. 139; i *Tahzirul-muslimin*, str. 151, predanje br. 281. Za detaljniju elaboraciju o h. Hidru, pogledaj izvanrednu studiju Nezira Halilovića: *Tajanstvene ličnosti u Kur'anu: Hazreti Hidr*, u izdanju Biblioteke *El-Halil* – Prijatelj iz Zenice (bez godine izdanja), koja sadrži 180 stranica i tretira brojna zanimljiva pitanja vezana za ovu tajanstvenu ličnost.

Homoseksualci

94. *Kada bi se homoseksualac okupao vodom količine mora, opet bi na Sudnjem danu došao nečist.*

Imam Sehavi ocjenjuje ovo predanje lažnim.¹⁴⁹

Hrana i piće

95. *Hrana škrtice je bolest, a hrana darežljivog je lijek.*

Hafiz Ibn Adijj tvrdi da ovo predanje nema utemeljenja u Vjerovjesnikovim, s.a.v.s. hadisima.¹⁵⁰

96. *Džibril mi je donio jelo¹⁵¹ iz Dženneta, pa, nakon što sam ga pojeo, zadobio sam potenciju četrdeset ljudi, kada je u pitanju intimni odnos.*

U ovom predanju se pojavljuju Selam b. Sulejman i njegov učitelj Nehšel, koji su optuženi za laž i podmetanje u hadisu.¹⁵² Ukajli kaže da je ovo predanje

¹⁴⁹ *El-Esrarul-merfua*, str. 283, predanje br. 377; *El-Masnu*, str. 148, predanje br. 249; i *Tahzirul-muslimin*, str. 148, predanje br. 259.

¹⁵⁰ *El-Mekasidul-hasene*, str. 323, predanje br. 653; *El-Esrarul-merfua*, str. 241, predanje br. 279; *Tahzirul-muslimin*, str. 142, predanje br. 202.

¹⁵¹ U ovom predanju je spomenut termin *el-herise*, što označava jelo od brašna, maslaca i šećera, a, u isto vrijeme, označava neku vrstu bungura (izdrobljene pšenice), kao i jelo od prekrupe kuhane s mesom.

¹⁵² *El-Fevaidul-medžmua*, str. 176, predanje br. 54; *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 4/180-183, predanje br. 1686.

poturio Muhammed b. Hadždžadž el-Lahmi, koji je bio vlasnik i proizvođač *herise* – jela koje je Poslanik, s.a.v.s., navodno, ovdje spomenuo!¹⁵³

97. *Pijte vodu prilikom jela, zasitit ćete se!*

Ovo predanje je ocijenjeno ništavnim.¹⁵⁴

98. *Jedite voće prije jela!*

Nema nikakvog argumenta koji bi upućivao da je ovo Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., predanje. Čak nema potvrde da ga je izgovorio ashab ili tabiin.¹⁵⁵

99. *Konzumiranje lubenice prije jela potpuno čisti stomak i u korijenu uništava bolest.*

Brojni hafizi hadisa ovo predanje, zbog Ahmeda b. Jakuba el-Džurdžanija, koji se pojavljuje u nizu prenosilaca, a čiji su hadisi ništavni, ubrajaju u lažne i apokrifne.¹⁵⁶

100. *Konzumirajte so (slanu hranu), jer je u tome lijek za sedamdeset bolesti.*

¹⁵³ Pogledaj: *El-Fevaidul-medžmua*, str. 176.

¹⁵⁴ *Tahzirul-muslimin*, str. 168, predanje br. 2.

¹⁵⁵ *Kešful-hafa*, 1/312 i *Tahzirul-muslimin*, str. 95.

¹⁵⁶ *Kešful-hafa*, 1/286, predanje br. 910; *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/308, predanje br.167; *Daiful-Džamii-sagiri ve zijadetuhu*, str. 351, predanje br. 2374.

Hadiski učenjaci su ovo predanje, na temelju već postavljenih preciznih kriterija, definirali ništavnim.¹⁵⁷ Vjerovatno je i ovo predanje izmišljeno iz koristoljublja. Očito je da su trgovci solju pokušali što prije prodati velike količine svoje robe, pa su izmišljali ovakvu vrstu predanja.

101. *Ustrajte u konzumiranju grožđa s hljebom.*

Predanje je ocijenjeno ništavnim.¹⁵⁸

102. *Zabranite sebi konzumirati ukusnu i mirisnu hranu, jer to jača šejtana i daleko više mu olakšava cirkuliranje po vašim venama.*

Budući da ovaj hadis oponira kur'anskim ajetima o dozvoli konzumiranja lijepih i ukusnih jela, Sujuti, Ibnul-Dževzi i Ibn Irak, drže ovo predanje izmišljenim, a uz to, u njegovom senedu se pojavljuje Jezid Ebu Halil, poznat po izuzetnoj slabosti u prenošenju hadisa.¹⁵⁹

103. *Popiti ostatak vode ili tekućine iza vjernika je lijek.*

¹⁵⁷ *El-Menarul-munif*, str. 55, predanje br. 74; *Tahzirul-muslimin*, str. 144, predanje br. 222.

¹⁵⁸ *El-Menarul-munif*, str. 55, predanje br. 73; *Tahzirul-muslimin*, str. 144, predanje br. 224.

¹⁵⁹ *Silsiletul-ehadisid-daije vel-mevdu'a*, 4/357-358, predanje br. 1879.

Ovdje se misli na vodu ili sok koji ostanu iza vjernika, pa ga uzme druga osoba i popije do kraja, želeći time pokazati svoju skromnost, ali i bliskost i neku vrstu bratstva s onim ko je to prije njega pio.

Ovo predanje je izmišljeno, jer, prema Ahmedu el-Gazziju al-Amiriju, ono uopće nije hadis. S njim se slaže i Adžluni, a i Ali el-Kari ga svrstava u apokrifne hadise.¹⁶⁰

104. *Znak skromnosti je da čovjek popije ono što ostane iza njegovog brata. Ko popije ono što ostane iza njegovog brata, težeći time Allahovom zadovoljstvu, podignut će se za sedamdeset stepeni, izbrisat će mu se sedamdeset grijeha i upisat će mu se sedamdeset stepeni.*

Predanje je apokrifno, kako navode, Ibn Hibban, Ibnul-Dževzi, Sujuti i dr., zbog Nuha b. Ebi Merjema koji se pojavljuje u njegovom nizu prenosilaca, a koji je ocijenjen kao lažac u brojnim predanjima.¹⁶¹

105. *Tri osobe neće biti pitane za naslađivanje i raskoš u hrani i piću: postač prilikom iftara, postač prilikom*

¹⁶⁰ *El-Mekasidul-hasene*, str. 276, predanje br. 534; *El-Esrarul-merfu'a*, str. 214, predanje br. 217; *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/177, predanje br. 78.

¹⁶¹ *Tertibul-mevduat*, str. 229, predanje br. 794; *Tenzihuš-šeriatil-merfua*, 2/259; *El-Fevaidul-medžmua*, str. 185, predanje br. 71 i *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/177-180, predanje br. 79.

*sehura i domaćin koji ima gosta.*¹⁶² *A tri osobe neće biti kritizirane zbog lošeg postupka: bolesnik u času bolesti, postač dok se ne iftari i pravedan vođa.*

Medžaši b. Amr, koji se nalazi u nizu prenosilaca ovog predanja, okarakteriziran je od strane Ibn Hibbana kao osoba poznata po poturanju lažnih hadisa pouzdanim prenosiocima, kako bi, onda, ljudi lakše prihvatili takve hadise. Uz to, Ibn Hibban podvači da se njegova predanja ne smiju spominjati u literaturi, izuzev da se ukaže na njegovu lažnost i apokrifnost.¹⁶³

Ibadet

106. *Lijepo obavljajte nafile, jer će vam one nadoknaditi farzove.*

Zna se, na temelju drugih Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., predanja, da će se na Sudnjem danu, kada ne bude dovoljno farzova, nadomirivati nafilama. Međutim,

¹⁶² Pod ovim se podrazumijeva da te tri osobe mogu manifestirati više raskoši kod jela i pića i jesti i više nego što treba: postač kako bi mogao prepostiti; onaj koji se iftari, jer je čitav dan postio i nije ništa konzumirao i domaćin koji ima gosta može daleko više jesti i ne prestati konzumirati hranu, sve dok gost ne prestane jesti – ukoliko domaćin prvi odustane, postoji bojazan da će se gost zastidjeti i prestati jesti, iako nije zadovoljio svoje osnovne potrebe. Uz to, domaćin će ponuditi raskošniju sofru kako bi musafir mogao izabrati ono što mu odgovara.

¹⁶³ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 4/447, predanje br. 1980 i *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijedetuhu*, str. 381, predanje br. 2582.

hadiski stručnjaci ne poznaju konkretno ovakvo predanje od Vjerovjesnika, s.a.v.s.¹⁶⁴

107. *Ibadet je gledanje u Mushaf, djetetovo gledanje roditelja i gledanje u Aliju b. Ebi Taliba.*

Predanje je apokrifno zbog Muhammeda b. Zekerijjaa, koji se pojavljuje kao jedan od ravija, a koji je poznat po poturanju lažnih hadisa.¹⁶⁵

108. *Ibadet je gledanje u lijepo lice.*

Iako neki autori ovo predanje koriste kao hadis Allahovog Poslanika, s.a.v.s., Ibn Tejmije i Ibn Kajjim ga odbacuju kao lažno i ništavno, jer uopće nije preneseno od Allahovog Poslanika, s.a.v.s.¹⁶⁶

109. *Ostavljanje običaja je ibadet.*

Nema osnova u Vjerovjesnikovim, s.a.v.s., hadisima.¹⁶⁷

¹⁶⁴ *El-Mekasidul-hasene*, str. 225, predanje br. 405; *El-Esrarul-merfua*, str. 195, predanje br. 173; *El-Masnu*, str. 94, predanje br. 113.

¹⁶⁵ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/531-532, predanje br. 356.

¹⁶⁶ *El-Esrarul-merfua*, str. 355, predanje br. 561; *El-Masnu*, str. 202, predanje br. 383; *Tahzirul-muslimin*, str. 162, predanje br. 404.

¹⁶⁷ *Tahzirul-muslimin*, str. 131, predanje br. 93.

Imam

110. *Ko umre a ne bude upoznao imama svog vremena, taj je umro džahilijetskom smrću.*

Ovo predanje je rašireno u literaturi šiija i kadijanija, a nikakvog utemeljenja nema u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.¹⁶⁸

Iman

111. *Umri kao musliman i onda se ne brini.*

Želi se reći da ako čovjek umre kao vjernik, onda je uspio, jer će vjera biti jedini preduvjet konačnog svršetka u džennetskim perivojima, bez obzira na faze kroz koje će čovjek prolaziti do njegove posljednje faze – zadobijanja džennetskih ljepota.

Međutim, Imam Sehavi kaže da uopće ne zna za ovo predanje među Poslanikovim, s.a.v.s., hadisima.¹⁶⁹

112. *Držite se vjere starica!*

Sehavi i Sagani tvrde da ovo predanje nema utemeljenja u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.¹⁷⁰

¹⁶⁸ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdu'a*, 1/525-526, predanje br. 350.

¹⁶⁹ *El-Esrarul-merfua*, str. 302, predanje br. 324; *El-Masnu*, str. 164, predanje br. 294; *Tahzirul-muslimin*, str. 152, predanje br. 295.

¹⁷⁰ *El-Esrarul-merfua*, str. 248, predanje br. 304; *El-Masnu*, str. 124, predanje br. 199; *Tahzirul-muslimin*, str. 144, predanje br. 223.

113. *Kada nastupi ahiriz-zeman i kada strasti i novotarije budu dominirale, držite se vjere ljudi sa sela i žena.*

Ovo, po mnogim učenjacima, nisu riječi Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Neki tvrde da je ovo izreka Omera b. Abdulaziza.¹⁷¹ Ovim se, naime, hoće kazati da će poplava raznih iskušenja i anarhija, najmanje zahvatiti osobe udaljene od tih centara raznih iskušenja, kao što su sela, pustinje i žene, a posebno starije žene, čija su iskušenja minimizirana njihovom starošću.

114. *Ljubav prema vjerniku je dio imana.*

Sagani tvrdi da je ovo predanje apokrifno.¹⁷²

115. *Ljubav prema domovini je dio imana.*

Iako je, kako tvrde učenjaci, značenje ovog predanja autentično, ipak ne postoji potvrda da je ovo izgovorio Allahov Poslanik, s.a.v.s, već je to, kako naglašava Sagani, apokrifno predanje.¹⁷³ Ali el-Kari navodi da ovo predanje nema nikakvog utemeljenja kod hadiskih stručnjaka i niko ga ne uvrštava u preda-

¹⁷¹ *El-Fevaidul-medžmua*, str. 505, predanje br. 94; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 91, predanje br. 638.

¹⁷² *Kešful-hafa*, 1/345, predanje br. 1101.

¹⁷³ *El-Mekasidul-hasene*, str. 218, predanje br. 386.; *Kešful-hafa*, 1/345, predanje br. 1.102; *Tahzirul-muslimin*, str. 133, predanje br. 116; *Silsiletul-ehadisid-daije vel-mevdua*, 1/110, predanje br. 36.

nja koja se vežu za Allahovog Vjesnika, s.a.v.s.¹⁷⁴ Ovo predanje su često citirali hatibi i vaizi u svojim istupima za vrijeme socijalističkog režima u bivšoj Jugoslaviji, što je, očito, pogodovalo tom režimu!

116. *Ljubav prema mački je dio imana.*

Ali el-Kari i Sagani se slažu da je ovo apokrifno predanje.¹⁷⁵ Očito je da su simpatizeri kućnih ljubimaca ovo falsificirali kako bi ljude inicirali na veću ljubav spram životinja, a posebno mačaka.

Insan

117. *Čovjek je nazvan insanom zato što je obećao Allahu da će se samo Njemu klanjati i Njega obožavati, pa je to obećanje zaboravio!*

Zaborav se na arapskom kaže *nisjan*, pa je otuda, po nekima, i nastala riječ: *insan*. Citirano predanje se pripisuje Abdullahu b. Abbasu, r.a., i nema nikakve veze s merfu-predanjem Allahovog Poslanika, s.a.v.s.¹⁷⁶

¹⁷⁴ Vidi: *El-Esrarul-merfua*, str. 191, predanje br. 164 i *El-Masnu*, str. 91, predanje br. 106.

¹⁷⁵ Provjeri: *El-Esrarul-merfua*, str. 191, predanje br. 165; *El-Masnu*, str. 91, predanje br. 105; *Keşful-hafa*, 1/347, predanje br. 1.103; *Tahzirul-muslimin*, str. 133, predanje br. 117.

¹⁷⁶ *Tahzirul-muslimin*, str. 93, predanje br. 35.

Jezik

118. *Jezici Allahovih stvorenja, Njegova su pera.*

Ovo je izreka sufija i nema veze s merfu-predanjima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.¹⁷⁷

119. *Ko može lijepo naučiti govoriti arapski, neka se njim služi, a neka ne govori perzijski, jer će to rezultirati licemjerstvom.*

Očito je da je neko nacionalizam i šovinizam pokušao ubaciti i u časni sunnet Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Međutim, islamski učenjaci su razotkrili lažnost ovog i sličnih predanja.¹⁷⁸

120. *Allah se smilovao onome ko sačuva svoj jezik, ko upozna svoje vrijeme i ko učvrsti svoj put.*

Muhammed b. Zijad el-Ješkuri el-Mejmuni, jedan od prenosilaca ovog hadisa, optužen je za laž i poturanje hadisa, pa je tako ovo predanje od strane hadiskih eksperata, poput Ahmeda b. Hanbela, Darekutnija, Zehebija i Munavija, ocijenjeno apokrifnim.¹⁷⁹

¹⁷⁷ *El-Esrarul-merfua*, str. 132, predanje br. 60; *El-Masnu*, str. 58, predanje br. 36; *Tahzirul-muslimin*, str. 92, predanje 29.

¹⁷⁸ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 2/12, predanje br. 523; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 773, predanje br. 5357.

¹⁷⁹ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 4/253, predanje br. 1771; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 458, predanje br. 3117.

Kamen

121. *Kada bi neko od vas imao lijepo mišljenje o kamenu, Allah bi učinio da mu on bude od koristi.*

Ibn Tejmijje, Ibn Kajjim, Ibn Hadžer i Sujuti definiraju ovo predanje apokrifnim. Ibn Kajjim smatra da su ovo predanje izmislili obožavatelji kipova, želeći time prikazati kamen od kojeg se klešu kipovi u lijepom svjetlu.¹⁸⁰

Kupanje

122. *Ko se okupa od džunupluka u halal-braku, Allah će mu u Džennetu obezbijediti stotinu dvoraca od bijelog bisera; a za svaku kap koju upotrijebi prilikom tog kupanja, dat će mu nagradu hiljadu šehida.*

Ovo predanje je ništavno zbog Dinara el-Habešija koji je optužen za poturanje apokrifnih hadisa.¹⁸¹

Kur'an

Mnogo je lažnih predanja koja su se vremenom infiltrirala u islamsku literaturu o vrijednostima Kur'ana i kur'anskih sura. Abdullah b. el-Mubarek smatra da su

¹⁸⁰ *El-Esrarul-merfu'a*, str. 282, predanje br. 376; *El-Masnu*, str. 147, predanje br. 248; i *Tahzirul-muslimin*, str. 149, predanje br. 266.

¹⁸¹ *Mizanul-itidal*, 2/30; *El-Esrarul-merfu'a*, str. 317, predanje br. 460; *Tahzirul-muslimin*, str. 156, predanje br. 338.

nevjernici poturili predanja koja govore o vrijednostima brojnih sura, a posebno svake kur'anske sure.¹⁸²

123. *Ko uči Kur'an gledajući u Mushaf, Allah će olakšati kaznu njegovim roditeljima, pa makar bili i nevjernici.*

Ibn Hibban kaže da je ovaj hadis apokrifan, zato što se u njegovom nizu pojavljuje Muhammed b. el-Muhadžir, koji je poznat po poturanju lažnih predanja pouzdanim prenosiocima.¹⁸³

124. *Ko svaki dan prouči stotinu ajeta gledajući u Mushaf, zagovarat će se za sedam kabura koji su uz njegov kabur, a Allah će olakšati njegovim roditeljima, pa makar i idolopoklonici bili.*

Imam Sujuti ovo predanje smatra apokrifnim.¹⁸⁴

125. *Ko prouči sure El-Bekare i Ali Imran, a ne bude molio za svog šejha (učitelja), taj je nepravdu učinio.*

Imam Sehavi tvrdi da ovo predanje nema utemeljenja u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.¹⁸⁵

¹⁸² Uporedi: *El-Lealil-masnua*, 1/207.

¹⁸³ *El-Lealil-masnua*, 1/224.

¹⁸⁴ *El-Lealil-masnua*, 1/224.

¹⁸⁵ *Tahzirul-muslimin*, str. 154, predanje br. 316.

126. *Ko prouči Ajetul-kursiju neposredno nakon uzimanja abdesta, Allah će mu dati nagradu četrdeset godina, podignut će ga za četrdeset stepeni i oženit će ga s četrdeset hurijs.*

Mukatil b. Sulejman, jedan od prenosilaca ovog hadisa, ocijenjen je kao lažac u hadisu, pa je, prema tome, ovo predanje apokrifno.¹⁸⁶

127. *Ko prouči Ajetul-kursiju i napiše je desnom rukom šafranom po dlanu lijeve ruke sedam puta, pa to poliže jezikom, nikada neće zaboravljati.*

Predanje je ocijenjeno apokrifnim zbog jednog od prenosilaca koji je prepoznat kao osoba koja potura hadise.¹⁸⁷

128. *Jasin je za ono za što se bude učio!*

Ovim se hoće kazati da je sura Jasin univerzalna, te da se uči shodno namjeri. Ako se uči za zdravlje, onaj ko je bude učio – ozdravit će. Ako se bude učio za nafaku, onoga ko ga bude učio Allah će obasuti blagodatima. Međutim, nema predanja u ovom značenju od Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Imam Sehavi tvrdi da ovo predanje nema osnova u Vjerovjesnikovim, s.a.v.s., hadisima.¹⁸⁸

¹⁸⁶ *El-Fevaidul-medžmua*, str. 312, predanje br. 46.

¹⁸⁷ *El-Fevaidl-medžmua*, str. 311, predanje br. 44.

¹⁸⁸ *El-Esrarul-merfua*, str. 377, predanje br. 619; *El-Masnu*, str. 215, predanje br. 414; *Tahzirul-muslimin*, str. 166, predanje br. 443.

129. *Ko svakog petka posjeti kabur svojih roditelja, pa kod njih ili jednog od njih, prouči suru Jasin – bit će mu oprošteno grijeha koliko je proučio ajeta ili harfova.*

Ovo predanje od Ebu Bekra es-Siddika, r.a., kao merfu-hadis bilježe Ibn Adijj, Ebu Nuajm u *Ahbaru Asbehan*, i Abdulganiij el-Makdisi, u *Es-Sunenu*. Obzirom da se u lancu prenosilaca pojavljuje osoba pod imenom Amr b. Zijad, koji je poznat po krađi i lažiranju hadisa, Ibn Dževzi, Sujuti i drugi stručnjaci ovo predanje smatraju apokrifnim.¹⁸⁹

130. *Ko uđe u kaburistan, pa prouči suru Jasin, bit će olakšano toga dana onima koji leže u kaburima, a onaj ko ga prouči imat će za svaki harf koji je proučio nagradu.*

Jahja b. Mein i Ibn Hibban ovo predanje ocjenjuju lažnim.¹⁹⁰

131. *Ko sluša učenje sure Jasin ima nagradu kao da je dvadeset zlatnika utrošio na Allahovom putu; ko je prouči ima nagradu kao da je obavio dvadeset puta hadž; ko je napiše (na posudu), pa to popije, njegovim bićem će zavladatai hiljadu jekina, hiljadu svjetala, hiljadu berićeta, hiljadu milosti i hiljadu*

¹⁸⁹ *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 1/126-128, predanje br. 50.

¹⁹⁰ *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 3/397-398, predanje br. 1246.

vrsta opskerbe, a odstranit će se iz njegovog bića zloba i bolest.

Sujuti tvrdi da je ovo predanje ništavno zbog Ahmeda b. Haruna, koji je jedan od prenosilaca ovog hadisa, a koga je hafiz Ibn Adijj optužio za laž u hadisu.¹⁹¹

132. *Ko jedanput prouči Jasin, kao da je dva puta proučio Kur'an.*¹⁹²

Ovo merfu-predanje Ebu Seida el-Hudrija, r.a., Sujuti ocjenjuje slabim,¹⁹³ dok ga El-Albani smatra apokrifom.¹⁹⁴

133. *Ko jedanput prouči Jasin, kao da je deset puta proučio Kur'an.*¹⁹⁵

Ovaj hadis Es-Sujuti ocjenjuje daifom,¹⁹⁶ dok ga El-Albani smatra apokrifnim predanjem, koji nema utemeljanja u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.¹⁹⁷

¹⁹¹ *El-Lealiul-masnua*, 1/213; *Tenzihuš-šeriat-i-merfua*, 1/286, predanje br. 4; *El-Fevaidul-medžmua*, str. 300, predanje br. 11.

¹⁹² Hadis bilježi Bejheki u *Šuabul-imanu*. Usporedi: *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, predanje br. 5789, str. 835.

¹⁹³ Vidi: *El-Džamiis-sagiri*, hadis br. 8935, str. 538.

¹⁹⁴ Usporedi: *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, predanje br. 5789, str. 835.

¹⁹⁵ Hadis bilježi Ibn Merdevejh i Bejheki u *Šuabul-imanu*.

¹⁹⁶ Vidi: *El-Džamiis-sagiri*, hadis br. 8936., str. 538.

¹⁹⁷ Pogledaj: *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, predaja br. 5786., str. 835.

134. *Naredio sam svojim sljedbenicima da svaku noć uče Jasin. Ko bude ustrajao na tome i svaku noć ga bude učio, pa umre – umrijet će kao šehid.*

Hadis je ocijenjen apokrifnim, zbog jednog prenosioca u njegovom senedu koji je osumnjičen za poturanje hadisa.¹⁹⁸

135. *Alija, uči Jasin, jer se u njemu nalazi deset blagoslova (berićeta)! Ako ga prouči gladan – zasitit će se; žedan – napojit će se; neodjeven – odjenut će se; neoženjen – oženit će se; onaj koga je strah – oslobodit će se straha; ukoliko je zatvorenik i zarobljenik – bit će oslobođen; ako je putnik – olakšat će mu se put; onaj ko je nešto izgubio – naći će izgubljeno; ako je bolestan – ozdravit će, a ako se uči kod osobe na samrti – bit će joj olakšano!*¹⁹⁹

Busiri tvrdi da je ovo predanje u kojem se, navodno Allahov Poslanik, s.a.v.s., obratio Aliji b. Ebi Talibu, r.a., slabo, budući da se u lancu ovog hadisa nalazi slab prenosilac Abdurahim b. Vakid.²⁰⁰ Neki autori ovaj hadis smatraju apokrifnim zato što se u njegovom lancu nalazi Mes'ad b. El-Jese, koji je okarakteriziran od strane hadiskih stručnjaka kao lažljivac.²⁰¹

¹⁹⁸ *El-Fevaidul-medžmua*, str. 312, predanje br. 48.

¹⁹⁹ Hadis bilježi Ed-Dejlemi i El-Haris u svom *Musnedu*.

²⁰⁰ Provjeri: Ibn Hažer, *El-Metalibul-alije*, 3/362.

²⁰¹ Vidi: *El-Fevaidul-medžmua*, str. 312, predanje br. 47; Abbas Sakr i Ahmed Abduldževad: *El-Ehadisul-mevdua minel-Džamiil-kebiri vel-Džamii-ezheri*, str. 32.

136. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je obraćajući se Abdullahu b. Mes'udu, r.a., rekao: *Kada budeš učio Kur'an i kada dođeš do riječi:*

لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ *Da ovaj Kur'an kakvom brdu objavimo...* (El-Hašr, 21) *stavi ruku na glavu, jer je to lijek za svaku bolest izuzev smrti.*

Hafiz Zehebi tvrdi da je ovo predanje ništavno.²⁰²

137. *Ko na sabah-namazu prouči sure El-Inširah i El-Fil, neće imati upalu oka.*

Imam Sehavi tvrdi da ovo predanje nema nikakvog utemeljenja u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Zna se, na temelju zasnovanih predanja, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s. učio na sunnetu sabah-namaza sure El-Kafirun i El-Ihlas, a na farzu preko šezdeset ajeta.²⁰³

138. *Ko klanja sabah-namaz a zatim prouči stotinu puta Kul huvallahu ehad,²⁰⁴ prije nego progovori, oprostić će mu se grijesi koji su se nagomilavali godinu dana, za svako proučeno Kul huvallahu ehad.*

Muhammed b. Abdurahman el-Kušejri, prenosilac ovog hadisa, ocijenjen je od strane Ibn Ebi Hatima, Ezdija i Hejsemija kao lažac.²⁰⁵

²⁰² *El-Fevaidul-medžmua*, str. 312, predanje br. 51.

²⁰³ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/167, predanje br. 68; *Tahzirul-muslimin*, str. 154, predanje br. 317.

²⁰⁴ To jest, suru El-Ihlas.

²⁰⁵ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/583-584, predanje br. 405.

139. *Ko uđe u kaburistan, pa prouči Kul huvallahu ehad*²⁰⁶ jedanaest puta, a zatim to pokloni umrlim, dobit će sevapa koliko ima mrtvih u tom kaburistanu.

Hafiz Zehebi smatra da je ovaj hadis apokrifan zbog Abdullaha b. Ahmeda b. Amira, koji se nalazi u nizu prenosilaca ovog predanja.²⁰⁷

140. *Učenje sura „kalakil”*²⁰⁸ *garancija je od siromaštva.*

Sehavi kaže da ovo predanje uopće ne postoji među Vjerovjesnikovim, s.a.v.s.. hadisima.²⁰⁹

141. *Vrijednost hafiza Kur’ana nad onima koji to nisu je kao vrijednost Stvoritelja nad stvorenjima.*

Ovaj hadis je ocijenjen od strane hadiskih učenjaka, kao što su El-Hakim, Hatib el-Bagdadi, Ebu Nuajm el-Asbehani, Ibn Hadžer i Es-Sujuti, kao lažan, jer se u lancu prenosilaca nalazi Muhammed b. Temim el-Firjabi, koji je poznat po podlim lažima i poturanju hadisa.²¹⁰

²⁰⁶ To jest, suru El-Ihlas.

²⁰⁷ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 3/452-454, predanje br. 1290.

²⁰⁸ *El-Kalakil* su kur’anske sure koje počinju riječju: *kul*. To su sljedeće sure: El-Džinn, El-Kafirun, El-Ihlas, El-Felek i En-Nas.

²⁰⁹ *El-Esrarul-merfua*, str. 257, predanje br. 328č i *Tahzirul-muslimin*, str. 145, predanje br. 238.

²¹⁰ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/571-572, predanje br. 396.

142. *Ko se bude liječio nečim drugim izuzev Kur'ana, Allah ga neće izliječiti.*

Sagani i Adžluni ga ubrajaju u lažna predanja.²¹¹

143. *Neka muškarac džunup i žena koja ima menstruaciju ne uče ništa iz Kur'ana.*

Ahmed b. Hanbel ocjenjuje ovo predanje apokrifnim.²¹² Dodirivanje Mushafa je strogo zabranjeno nečistima, pa čak i onima koji nemaju abdest, dok je, učenje Kur'ana napamet, po mnogim šerijatskim pravnicima, dozvoljeno bez abdesta, pa čak i onima koji nisu čisti u tom trenutku. To se posebno odnosi na učenike, a pogotovo učenice, koje bi puno propustile u danima menstrualnog ciklusa, kada je u pitanju učenje Kur'ana, produblјivanje saznanja u tedžvidu i slično.

144. *Ko bude učio u namazu za imamom, taj nema namaza!*

Ibn Hibban tvrdi da ovo predanje nema osnova u Vjerovjesnikovim, s.a.v.s., hadisima.²¹³

Lejletur-regaib

Lejletur-regaib je, u našem narodu, poznata kao odabrana noć u kojoj je h. Amina zaniјela Muhammeda,

²¹¹ *Silsiletul-ehadisi-dai֑fe vel-mevdua*, 1/285, predanje br.153.

²¹² *Tahzirul-muslimin*, str. 165, predanje br. 435.

²¹³ *Tahzirul-muslimin*, str. 158, predanje br. 357.

s.a.v.s. Međutim, ova noć se u Kur'anu uopće ne spominje. Ni u sunnetu nema pouzdane potvrde o ovoj noći. Sva predanja koje se koriste u narodu i brojnim izvorima su izmišljena i patvorena. Posebne vrijednosti posta prvog četvrtka u mjesecu redžebu, kao i vrijednosti te noći temelje se, prema konsenzusu hadiskih stručnjaka, na lažnim i apokrifnim predanjima. Islamski učenjaci, čak, žestoko osuđuju posebno vrjednovanje ovog dana i ove noći, kako potcrtava Imam Sujuti, zabranjujući bilo kakav poseban ibadet u njima, kao i pravljenje hrane i oblačenje svečane odjeće.²¹⁴ Navest ćemo samo neke:

145. *Ko prvog četvrtka navečer u mjesecu redžebu klanja akšam-namaz, a potom klanja dvadeset rekata učeći na svakom rekatu Fatihu i Ihlas, a poslije svaka dva rekata preda selam – znate li kakva je nagrada za to? Džibril me je obavijestio da će Allah zaštititi njega, i njegovu porodicu, i njegov imetak, sačuvat će ga kaburske patnje i omogućit će mu da preko Sirat-ćuprije prođe kao munja bez računa i kazne!*

Ovo predanje je apokrifno, budući da je većina njegovih prenosilaca nepoznata.²¹⁵

²¹⁴ Pogledaj ovo upozorenje: Es-Sujuti, *Hakikatus-sunneti vel-bid'ati*, str. 52.

²¹⁵ Provjeri: *Tenzihuš-šeriatil-merfua*, 2/89.

146. *Ko provede u ibadetu noć u redžebu, a prethodno provede dan u postu, Allah će ga nahraniti džennetskim plodovima.*

Ovo predanje hadiski stručnjaci ocjenjuju apokrifnim, budući da se u lancu prenosilaca nalazi osoba koja je poznata po lažnim i apokrifnim predanjima.²¹⁶

147. *Redžeb je Allahov mjesec, ša'ban je moj, a ramazan je mjesec moga ummeta. Neko upita: Allahov Poslaniče, šta znači redžeb je Allahov mjesec? On odgovori: Znači da ga je predodredio za oprost grijeha. U njemu je zabranjeno prolijevati krv. U njemu je Allah oprostio poslanicima. U njemu je Svoje prijatelje – evlije – sačuvao od neprijatelja. Ko ga bude postio, kod Allaha je zaslužio troje: oprost svih grijeha koje je počinio zaštitu od griješenja ubuduće do kraja života i zaštitu od žeđi na Sudnjem danu!*

Potom ustade jedan starac i reče: *Allahov Poslaniče, ja nisam u stanju postiti cijeli mjesec! Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu na to reče: Prvi dan se u tom mjesecu deseterostruko nagrađuje. Ista je nagrada i za srednji i za posljednji dan. Tako da imaš nagradu kao da si ga cijelog postio. Također, nemoj gubiti iz vida prvi četvrtak navečer u tom mjesecu. To je noć koju meleki nazivaju Lejletur-regaib. Kada prođe trećina te noći, svi meleki, i oni na nebesima i oni na Zemlji, okupe se oko Kabe. Nakon toga, pojavi se Uzvišeni Allah i rekne: "Meleki*

²¹⁶ Vidi: *El-Fevaidul-medžmua*, str. 439, predanje br. 3.

Moji, tražite šta želite!” Oni odgovore: “Gospodaru, mi nemamo potrebe. Jedino Te molimo da oprostiš onome ko posti mjesec redžeb!” A Allah im odgovara: “Već sam to učinio!” Zatim Poslanik, s.a.v.s., nastavi: Niko od vas neće postiti prvi četvrtak u redžebu, a zatim te noći klanjati dvanaest rekata između jacije i džume namaza, učeći na svakom rekatu Fatihu i Inna enzelnahu tri puta i Kul huvallahi dvanaest puta, predajući selam poslije svaka dva rekata... a zatim zaželjati nešto od Allaha, a da mu se neće toj želji udovoljiti i oprostiće mu se grijesi makar ih imao koliko i morske pjene na moru!

Ovo predanje je apokrifno, zbog Alije b. Abdullaha b. Džehdema, koji se nalazi u lancu prenosilaca, a za kojeg Ibnul-Dževzi kaže da je izmišljao hadise.²¹⁷

Inače, klanjanje dvanaest ili dvadeset rekata prvog četvrtka navečer u mjesecu redžebu, kao i tēspih i zikr nakon toga, je novotarija koja nema nikakvog utemeljenja u sunnetu Poslanika islama, s.a.v.s., niti u praksi prve generacije muslimana. Tako Imam Ibn Abdusselam, u komentaru poznatog El-Gazalijevog djela *Ihjaul ulumid-din*, kaže: *U Bejtul-Makdisu se nikada nije klanjala nikakva posebna nafila niti u redžebu, niti u ša’banu. Prvi put je taj namaz uveo izvjesni Ibnul-Hadždž, iz Nabulsa, iz Palestine, 448. hidžretske godine, koji je imao lijep glas i koji je tu noć klanjao taj namaz, a onda to isto učinio i sljedeće godine u isto*

²¹⁷ Pogledaj: *Tenzihuš-šari’atil-merfu’a*, str. 89-90.

*vrijeme – tako da je to prešlo u naviku i tradiciju i tako se zadržalo, na žalost, do današnjih dana kao sunnet!*²¹⁸

Imam Sujuti, citirajući Tartuša i Makdisija, navodi da je ovaj namaz prvi put u džematu, kao imam, klanjao izvjesni Ibn Ebil-Hamra, iz Nabulsa, 448. hidžretske godine,²¹⁹ činivši to dvije godine uzastopno. Kada je primjetio da se taj namaz izuzetno respektira i da ga je narod prihvatio kao sunnet, pokajao se Allahu i treću godinu se nije pojavio u Masdžidul-Aksau. Na žalost, narod je tu praksu nastavio do današnjeg dana.

Najčudnije od svega je da brojni imami, hatibi i islamski obrazovani ljudi uporno nastavljaju sa citiranjem hadisa koji veličaju tu noć, a znaju da nema nikakvog utemeljenja u Kur'anu, sunnetu i praksi prvih generacija muslimana. Čak se i u Takvimu IZ redovno označava ova noć posebno vrjednovana na temelju laži i lažnih predanja. Zar nije dovoljan kategoričan stav jednog od najvećih hafiza hadisa, čuvenog Ibnus-Salaha, koji upozorava: "Namaz uoči Lejletur-regaiba je bidat – novotarija, a hadisi koji o tom namazu govore su lažni i nastali su tek nakon četiri hidžretska stoljeća!!!"²²⁰

Imam Sujuti posebno upozorava na klanjanje nafile u ovoj noći u džematu, jer je svaka nafila vrjednija obavljena kod kuće nego u džematu, izuzev onih koje je obavljao Poslanik islama, s.a.v.s., ili prva generacija

²¹⁸ Vidi: Eš-Šukajri, *Es-Sunanu vel-mubtedeat*, str. 144.

²¹⁹ Provjeri: Es-Sujuti, *Hakikatus-sunneti vel-bidati*, str. 52-53.

²²⁰ Isti izvor, str. 53-54.

muslimana, u što, svakako, ne spada namaz u noći Regaiba.²²¹

Inače, namaz početkom mjeseca redžeba (prvog četvrtka navečer) i petnaeste noći mjeseca šabana, svi veliki hadiski stručnjaci tretiraju kao neutemeljen u sunnetu Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Ovaj namaz su proglasili veliki kapaciteti za novotariju hadiske znanosti, kao što su Hafiz Iraki, Ibnul-Dževzi i hafiz Sujuti. Imam Nevevi kategorički zaključuje da je ovaj namaz negativna i ružna novotarija koja oponira sunnetu.²²²

Licemjerstvo

148. *Najmrža stvorenja Uzvišenom Allahu su osobe kojima je vanjština bolja od djela: njihova odjeća je kao odjeća vjerovjesnika, a djela su im kao djela silnika!*

Ahmed b. Hanbel, Ebu Hatim, Ibn Adijj, El-Dževzedžani, Zehebi, Ibnul-Dževzi i Sujuti svrstavaju ovaj hadis u red predanja na koja se ne može osloniti i koja su neki prenosioci poturili Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.²²³

²²¹ Cit. izvor, str. 54.

²²² Provjeri: Isti izvor, str. 144.

²²³ *Silsiletul-ehadisid-da'ife vel-mevdua*, 2/217-218, predanje br. 807.

Lideri

149. *Ako budu svjetovni i vjerski vođe moga ummeta ispravne, bit će ispravni i ostali ljudi.*

Ovo predanje kao merfu-hadis od Ibn Abbasa, r.a., bilježe Ebu Nuajm u *Hil'jetul-evlija* i Ibn Abdulberr u *Džamiu bejanil-'ilmi*. Ahmed i Darekutni ocjenjuju ovo predanje apokrifnim zbog Muhammeda b. Zijada, koji se pojavljuje u ovom lancu prenosilaca, koji je ocijenjen kao lažac i osoba koja navodi apokrifna predanja, dok Sujuti ovo predanje ocjenjuje slabim i nepouzdanim, ali mu ne pripisuje apokrifnost.²²⁴

150. *Neka narod predvode ljudi sa najljepšim licem (najugledniji).*

Sujuti i drugi hadiski stručnjaci ovo predanje ocjenjuju apokrifnim.²²⁵

Lijek

151. *Patlidžan je lijek za svaku bolest.*

²²⁴ *Silsiletul-ahadisid-daife vel-mevdua*, 1/70, predanje br. 16.

²²⁵ *Tenzihuš-šeriatil-merfua*, 2/103, predanje br. 78; *El-Esrarul-merfua*, str. 377, predanje br. 617; *El-Masnu*, str. 209, predanje br. 405.

Sujuti kaže da je ovo predanje apokrifno.²²⁶ Brojni hadiski stručnjaci se slažu da su ovo predanje izmislili nevjernici i bezbožnici.²²⁷

152. *Riža je divan lijek.*

Očito je da je ovo predanje izmislio neko ko je imao puno riže, kako bi je što prije distribuirao i prodao. Imam Sehavi kategorički tvrdi da je ovo predanje ništavno.²²⁸

Ljubav

153. *Voljeni ne kažnjava voljenog.*

Značenje je ispravno, na što upućuju i riječi Gospodara svjetova koji kaže:

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ
بِذُنُوبِكُمْ

Jevreji i kršćani kažu: "Mi smo djeca Božija i miljenici Njegovi." Reci: "Pa zašto vas onda On kažnjava zbog grijehova vaših?" (El-Maide, 18)

²²⁶ Vidi: Ibnul-Dževzi, *El-Mevduat-ul-kubra*, 2/301; Ez-Zehabi, *Tertibul-mevedu'at*, str. 215, predanje br. 726; *El-Mekasidul-hasene*, str. 170, predanje br. 279; *El-Lealiul-masnua*, 2/189; *Kešful-hafa*, 1/278-279, predanje br. 874; *Tahzirul-muslimin*, str. 130, predanje br. 84.

²²⁷ Pogledaj: *Kešful-hafa*, 1/278.

²²⁸ *Tahzirul-muslimin*, str. 161, predanje br. 397.

Međutim, ne postoji argument da je ovo hadis Allahovog Poslanika, s.a.v.s.²²⁹ Adžluni navodi mursal-predanje Hasana el-Basrija u kom stoji: *Tako mi Allaha, On neće kazniti Svog voljenog, nego će ga staviti na iskušenje na ovom svijetu.*²³⁰

Meleki

154. *Kada se pojave meleki, šejtani pobjegnu.*

Ovo predanje je dobro uprisućeno kod običnog svijeta. Nije hadis Allahovog Poslanika, s.a.v.s., iako postoje hadisi koji upućuju na slično značenje.²³¹

Memorija

155. *Pamćenje u mladosti je kao klesanje u kamenu.*

Allahov Poslanik, s.a.v.s, nikada nije izrekao ovu rečenicu, tako da je smatraju izrekom nekog iz prvih generacija muslimana.²³²

Po mnogim autorima, ovo je izreka Hasana el-Basrija.²³³

²²⁹ *El-Mekasidul-hasene*, str. 217, predanje br. 383; *El-Esrarl-merfu'a*, str. 188, predanje br. 162; *El-Masnu*, str. 92, predanje br. 107.

²³⁰ *Kešful-hafa*, 1/344, predanje br. 1096.

²³¹ *Kešful-hafa*, 1/88, predanje br. 226 i *Tahzirul-muslimin*, str. 91, predanje br. 16.

²³² *Tahzirul-muslimin*, str. 169, predanje br. 9.

²³³ *Tahzirul-muslimin*, str. 105, predanje br. 148.

Mezhebski fanatizam

156. *Pojavit će se u mom ummetu čovjek, čije će ime biti Muhammed b. Idris. On će biti štetniji po moj ummet od samog Iblisa. A pojavit će se u mom ummetu čovjek po imenu Ebu Hanife'. On će biti svjetlo moga ummeta.*

Očito je da su mezhebski fanatizam i pristrasnost prešli sve granice, što pokazuje i ovo poturanje pristalica hanefijske pravne škole, koja je ovim izmišljenim hadisom, pokušala preferirati svoj nad mezheбом Muhammeda b. Idrisa eš-Šafija.

Imam Hakim, Ibn Hadžer i Ibnul-Dževzi tvrde da se radi o lažnom predanju koje treba izbjegavati.²³⁴

Milost

157. *Spominjanjem dobrih ljudi, spušta se Allahova milost.*

Ibn Hadžer i Iraki, hafizi hadisa, tvrde da ovo predanje nema veze sa hadisom Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Ovo predanje se pripisuje Sufjanu b. Ujejeu.²³⁵

²³⁴ *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 2/42-43, predanje br. 570; *Tenzihuš-šeriatil-merfua*, 2/30; dr. Muhammed Udžadž el-Hatib: *Usulul-hadisi ve mustalehuhu*, str. 451; Fethullah Gulen *Vjerovjesnikov sunnet*, str. 81.

²³⁵ *El-Mekasidul-hasene*, str. 346-347, predanje br. 720; *El-Esrarul-merfua*, str. 249, predanje br. 306; *El-Masnu*, str. 125, predanje br.

Misvak

158. *Namaz, prilikom kojeg se upotrijebi misvak, bolji je za sedamdeset namaza od namaza kod kog se ne upotrijebi misvak.*

Čišćenje zuba i higijena uopće su karakteristične crte islama. Očito je da je neko htio kroz poturanje hadisa podstaknuti vjernike na respektiranje higijene, a u ovom slučaju, čišćenju zuba. Međutim, brojni su autentični hadisi koji sasvim jasno upućuju na vrijednost čišćenja zuba i upotrebe misvaka, tako da nije potrebno izmišljati druga predanja, kako bi ljude inicirali na prakticiranje higijene. Jahja b. Mein tvrdi ovo predanje na temelju jasnih hadiskih kriterija, ništavno.²³⁶

Mnoštvo

159. *Gužva (mnoštvo) je milost.*

Utvrđeno je da ovo nije hadis, iako mu je, prema tvrdnjama učenjaka, značenje ispravno. Velika stiska i masa svijeta za vrijeme namaza, za vrijeme tavafa, na Arefatu, u halkama iluma i zikra je, nesumnjivo,

201; *El-Fevaidul-medžmua*, str. 254, predanje br. 109.

²³⁶ *El-Esrarul-merfua*, str. 237, predanje br. 267; *Kešful-hafa*, 2/26, predanje br. 1604.

velika Allahova milost. Međutim, Allahov Poslanik, s.a.v.s. nije izrekao ovo predanje.²³⁷

Muhammed, s.a.v.s.

160. *Da nije tebe,*²³⁸ *ne bih stvorio ni ostale svjetove (nebeska tijela)!*

Ovaj hadisi-kudsi, također, nema nikakva osnova, prema hadiskim stručnjacima, sa merfu-predanjima koja se vežu za Vjerovjesnika, s.a.v.s. Sagani, Sehavi i Ševkani kategorički tvrde da se radi o apokrifnom predanju.²³⁹ Imam Ed-Dajlemi bilježi, također, predanje Ibn Abbasa, r.a.: *Došao mi je Džibril i rekao: Muhammede, da nije tebe, ne bi bio stvoren ni Džennet ni Džehennem!*" Verzija Ibn Asakira, pak, glasi: "*Da nije tebe, ne bi bio stvoren ni dunjaluk!*"²⁴⁰

161. *Bio sam vjerovjesnik dok je Adem još bio između vode i zemlje (tj. dok još nije ni bio stvoren).*

Hadiski stručnjaci kažu da ovaj hadis nema nikakva utemeljenja u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.

²³⁷ *El-Esrarul-merfua*, str. 215-216, predanje br. 219; *El-Masnu*, str. 106, predanje br. 146; i *Tahzirul-muslimin*, str. 138, predanje br. 159.

²³⁸ Ovo se odnosi na Allahovog poslanika, Muhammeda, s.a.v.s.

²³⁹ Vidi: *El-Mevduatul-kubra*, 1/288-290; *El-Esrarul-merfua*, str. 288, predanje br. 385; *El-Masnu*, str. 150, predanje br. 255; *El-Fevaidul-medžmua*, str. 326, predanje br. 18; *Tahzirul-muslimin*, str. 149, predanje br. 267; *Silsilatul-ehadisid-daiife vel-mevdu'a*, str. 450, predanje br. 282.

²⁴⁰ Pogledaj ove dvije verzije: *El-Esrarul-merfua*, str. 288.

Sujuti tvrdi da je ovo predanje ništavno, a Ibn Tejmijje da je apokrifno.²⁴¹

Zerkeši smatra da ovakav tekst predanja nije poznat u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Pod ovim se podrazumijeva da postoje slična predanja, poput predanja Mejserea el-Fedžra, u on pita: *Allahov Poslaniče, od kada si ti vjerovjesnik?*, a on mu odgovara: *Bio sam poslanik dok je Adem bio u fazi između duše i tijela*.²⁴² Zubejdi, tumačeći ove riječi, pojašnjava: *to jest dok još nije bio ni ruh (duša) ni džesed (tijelo)*.²⁴³

U predanju Ebu Hurejrea, r.a., i Ibn Abbasa, r.a., na pitanje: *Kada si upisan kao vjerovjesnik?*, on je odgovorio: *Onda kada je Adem bio između duše i tijela, tj. dok nije bio ni duša ni tijelo*.²⁴⁴

Na riječi: *Bio sam vjerovjesnik*, Sujuti kaže da obični narod još dodaje: *...dok još nije bilo ni Adema, ni vode a ni Zemlje!* I, naravno, Sujuti ovo odbacuje kao neutemeljeno.²⁴⁵

²⁴¹ Vidi: *El-Masnu*, str. 142, predanje br. 233; *Kešful-hafa*, 2/132, predanje br. 2017; *El-Fevaidul-medžmua*, str. 326, predanje br. 19; *Tahzirul-muslimin*, str. 146, predanje br. 247; *Silsiletul-ehadisid-daije vel-mevdua*, 1/473-474, predanje br. 302.

²⁴² Ovaj hadis bilježe Ahmed, Buhari u svom *Et-Tarih*u, Hakim, Ebu Nuajm, Begavi i drugi.

²⁴³ Abdulfettah Ebu Gude u knjizi: Ali el-Kari, *El-Masnu*, str. 142.

²⁴⁴ Hadise sa ovakvim sadržajem bilježe Tirmizi, Ahmed, Darimi, Hakim, Ibn Hibban, Ebu Nuajm i Taberani.

²⁴⁵ Vidi o tome: *El-Esrarul-merfua*, str. 268.

162. *Prvi sam vjerovjesnik koji je stvoren, ali posljednji koji je poslan.*

Sagani i Ibn Tejmijje smatraju ovo predanje apokrifnim.²⁴⁶

163. *Ja sam djed svakom bogobožnom.*

Za ovo predanje Imam Sujuti kaže da nema nikakva osnova u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.²⁴⁷

164. *Kome se rodi dijete, pa mu dadne ime Muhammed, težeći time Allahovom blagoslovu, i on i njegovo dijete će u Džennet.*

Ibnul-Dževzi, Ibn Hadžer, Ibnul-Kajjim i Ali el-Kari svrstavaju ovo predanje u lažne i ništavne hadise koje Allahov Poslanik, s.a.v.s., nikada nije izgovorio.²⁴⁸

165. *Kome se rodi troje muške djece, a nijednom od njih ne dadne ime Muhammed, taj je pokazao veliku dozu neznanja.*

Ime Muhammed ima prelijepo značenje i svakako ga je pohvalno nadjenuti djetetu. Prema nekim

²⁴⁶ *El-Esarul-merfua*, str. 269, predanje br. 352. i *El-Fevaidul-medžmua*, str. 326, predanje br. 19.

²⁴⁷ Vidi: *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/65, predanje br. 9.

²⁴⁸ *El-Menarul-munif*, str. 61, predanje br. 94; *Tenzihuš-šeriatil-merfua*, 1/198; *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/319-320, predanje br.171.

ispitivanjima, među evropskim muslimanima najčešće dječije ime je upravo Muhammed. Međutim, ovaj hadis je, zbog Ebu Hajseme Mus'aba b. Se'ida, koji se nalazi u nizu prenosilaca, ocijenjen kao lažan i nije ga Vjerovjesnik, s.a.v.s., nikada izgovorio.²⁴⁹

Namaz

166. *Allahov Poslanik, s.a.v.s., je klanjao četiri rekata prije i četiri rekata poslije dva džumanska farza, ne predajući selam između njih.*

Hadždžadž i Atijje, dvojica prenosilaca ovog hadisa, su slabi, dok je Mubeššir b. Ubejd optužen da prenosi lažne hadise – tako da ovo predanje hafiz Nevevi ocjenjuje apokrifnim.²⁵⁰

167. *Ko klanja dvadeset rekata između akšama i jacije, Allah će mu sagraditi kuću u Džennetu.*

Ja'kub b. Velid el-Medini, jedan od prenosilaca ovog hadisa, ocijenjen je, od strane Ahmeda b. Hanbela, Ebu Hatima, Ibn Meina, Busirija i drugih, kao lažac koji potura hadise.²⁵¹

²⁴⁹ *Tenzihuš-šeriatil-merfua*, 1/197; *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/627-631, predanje br. 437; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 848, predanje br. 5880

²⁵⁰ Provjeri: *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 3/45-47, predanje br. 1001.

²⁵¹ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/680, predanje br. 467.

168. *Ko ne bude kontinuirano klanjao četiri rekata podnevskih sunneta, neće zaslužiti moj šefa!*

Ibn Hadžer i Sujuti ovo predanje smatraju ništavnim.²⁵²

169. *Dva rekata namaza oženjenog vrijednija su od sedamdeset rekata neoženjenog.*

Medžaši b. Amra, jednog od prenosilaca ovog hadisa, Jahja b. Mein, Ibn Hibban, Ebu Hatim, Darekutni, Zehebi i Ibnul-Dževzi, smatraju lašcem koji je sklon ubacivanju izmišljenih hadisa.²⁵³

170. *Dva rekata namaza oženjenog vrijednija su od osamdeset i dva rekata neoženjenog.*

Ovo predanje Mešadžia b. Amra, ocijenjeno je, od strane Zehebija, Ibnul-Dževzija i Sujutija, kao izmišljeno.²⁵⁴

171. *Dva rekata pametnog vrjednija su od sedamdeset rekata neznalice, pa čak kad bih rekao i sedam stotina rekata – bilo bi tačno!*

²⁵² *El-Esrarul-merfua*, str. 344, predanje br. 525 i *El-Masnu*, str. 193, predanje br. 364.

²⁵³ *Tertibul-mevduat*, str. 200, predanje br. 664; *El-Fevaidul-medžmua*, str. 120, predanje br. 4; *Silsiletul-ehadisid-daiše vel-mevdua*, 2/98, predanje br. 639.

²⁵⁴ *El-Lealiul-masnua*, 2/135; *Tahzirul-muslimin*, str. 137, predanje br. 156; i *Silsiletul-ehadisid-daiše vel-mevdua*, 2/98-99, predanje br. 640.

Ovo predanje ocijenjeno je apokrifnim.²⁵⁵

172. *Ko klanja toliko i toliko rekata duha-namaza, bit će mu data nagrada sedamdeseterice vjerovjesnika.*

Ovo predanje je okarakterizirano lažnim.²⁵⁶

173. *Ko prekine sa klanjanjem duha-namaza, zadesit će ga neka nesreća.*

Hafiz Iraki napominje da ovo predanje nema nikakvog osnova u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.²⁵⁷

174. *Ko mnogo klanja namaz noću, bit će mu proljepšano lice danju.*

Ovo predanje hadiski eksperti ocjenjuju apokrifnim. Naime, Ibn Adijj, Darekutni, Ukajli, Ibn Hibban i Hakim su složili se da je to Šerikova, a ne Poslanikova, s.a.v.s., izreka.²⁵⁸

175. *Požurite sa namazom prije nego njegovo vrijeme istekne i požurite sa pokajanjem prije smrti.*

²⁵⁵ *Tahzirul-muslimin*, str. 169, predanje br. 11.

²⁵⁶ *Tahzirul-muslimin*, str. 170, predanje br. 23.

²⁵⁷ *Tahzirul-muslimin*, str. 160, predanje br. 384.

²⁵⁸ Ibnus-Salah, *Ulumul-hadis*, str. 100; *El-Mekasidul-hasene*, str. 498, predanje br. 1169; *El-Fevaidul-medžmua*, str. 35, predanje br. 78; *Tahzirul-muslimin*, str. 160, predanje br. 385.

Iako je, po brojnim autorima, značenje ovog predanja autentično, Es-Sagani i drugi ga ocjenjuju apokrifnim, zbog nedostatka dokaza da ga je izgovorio Allahov Poslanik, s.a.v.s.²⁵⁹

176. *Ko pomogne onoga ko ostavlja namaz samo jednim zalogajem hrane, kao da je pobio sve Allahove vjerovjesnike.*

Ovo predanje je definirano apokrifnim.²⁶⁰

Nasilnik

177. *Ko bude pomagao nasilniku, Allah će učiniti da on zavlada njime.*

Ibn Adijj, Sehavi i drugi muhaddisi ocjenjuju ovaj hadis lažnim.²⁶¹

Neprijatelj

178. *Ako ne možeš otkinuti ruku neprijatelju, onda je poljubi.*

²⁵⁹ Provjeri: *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/174, predanje br. 75.

²⁶⁰ *El-Esrarul-merfua*, str. 317, predanje br. 459; *El-Masnu*, str. 177-178, predanje br. 321; i *Tahzirul-muslimin*, str. 157, predanje br. 349.

²⁶¹ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 4/412, predanje br. 1937.

Ibn Kajjim ovo predanje smatra lažnim, a Ali el-Kari ovu izgovorenu rečenicu pripisuje abbasijskom halifi Ebu Dža'feru el-Mensuru (umro 158. h.g.).²⁶²

Nesreća

179. *Koga zadesi kakva nesreća u imetku ili tijelu, a ne bude se, zbog tog iskušenja, žalio ljudima, Allah je Sebe obavezao da mu oprosti.*

Ebu Hatim tvrdi da je ovo predanje lažno i da nema nikakva osnova u Vjerovjesnikovim, s.a.v.s., hadisima.²⁶³

Neznanje

180. *Ko tvrdi da zna, on je neznalica.*

Ne postoji merfu-predanje koje se veže za Vjerovjesnika, s.a.v.s., tako da se ova izreka, ukoliko se pripisuje Poslaniku islama, s.a.v.s., ubraja u apokrifna predanja. Ibn Hadžer Hejsemi ovo predanje vezuje za mlađu generaciju tabiina, preciznije za Jahjaa b. Ebi Kesira.²⁶⁴

²⁶² *El-Esrarul-merfua*, str. 377, predanje br. 618; *El-Masnu*, str. 214, predanje br. 412; *Tahzirul-muslimin*, str. 166, predanje br. 447.

²⁶³ *Tahzirul-muslimin*, str. 159, predanje br. 365.

²⁶⁴ Vidi: *El-Mekasidul-hasene*, str.495-496, predanje br. 1.160; *Tahzirul-muslimin*, str. 112, predanje br. 216; *El-Ehadisul-mevdua minel-Džamiil-ezheri*, str. 166, predanje br. 384.

181. *Pred Sudnji dan će se pojaviti pobožni neznalice i pokvareni učenjaci.*

Ovo predanje, zbog Jusufa b. Atije, jednog od prenosilaca, ocijenjeno je, prema Buhariji i Zehebiju, apokrifnim.²⁶⁵

Nokti

182. *Ko bude petkom skratio (odrezao) nokte, bit će sačuvan zla do sljedećeg petka.*

U nizu prenosilaca ovog hadisa pojavljuje se Ahmed b. Sabit er-Razi, kojeg Ebu Hatim i Zehebi smatraju lažljivcem.²⁶⁶

Nužda

183. *Nužda zakon mijenja! Ili: U nuždi se dozvoljava i ono što je zabranjeno!*

Iako je predanje ispravne sadržine, muhadisi ga ipak ne ubrajaju u hadise Allahovog Poslanika, s.a.v.s.²⁶⁷

²⁶⁵ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/639, predanje br. 447.

²⁶⁶ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 4/295-296, predanje br. 1816.

²⁶⁷ *El-Mekasidul-hasene*, str. 319, predanje br. 643; *El-Esrarul-merfua*, str. 239, predanje br. 274; *El-Masnu*, str. 121, predanje br. 182; i *Keşful-hafa*, 2/35, predanje br. 1640.

Običaji

184. *Uistinu, ljubljenje ruke je običaj stranaca koji čine svojim vladarima. Ja nisam, međutim, vladar, nego sam samo jedan od vas.*

Ovaj hadis Allahov Poslanik, s.a.v.s., nikada nije izgovorio, te ga islamski učenjaci smatraju lažnim, iako se zna, na temelju vjerodostojnih predanja, da su Vjerovjesniku, s.a.v.s., neki ljudi ljubili ruku i on to nije osudio, što navodi islamske učenjake da smatraju dopuštenim poljubiti ruku roditeljima, učenim i uglednim ljudima, ali pod uvjetom da to ne postane stalna praksa, kao što to nije bio slučaj kod Poslanika, s.a.v.s.²⁶⁸

Odgoj

185. *Ko odgoji dijete dok ne kaže La ilahe illellah, neće polagati račun pred Uzvišenim Allahom.*

Ibn Hibban, Ibn Adijj, Zehebi, Ibn Hadžer i drugi eksperti hadisa su ovo predanje ocijenili apokrifnim, zato što se u nizu prenosilaca nalaze Abdulkebir b. Muhammed i njegov učitelj Sulejman eš-Šazekuni, koji su optuženi za laž i poturanje lažnih predanja.²⁶⁹

²⁶⁸ Usporedi: *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 2/44, predanje br. 574.

²⁶⁹ Usporedi: *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/231-232, predanje br. 114.

Odjeća

186. *Ne oblačite odjeću stranaca.*

Ovo nije hadis Allahovog Poslanika, s.a.v.s., već se pripisuje Omeru b. el-Hattabu, r.a.²⁷⁰

187. *Namaz obavljen sa prstenom je bolji od namaza obavljenog bez prstena za sedamdeset puta, a namaz obavljen sa turbanom (kapom) je bolji od namaza obavljenog bez toga za dvadeset i pet puta. Džuma-namaz obavljena sa turbanom (kapom) je bolja od džume-namaza bez turbana (kape) za sedamdeset puta.*

Ovo predanje je ocijenjeno kod hadiskih stručnjaka kao lažno i apokrifno.²⁷¹ Na žalost, kod nas i danas ima osoba, čak i među učenim, koji ovo lažno predanje koriste u argumentiranju da muškarac mora staviti kapu na glavu prilikom obavljanja namaza. Ovo nema nikakvog utemeljenja u autentičnim predanjima, što ne znači da nema utemeljenja u islamskoj tradiciji.

²⁷⁰ *El-Mekasidul-hasene*, str. 164, predanje br. 272 i *Tahzirul-muslimin*, str. 89.

²⁷¹ Provjeri: *El-Makasidul-hasene*, str. 313, predanje br. 624; *Tenzihuš-šeriatil-merfua*, str.124, predanje br. 139; *El-Esrarul-merfua*, str. 234, predanje br. 263; *El-Masnu*, str. 118-119, predanje br. 177; *Tahzirul-muslimin*, str. 141, predaja br. 189 i *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 514, predanje br. 3520.

Otuda se treba kloniti i ovo predanje ne pripisivati Poslaniku islama, s.a.v.s.

188. *Namaz obavljen sa kapom (turbanom) na glavi vrijedi koliko dvadeset pet namaza obavljenih bez kape (turbana), a džuma-namaz obavljena sa kapom (turbanom) vrijedi koliko sedamdeset džuma-namaza obavljenih bez toga. Uistinu, meleki prisustvuju džumi-namazu koju klanjaju ljudi sa kapama (turbanima) i donose salavat na njih sve do akšama.*

Provjeravajući lanac prenosilaca ovog predanja, najveći hafizi hadisa, među kojima su Ibn Hadžer, Sujuti, Ibn Irak, Ibn Asakir, Sehavi, Sujuti i drugi ocijenili su ga lažnim i ništavnim, zbog nekoliko prenosilaca koji su poznati po poturanju lažnih hadisa Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.²⁷²

189. *Uistinu Allah i Njegovi meleki donose salavat na osobe koje klanjaju džuma-namaz sa turbanom (kapom).*

Darekutni, Ibnul-Dževzi, El-Ezdi, Ibn Hadžer i Zehebi smatraju ovo predanje lažnim, zbog El-Alaa b. Amra, koji se pojavljuje u ovom predanju, a koji je okarakteriziran kao lažljivac.²⁷³

²⁷² Provjeri: *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/249-251, predanje br. 127.

²⁷³ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/292-293, predanje br. 159.

190. *Uistinu je Allah postavio meleke petkom na vratima svake džamije da traže oprost za osobe koje u njih ulaze sa bijelim turbanima.*

Ibnul-Dževzi, Zehebi i Sujuti ovaj hadis smatraju ništavnim zato što se u njegovom nizu prenosilaca pojavljuje Jahja b. Šebib el-Jemani, koji je od strane hadiskih kritičara ocijenjen kao lažac i osoba koja potura apokrifna predanja.²⁷⁴

191. *Nosite turbane, jer su oni obilježja meleka. Spuštajte jedan dio turbana niz leđa.*

Muhammed b. el-Feredž, jedan od prenosilaca ovoga hadisa, optužen je da prenosi najslabije hadise i da se ovo predanje ne može koristiti u dokazivanju bilo kakvih šerijatskih pravila.²⁷⁵

192. *Klanjati dva rekata sa kapom (turbanom) bolje je od sedamdeset rekata obavljenih bez toga.*

Hadis je ocijenjen kao apokrifan, zbog Tarika b. Abdurrahmana koji se pojavljuje u nizu prenosilaca, za čiju slabost i apokrifnost garantiraju Buhari, Nesai, Hakim, Zehebi i Sehavi. Ahmed b. Hanbel, kada je upitan o ovom hadisu, kategorički je ustvrdio: *Ovo predanje je lažno i ništavno.*²⁷⁶

²⁷⁴ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/570-571, predanje br. 395.

²⁷⁵ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 2/119, predanje br. 669.

²⁷⁶ Pogledaj: *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/251-252, predanje br. 128.

193. *Sa namazom obavljenim u turbanu (kapi) zadobija se deset hiljada dobrih djela (hasenata).*

Ibn Hadžer i Ali Kari ocjenjuju ovo predanje apokrifnim.²⁷⁷

Svi hadisi u kojima se spominje da je namaz obavljen sa turbanom (kapom) bolji od namaza obavljenog bez toga, izmišljeni su i potureni Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Ni jedno, ama baš ni jedno vjerodostojno ili upotrebljivo predanje, ne veže se za Vjerovjesnika, s.a.v.s. Doduše, postoji predanje da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nosio turban na glavi, ali to je radio stalno u životu, na ulici i van kuće. Čak se zna da je nekada skinuo turban i stavio ga kao *sutru*²⁷⁸ ispred sebe u namazu, a klanjao gologlav, što sve upućuje na zaključak da kapa nije uvjet za namaz i da ju je vrjednije nositi van namaza, nego u samom namazu.

Kapa ili turban je jedan od simbola muslimanske nošnje. Ukoliko to prakticira neki čovjek na ulici, mi ćemo ga prepoznati muslimanom. Međutim, ukoliko neko klanja bez kape, hoćemo li ga prepoznati kao nevjernika ili nemuslimana? Ne, naprotiv!

Jasno je da je do ovih predanja došlo u vrijeme muslimanske dekadence, kada su formalnim stvarima posvećivali pažnju, pa je odjeća postala važnija

²⁷⁷ *El-Esrarul-merfua*, str. 234-235, predanje br. 263; *El-Masnu*, str. 119, predanje br. 177; *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 1/253-255, predanje br. 129.

²⁷⁸ *Sutra* je nešto što se stavi ispred klanjača, kada klanja namaz u prostoru van džamije, kako ljudi ne bi prolazili ispred njega.

od njegovog duhovnog čišćenja, totalne odanosti i koncentriranosti u namazu.

Licemjeri i nevjernici su postigli svoj cilj: zabavili su muslimane perifernim pitanjima, dok su oni brzim koracima napredovali u brojnim segmentima života. Mudro je neko zaključio da dok su se muslimani bavili i raspravljali o tome mogu li klanjati namaz s kapom ili bez nje, Amerikanci su sletjeli na Mjesec. Koje li ironije!

Čak se zna da su prije nekih tridesetak godina mnogi Bošnjaci izostavljali džumu-namaz ili namaz u džematu, kada su prolazili pored džamije, samo zato što nisu imali kapu. Po kojem to mezhebu oni nisu mogli klanjati namaz bez kape?

Još je bolnije saznanje kada ovih godina čujete čak i neke doktore islamskih nauka da navode ovakva predanja i afirmiraju ono što je potureno Vjerovjesniku, s.a.v.s.

Na kraju, da zaključimo: ovaj propis nije Poslanikov sunnet, s.a.v.s., kada je u pitanju obavljanje namaza, tj. nije *sunnetul-ibade*, već je *sunnetul-ade*, dakle, običaj koji je postao praksa kod mnogih muslimana u svijetu.

Na koncu, konstatirajmo da, iako je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nosio turban, nema ni jednog vjerodostojnog hadisa koji govori o vrijednosti i neophodnosti stavljanja turbana na glavu prilikom obavljanja namaza. Svi ti hadisi su totalno slabi ili izmišljeni.

Ogovaranje

194. *Ogovaranje kvvari i abdest i namaz.*

Ismail b. Jahja et-Tejmi, jedan od prenosilaca ovoga hadisa, optužen je za poturanje i lažiranje hadisa. Zbog njega, Darekutni, Hatib el-Bagdadi i drugi muhaddisi, ovo predanje ubrajaju u apokrifna.²⁷⁹

195. *Ogovoranje se ne odnosi na griješnika.*

Ovim se želi kazati da ukoliko budemo spominjali čovjeka koji javno griješi, to se neće ubrojiti u ogovaranje. To je poznata činjenica među islamskim učenjacima. Međutim, ovakav hadis nije izgovorio Allahov Poslanik, s.a.v.s., pa se ovo predanje smatra ništavnim.

Džarud b. Jazid en-Nejsaburi, koji se nalazi u lancu prenosilaca ovog predanja, okvalificiran je od strane Ibn Adijja, Ibn Hibbana, Darekutnija, Hakima, Munavija i drugih, kao lažac koji je podmetao hadise Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.²⁸⁰

²⁷⁹ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 2/233-234, predanje br. 835.

²⁸⁰ *El-Menarul-munif*, str. 134, predanje br. 301; *El-Mekasidul-hasene*, str. 417-418, predanje br. 921; *El-Esrarul-merfua*, str. 290, predanje br. 390; *Tahzirul-muslimin*, str. 148, predanje br. 263 i *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 2/53-54, predanje br. 584. *Tahzirul-muslimin*, str. 148, predanje br. 263.

196. *Kada neko od vas ogovori svoga brata, neka zamoli Allaha da mu oprostí grijehe, jer će to biti otkup za taj njegov grijeh.*

Ahmed, Buhari i drugi velikani hadiske misli smatraju ovaj hadis apokrifnim.²⁸¹

197. *Onaj koji ogovara i onaj koji sluša kako se neko ogovara, saučesnici su u grijehu.*

Iako je značenje predanja ispravno, islamski učenjaci smatraju da nema osnova u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.²⁸²

Oholost

198. *Biti ohol prema oholoj osobi je sadaka.*

Nema potvrde da je ovo izgovorio Vjerovjesnik, s.a.v.s, nego je to, kako navodi čuveni Razi, ljudski govor.²⁸³

Onanisanje

199. *Proklet je onaj ko onaniše.*

Misli se na osobu koja rukom izaziva erekciju, prilikom čega izbací spermu i tako postane nečista.

²⁸¹ *Sikiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 4/26-27, predanje br. 1518.

²⁸² *Tahzirul-muslimin*, str. 157, predanje br. 348.

²⁸³ *El-Esrarul-merfua*, 175, predanje br. 142 i *Tahzirul-muslimin*, str. 94, predanje br. 48.

Iako islam osuđuje ovaj čin, ipak; poslanik islama, Muhammed, s.a.v.s., nije izgovorio ovaj hadis,²⁸⁴ nego je, vjerovatno, neko od kasnijih generacija kazao ovo u smislu upozorenja onih koji to čine, podstičući ih na brak i ispoljavanje strasti u prirodnom izlivu strasti i nastanku erekcije.

Opreznost

200. *Čuvaj se zla onoga kome si dobro učinio.*

Ova izreka se naizgled čini istinitom, jer su mnoge osobe osjetile na svojoj koži zlo onoga kome je dobro nekada u životu učinio. Međutim, zna se da ovo Allahov Poslanik, s.a.v.s, nije izgovorio, nego je izreka nekoga iz kasnijih generacija. Imam Sehavi kategorički tvrdi da ovo predanje uopće nije poznato od Vjerovjesnika, s.a.v.s.²⁸⁵

Oprost

201. *Gubljenje sluha i vida simbolizira opraštanje grijeha.*

Ibnul-Dževzi ovo predanje ocjenjuje lažnim.²⁸⁶

²⁸⁴ *El-Esrarul-merfua*, str. 360, predanje br. 569; *El-Masnu*, str. 199, predanje br. 378; *Tahzirul-muslimin*, str. 162, predanje br. 407.

²⁸⁵ *El-Mekasidul-hasene*, str. 39, predanje br. 25; *El-Esrarul-merfua*, str. 105, predanje br. 11; *El-Masnu*, str. 45; *Tahzirul-muslimin*, str. 124, predanje br. 22.

²⁸⁶ *Tertibul-mevduat*, str. 292, predanje br. 1044; *Tahzirul-muslimin*, str. 137, predanje br. 149.

202. *Ko jede sa onim kome je oprošteno i njemu će biti oprošteno.*

Ibn Hadžer kaže da je ovo predanje lažno i apokrifno, a Ibn Tejmije tvrdi da nema nikakva osnova niti ima ikakav lanac prenosilaca (sened) kod učenjaka.²⁸⁷

203. *Allah svima u petak oprost.*

Jahja b. Mein, Zehebi i Ibn Hadžer el-Askalani smatraju ovaj hadis apokrifnim, zbog Nasra b. Hammada, koji se pojavljuje u ovom predanju, a koji je poznat kao lažac.²⁸⁸

Pamet

204. *Prvo što je Allah stvorio bila je – pamet.*

Davud b. Muhabber, jedan od prenosilaca ovog predanja, ocijenjen je kao lažac. Inače, hafiz Ibn Hadžer i Ibn Kajjim smatraju sve hadise, u kojima se navodi da je pamet prva stvorena, apokrifnim.²⁸⁹

205. *Najvrjedniji su najpametniji ljudi.*

²⁸⁷ *El-Esrarul-merfua*, str. 319, predanje br. 466; *Silsiletul-ehadisid-da'ife vel-mevdua*, 1/486, predanje br. 315; *Tahzirul-muslimin*, str. 153, predanje br. 305.

²⁸⁸ *Silsiletul-ehadisid-da'ife vel-mevdua*, 1/563, predanje br. 384.

²⁸⁹ *El-Mekasidul-hasene*, str. 163, predanje br. 269; *El-Esrarul-merfua*, str. 154, predanje br. 107; *Keşful-hafa*, 1/263, predanje br. 823.

Ovo predanje je apokrifno, po ocjeni hadiskih stručnjaka.²⁹⁰

Patlidžan

206. *Patlidžan je za ono za što se jede.*

Značenje je: ako se jede radi zdravlja, osoba će biti zdrava; ako se jede radi memorije, osoba će daleko bolje pamtit i slično. Hadiski učenjaci se slažu da je ovo predanje izmišljeno.²⁹¹

Pčela

207. *Sve će muhe, izuzev pčele, u džehennemsku vatru.*

Ibnul-Dževzi ovo predanje svrstava u apokrifna.²⁹²

Petak

208. *Ko osvane u petak kao postač, a uz to zijareti bolesnika, nahrani siromašnog i prisustvuje dženazi, tome se neće upisivati grijesi četrdeset godina.*

²⁹⁰ *Tahzirul-muslimin*, str. 168, predanje br. 3.

²⁹¹ *El-Esrarul-merfua*, str. 159, predanje br. 112; *El-Masnu*, str. 73, predanje br. 75 i *Tahzirul-muslimin*, str. 130, predanje br. 85.

²⁹² *Tertibul-mevduat*, str. 316, predanje br. 1153 i *Tahzirul-muslimin*, str. 137, predanje br. 150.

Imam Buhari Halila, jednog od prenosilaca ovog hadisa, smatra nepouzdanim, dok Ibnul-Dževzi čak trojicu prenosilaca ovog hadisa – Halila, Amra i Ismaila – smatra apsolutno slabim i povredivim, te se, zbog toga, ovaj hadis ubraja u apokrifna predanja.²⁹³

209. *Ko svakog petka posjeti kabur svojih roditelja ili jednog od njih, bit će mu oprošteno i upisat će mu se dobročinstvo.*

Ovo predanje od Ebu Hurejrea, r.a., kao merfu-hadis bilježe Taberani u *El-Mu'džemul-evsatu* i *El-Mu'džemus-sagiru* i Asbehani u svom *Et-Tergibu*. Međutim, zbog Jahjaa b. el-Alaa el-Beželija, koji je od strane Ahmeda b. Hanbela, Ibn Adijja, Zehebija, Ibn Hadžera i Hejsemija, definiran kao osoba sklona laži i izmišljanju hadisa na Allahovog Poslanika, s.a.v.s., ovo predanje je ocijenjeno apokrifnim.²⁹⁴

210. *Petkom se udvostručuju dobra djela.*

Ibn Adijj i Dževzedžani ovaj hadis smatraju lažnim, zbog Ahmeda b. Alije es-Sulejmanija, koji se pojavljuje u nizu prenosilaca ovog predanja, a koji je optužen za prenošenje lažnih hadisa.²⁹⁵

²⁹³ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 2/86-87, predanje br. 620.

²⁹⁴ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/125, predanje br. 49.

²⁹⁵ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 4/248-249, predanje br. 1765.

Pijetao

211. Čuvajte bijelog pijetla.

Bijeli pijetao je omiljen kod ljudi. Međutim, kritičari i eksperti hadisa potcrtavaju da je ovo apokrifno predanje od nekih prenosilaca lažaca i da ni u kom slučaju nije hadis. Vjerovatno ga je izmislio neki uzgajatelj i trgovac pijetlovima.²⁹⁶

212. Bijeli pijetao je moj prijatelj.

Sehavi tvrdi da nijedan hadis o bijelom pijetlu nije vjerodostojan.²⁹⁷

213. Držite bijelog pijetla, jer je on moj prijatelj a neprijatelj Allahovog neprijatelja. Ni šejtan ni sihirbaz ne mogu prići onoj kući u kojoj se nalazi bijeli pijetao.

Darekutni i Hejsemi drže ovaj hadis apokrifnim, zbog Muhammeda b. Mihsana, koji se nalazi u lancu prenosilaca ovog predanja.²⁹⁸

²⁹⁶ Vidi o tome: Fethullah Gulen: *Vjerovjesnikov sunnet*, str. 81.

²⁹⁷ *Tahzirul-muslimin*, str. 136, predanje br. 148; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 444, predanje br. 3025.

²⁹⁸ *El-Menarul-munif*, str. 55, predanje br. 77; *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 4/190, predanje br. 1695; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 15, predanje br. 91.

Pjesma

214. *Iblis je bio prvi koji je počeo naricati (oplakivati mrtve) i prvi koji je počeo pjevati.*

Hafiz Iraki tvrdi da ne postoji predanje ovakve vrste u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.²⁹⁹ Očito je da je neki mrzitelj pjesme ovo uvrstio u hadise Vjerovjesnika, s.a.v.s.

215. *Ko bude sjedio pored pjevačice i slušao je, Allah će na Sudnjem danu u njegove uši sipati rastopljeno olovo.*

Ibn Hazm kategorički tvrdi da je ovo predanje apokrifno i da ga Allahov Poslanik, s.a.v.s., nikada nije izgovorio.³⁰⁰

216. *Ko umre, a bude imao robinju pjevačicu, nemojte mu klanjati dženazu.*

U ovom predanju se spominje da ga Mekhul prenosi od Aiše, r.a., a zna se, kako tvrdi Ibn Hazm, da Mekhul nije nikada sreo Aišu, r.a., a uz to još dvojica prenosilaca ovog predanja, Hašim i Omer, uopće

²⁹⁹ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/637, predanje br. 444.

³⁰⁰ Muhammed el-Gazali: *Es-Sunnetun-nebevijetu bejne ehlil-fikhi ve ehlil-hadisi*, str. 68-69. Pogledaj, također od istog autora na bosanskom jeziku: *Vjerovjesnikov sunnet između šerijatskih pravnika i znanstvenika hadisa*, str. 72.

nisu poznati među hadiskim ekspertima, tako da se ovo predanje kategorički odbacuje i svrstava u lažna predanja.³⁰¹

217. *Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, ne podigne čovjek glas pjevajući, a da ga ne uzjašu dva šejtana udarajući po prsima i leđima, dok ne ušuti.*

Proučavajući prenosiocce ovog predanja, Ibn Hazm je ustanovio da se radi o slabim, nepoznatim i odbačenim prenosiocima.

Inače, Ibn Hazm o zabrani pjesme, kaže: O zabrani pjesme nema vjerodostojnog predanja. Sve što o tome govori je apokrifno. Tako mi Allaha, da je njihov lanac prenosilaca ili bar jedan pod njih došao pouzdanim putem od Vjerovjesnika, s.a.v.s., ne bismo se predomišljali da ga prihvatimo!³⁰²

Pokajanje

218. *Sjediti sa onima koji su se pokajali, jer su njihova srca najsuptilnija.*

³⁰¹ Pogledaj o ovome: Muhammed el-Gazali, *Es-Sunnetun-nebevijetu bejne ehlil-fikhi ve ehlil-hadisi*, str. 69. Vidi, također, od istog autora na bosanskom jeziku: *Vjerovjesnikov sunnet između šerijatskih pravnika i znanstvenika hadisa*, str. 72.

³⁰² Muhammed el-Gazali: *Es-Sunnetun-nebevijetu bejne Ehlil-fikhi ve Ehlil-hadisi*, str. 69; isti autor: *Vjerovjesnikov sunnet između šerijatskih pravnika i znanstvenika hadisa*, str. 73.

Imam Gazali ovo spominje kao merfu-predanje. Analizirajući ga, hafiz Iraki i Subki, ustvrdili su da se ne radi o predanju kojeg je izgovorio Vjerovjesnik, s.a.v.s., već je to govor Avna b. Abdullaha, kako navodi Ibn Ebid-Dun'ja, u svom djelu *Et-Tevebe*.³⁰³

Pokornost

219. *Čovječe! Budi pokoran svome Gospodaru, bit ćeš nazvan učenim. A nemoj griješiti prema Njemu, pa da budeš prozvan neznaicom.*

Abdulaziz b. Ebi Redža, jedan od prenosilaca ovog hadisa, optužen je od strane hadiskih stručnjaka: Darekutnija, Zehebija, Ibn Hadžera i drugih za apokrifna predanja.³⁰⁴

Post

220. *Ko bude postio u svetim mjesecima³⁰⁵ po tri dana – četvrtak, petak i subotu – Allah će mu upisati nagradu kao da je postio devet stotina godina.*

³⁰³ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/219, predanje br. 103.

³⁰⁴ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 4/204-205, predanje br. 1714; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 9, predanje br. 49.

³⁰⁵ *Sveti mjeseci* ili *El-Ešurul-hurum* su poznata četiri mjeseca hidžretskog kalendara i to su: zul-ka'de, zul-hidždže, muharrem i redžeb.

Imam Buhari tvrdi da je ovo predanje ništavno i apokrifno.³⁰⁶

221. *Ko bude postio na Dan Ašure, Allah će mu upisati kao da je u ibadetu proveo šezdeset godina.*

Ibn Kajjim za ovo predanje kaže da je ništavno.³⁰⁷

222. *Ko bude postio bijele dane,³⁰⁸ imat će za prvi dan³⁰⁹ nagradu kao da je postio tri hiljade godina, za drugi dan³¹⁰ kao da je postio deset hiljada godina, a za treći dan³¹¹ kao da je postio trinaest hiljada godina.*

Preporučljivo je dobrovoljno postiti takozvane *bijele dane*. Međutim, ovaj hadis je ocijenjen apokrifnim, zbog pojavljivanja Haruna b. Antare, jednog od prenosilaca ovog predanja, ali i zbog drugih uočenih nedostataka i mahana u njegovom lancu prenosilaca.³¹²

³⁰⁶ Eš-Šukajri: *Es-Sunenu vel-mubtedeat*, str. 146 i *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 814, predanje br. 5649.

³⁰⁷ *El-Lealiul-masnua*, 2/92; *Tahzirul-muslimin*, str. 170, predanje br. 22.

³⁰⁸ *Bijeli dani* su trinaesti, četrnaesti i petnaesti dan računajući po hidžretskom kalendaru.

³⁰⁹ To jest, 13. dan hidžretskog mjeseca.

³¹⁰ To jest, 14. dan hidžretskog mjeseca.

³¹¹ To jest, 15. dan hidžretskog kalendara.

³¹² *Tenzihuš-šeriatil-merfua*, 2/148, predanje br. 12.

Potvora

223. *Ko potvori kršćanina ili židova, bit će bičevan na Sudnjem danu vatrenim bičem.*

Ibnul-Dževzi ovo predanje ocjenjuje apokrifnim.³¹³

Prejedanje

224. *Prejedanje uništava oštroumnost.*

Nema osnova u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Neki ovo predanje pripisuju Amru b. el-Asu, r.a.³¹⁴

Profit

225. *Profit ostvaren na zlu – gubitak je!*

Ovo nije izgovorio Allahov Poslanik, s.a.v.s. Ovo je, kako neki drže, govor mudrih ljudi,³¹⁵ na temelju Allahovih riječi:

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ فَمَا رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ *Umjesto Pravim, oni su krenuli krivim putem;*

³¹³ *Tahzirul-muslimin*, str. 160, predanje br. 373.

³¹⁴ *El-Mekasidul-hasene*, str. 175, predanje br. 295; *El-Esrarul-merfua*, str. 167, predanje br. 126; *El-Masnu*, str. 77, predanje br. 84.

³¹⁵ *El-Esrarul-merfua*, str. 211, predanje br. 210; *El-Masnu*, str. 105, predanje br. 138; *Tahzirul-muslimin*, str. 100, predanje br. 101.

njihova trgovina im nije donijela nikakav profit, i oni ne znaju šta rade. (El-Bekare, 16)

Također, riječi Uzvišenog:

وَالْعَصْرِ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آَمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا
بِالْحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ

Tako Mi vremena, čovjek, doista, gubi, samo ne oni koji vjeruju i dobra djela čine, i koji jedni drugima istinu preporučuju, i koji jedni drugima preporučuju strpljenje. (El-‘Asr, 1-3)

Proklinjanje

226. Ko nema sredstava da podijeli sadaku, neka onda, umjesto toga, proklinje židove.

Ovo predanje bilježi Hatib el-Bagdadi u djelu *Tarihu Bagdad*. Jahja b. Mein, Ibnul-Dževzi, Ibn Adijj, Zehebi, Sujuti i drugi hadiski eksperti tvrde da je ovo predanje ništavno i lažno i kategorički upozoravaju na opasnost širenja predanja koje Allahov Poslanik, s.a.v.s., nikada nije izgovorio.³¹⁶

227. Ko nema sredstava da podijeli sadaku, neka onda, umjesto toga, proklinje židove i kršćane.

³¹⁶ *El-Esrarul-merfua*, str. 345, predanje br. 528; *El-Masnu*, str. 194, predanje br. 366; *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/219-222, predanje br. 104.

Islamski učenjaci su, među kojima su i Ibn Kajjim el-Dževzijje, i ovo predanje ocijenili apokrifnim.³¹⁷

Rahatluk

228. *Nema rahatluka za vjernika sve dok ne sretne Uzvišenog Allaha.*

Hadiski stručnjaci tvrde da ne postoji merfu-predanje ovog sadržaja od Vjerovjesnika, s.a.v.s., već da postoji mevkuf-predanje, tj. predanje Abdullaha b. Mes'uda, r.a., poznatog ashaba, kome pripisuju ove riječi.³¹⁸

229. *Najbolji rahatluk je u džamiji, a najbolji hlad je hlad ispod zida.*

Iako je značenje ovog predanja ispravno, ipak se zna, kako navode hadiski stručnjaci, da ovu rečenicu nije izgovorio Allahov Poslanik, s.a.v.s.³¹⁹

³¹⁷ *Tahzirul-muslimin*, str. 171, predanje br. 25.

³¹⁸ *El-Mekasidul-hasene*, str. 419, predanje br. 923; *El-Esrarul-merfua*, str. 291, predanje br. 391; Dželaluddin es-Sujuti, *Šerhus-sudur, bi šerhi halil-mehta ve-l-kubur*, str. 21; *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 2/116-117, predanje br. 663; dr. Sulejman Topoljak: *Smrt i kaburski život*, (uvod Š. Kurdića), str. 5.

³¹⁹ *Tahzirul-muslimin*, str. 165, predanje br. 439.

Ramazan

230. *Vrijednost ramazana u odnosu na druge mjesece je kao Allahova vrijednost nad Njegovim stvorenjima.*

Ibn Hadžer zaključuje da je ovo predanje apokrifno.³²⁰

Razmišljanje

231. *Bolji je jedan sahat razmišljanja nego ibadet čitave godine.* Ne postoji predanje koje se veže za Vjerovjesnika, s.a.v.s. To je govor Es-Serrija es-Sekatija.³²¹ Neki ovu izreku pripisuju Ibn Abbasu, r.a., a drugi Ebu Derdau, r.a.³²²

232. *Jedan sahat razmišljanja bolji je od šezdeset godina ibadeta.*

Ovdje se misli da je jedan sahat razmišljanja bolji od ibadeta u kome nema razmišljanja i koji se formalno prakticira. Ovo predanje je izjava nekog od islamskih učenjaka. Imam Gazali to pripisuje Imamu Šafiji. Prenosi se izreka Imama Malika: *Jedan sahat*

³²⁰ *El-Mekasidul-hasene*, str. 355, predanje br. 740; *El-Masnu*, str. 128, predanje br. 206; *Kešful-hafa*, 2/85, predanje br. 1824.

³²¹ Es-Serijj b. el-Mugalles Ebul-Hasan es-Sekati el-Bagdadi je bio jedan od pobožnjaka iz prethodnih generacija, poznat po kerametima. Umro je 253. h.g. Usporedi: Ez-Zehebi, *El-Iber*, 2/5

³²² Isti izvor, str. 94. Vidi, također: El-Adžluni, *Kešful-hafa*, 1/310.

*razmišljanja u smjeni noći i dana (pred zoru) bolji je od hiljadu godina ibadeta.*³²³

Razvod braka

233. *Ženite se i ne razvodite se, jer se razvodom braka potrese Allahovo prijestolje.*

Sujuti, Sagani i Adžluni ga ocjenjuju apokrifnim predanjem.³²⁴

Redžeb

234. *Redžeb je Allahov mjesec, ša'ban je moj, a ramazan je mjesec moga ummeta.*

Brojni hadiski eksperti ovo predanje ocjenjuju apokrifnim. Među njima su Ibnul-Dževzi, Ibn Hadžer el-Askalani, Sehavi, Sujuti, Ali el-Kari i drugi.³²⁵ Ovaj hadis je izmislio Ali b. Abdillah b. Džehdem, poznat po svojoj neiskrenosti. Ibnul-Dževzi tvrdi da je čuo hafiza hadisa Abdulvehhaba koji smatra da su svi prenosioci ovog hadisa nepoznati.³²⁶

³²³ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/322, predanje br. 173.

³²⁴ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/278-279, predanje br.147.

³²⁵ Vidi: *Tertibul-mevduat*, str. 183, predanje br. 590; *El-Mekasidul-hasene*, str. 268, predanje br. 510; *El-Lealiul-mesnua*, str. 47, *El-Kešful-hafa*, 1/422, predanje br. 1358; *El-Fevaidul-medžmua*, str. 100, predanje br. 38.

³²⁶ Uporedi: *Tertibul-mevduat*, str. 162, predanje br. 503 i *El-Lealiul-masnua*, str. 48.

235. *Vrijednost mjeseca redžeba nad drugim mjesecima je kao vrijednost Kur'ana nad ostalim govorom.*

Ibn Hadžer tvrdi da je ovo predanje apokrifno.³²⁷

236. *Ljudi, dolazi vam veličanstveni mjesec. Allahov veličanstveni mjesec – redžeb. U njemu se dobra djela udvostručuju, primaju dove i postižu stepeni i počasti.*

Ševkani kaže da je ovo predanje munker i navodi ga u svojoj zbirci lažnih i apokrifnih predanja.³²⁸

237. *Puno tražite oprost u mjesecu redžebu, jer u njemu u svakom sahatu Allah oslobađa od džehennemske vatre. Allah ima posebne gradove u koje će isključivo ući oni koji su postili u mjesecu redžebu.*

Imam Sujuti ocjenjuje ovaj hadis apokrifnim, jer se u njegovom lancu prenosilaca pojavljuje Asbeg b. Nebetah, koji je ocijenjen kao bezvrijedan, ništavan – *lejse bi šej'in*.³²⁹

238. *Mjesec redžeb je veličanstven mjesec. Ko u njemu bude postio jedan dan, Allah će mu upisati kao da je postio hiljadu godina. Ko u njemu bude postio dva*

³²⁷ *El-Mekasidul-basene*, str. 354-355, predanje br. 740; *Tenzihuš-šeriatil-merfua*, 2/160, predanje br. 40; *El-Masnu*, str. 128, predanje br. 206; *Kešful-hafa*, 2/85, predanje br. 1824.

³²⁸ Provjeri: *El-Fevaidul-medžmua*, str. 439, predanje br. 3.

³²⁹ Vidi: El-Kasimi, *Kavaidut-tahdis*, str. 163; Eš-Ševkani, cit. djelo, str. 439, predanje br. 2.

dana, Allah će mu upisati kao da je postio dvije hiljade godina. Ko u njemu bude postio tri dana, Allah će mu upisati kao da je postio tri hiljade godina. Ko bude postio sedam dana, za njega će biti zatvorena sva džehennemaska vrata. Ko bude postio osam dana, bit će mu otvoreno svih osam džennetskih vrata – i na koja god želi moći će ući u Džennet. Ko bude u ovom mjesecu postio petnaest dana, sva loša djela će mu biti pretvorena u dobra a glas sa neba će povikati: "Allah ti je sve oprostio!"

Ibn Šahin, Ibn Hadžer, Ibn Irak i drugi ovo predanje ocjenjuju apokrifnim, zato što se u lancu prenosilaca pojavljuje Harun b. Antara, za koga Ibn Hibban kaže da je izmišljao hadise. Također se u ovom senedu nalazi Ali b. Zaid es-Sadai, koji je optužen za laž, kao i Ishak b. Ibrahim al-Hatli, za kojeg Ibn Hadžer tvrdi da je bio lažac.³³⁰

239. *Redžeb je Allahov mjesec, ša'ban je moj, a ramazan je mjesec moga ummeta. Ko bude postio redžeb, vjerujući i nadajući se nagradi, zaslužio je najveće Allahovo zadovoljstvo i Allah će ga smjestiti u najljepšem dijelu Dženneta – Firdevsu. Ko bude postio dva dana redžeba, dobit će dvije nagrade, a svaka od njih se može mjeriti sa planinama ovoga svijeta. Ko bude postio tri dana redžeba, Allah će između njega*

³³⁰ Tenzihuš-šeriatil-merfua, 2/152, predanje br. 20; El-Lealiul-masnua, 2/97.

i Džehennema postaviti razdaljinu koliko godinu dana putovanja. Ko bude postio četiri dana redžeba, bit će sačuvan svih belaja i nezgoda ovoga svijeta, a također će biti sačuvan i od džina, raznih bolesti, Dedžala i kaburske kazne.

Ko bude postio sedam dana redžeba, za svaki dan će mu biti zatvorena po jedna džehennemska vrata, a ima ih sedam. Ko bude postio osam dana redžeba, Allah će mu za svaki dan otvoriti po jedna džennetska vrata, a ima ih osam. Ko bude postio devet dana redžeba, izići će iz kabura izgovarajući: "La ilahe illellah, Muhammedun Resulullah!" i zadobit će mjesto u Džennetu. Ko bude postio deset dana redžeba, na svakoj milji Sirat-ćuprije, bit će mu prostrt dušek da se odmori.

Ko bude postio jedanaest dana redžeba, neće biti na Sudnjem danu ljepše osobe od njega, izuzev onih koji su postili isti broj ili više dana od njega. Ko bude postio dvanaest dana redžeba, Allah će ga na Sudnjem danu ogrnuti sa dva ogrtača; svaki od njih će biti bolji od čitavog dunjaluka i svega što je na njemu. Ko bude postio trinaest dana redžeba, bit će pred njega na Sudnjem danu u hladu Allahovog Arša postavljena trpeza, na kojoj će on jesti dok će drugi gladovati.

Ko bude postio četrnaest dana u redžebu, dobit će takvu nagradu koju oko nije vidjelo, uho nije čulo, a ljudska pamet nije mogla ni zamisliti. Ko

bude postio petnaest dana u redžebu, Allah će ga na Sudnjem danu postaviti na sigurno mjesto, tako da pored njega neće proći ni melek a ni poslanik, a da mu neće reći: "Blago tebi! Ti si siguran!"

Treba naglasiti da je ovo predanje apokrifno i po tekstu i po smislu. Inače, u lancu prenosilaca ovog hadisa nalaze se Muhammed b. Hasan Ebu Bakr en-Nikaš, koji je osumnjičen za laž i izmišljanje hadisa, i El-Kisai, za koga Ibn Hadžer kaže da je nepoznat. Iako je ovaj hadis došao u više predanja, sva su slaba i apokrifna.³³¹

Dakle, gotovo svi hadisi koji tretiraju mjesec redžeb, značaj posta i drugog ibadeta u njemu, su apokrifni. To ističu Ibn Kajjim, Ibn Hadžer i drugi. Ibn Tejmije o tome eksplicite kaže: "Svi hadisi koji tretiraju vrijednost mjeseca redžeba, vrijednosti posta i nafile-namaza u njemu, apokrifni su i lažni. Zato te hadise nije dozvoljeno prenositi ni citirati, izuzev ako želimo ukazati na njihovu patvorenost. Jedinu pouzdani hadis koji tretira redžeb je Poslanikova, s.a.v.s., dova u kojoj on moli Allaha: 'Allahu moj, blagoslovi nas u mjesecu redžebu i mjesecu ša'banu i omogući nam da dočekamo ramazan!' Sve druge hadise o ovom mjesecu treba odbaciti, jer ih Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije izgovorio."³³²

³³¹ *Tenzihuš-žeriatil-merfua*, 2/151-152, predanje br. 18; *El-Lealiul-masnua*, 2/96-97.

³³² Ibn Tejmije, *Iktidaus-siratil-mustekim, muhalefetu ashabil-džehim*, strr. 301.

Značajno je naglasiti da je Ebu Bekr, r.a., zabranjivao svojoj porodici post u ovome mjesecu, a Omer b. el-Hattab, r.a., je imao običaj i udariti onoga ko bi postio u ovome mjesecu, upozoravajući: "Ovaj mjesec se veličao u predislamskom periodu!" Treba dodati da Imam Nevevi kaže: "Nema nijednog hadisa u kome se potvrđuje ili zabranjuje post u redžebu." U osnovi, post u tom mjesecu je mendub. Očito je da se ovo temelji na Ebu Davudovom predanju u kome se navodi da je lijepo postiti nešto u, tzv., *svetim mjesecima*, a i redžeb je jedan od njih.³³³

240. *U Džennetu ima jedna rijeka po imenu Redžeb, čija je voda bjelja od mlijeka a slađa od meda – pa ko bude postio samo jedan dan u mjesecu redžebu, Allah će ga napojiti sa te rijeke.*

Ovaj hadis bilježe Dejlemi, Asbehani i Ebu Muhammed el-Hallal. Poznati hafizi hadisa: Zehebi i Ibn Hadžer ocjenjuju ovo predanje ništavnim zbog Mensura b. Jezida el-Esedija i Musaa b. Abdullaha el-Ensarija, koji se pojavljuju u nizu prenosilaca ovog predanja, a koji se sumnjiče za apokrifnost u hadisima.³³⁴

³³³ Vidi o ovome: Eš-Šukajri, cit. djelo, str. 145-146.

³³⁴ Usporedi: *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 4/371, predanje br. 1898.

Rodbina

241. *Allah neće dvojicu pogledati na Sudnjem danu: onoga koji prekida rodbinske odnose i lošeg susjeda.*

Ovo predanje je ocijenjeno apokrifnim zbog Ebana b. Ebi Ajjaša, koji se pojavljuje u ovom nizu prenosilaca, a koga Šu'be smatra lažljivcem. Koliko Šu'be predanja u kojima se nalazi ovaj prenosilac smatra lošim, najbolje će nam ilustrirati njegova izjava, u kojoj kategorički tvrdi: "Da čovjek učini bludnu radnju, bolje mu je nego da prenosi od Ebana!" Pored Ebana, u lancu prenosilaca ovog predanja nalazi se i Ebu Mehdi el-Basri, koga Jahja b. Mein definira kao osobu koja je sklona poturanju hadisa, a Jahja b. Seid ga ubraja u lašce. Za Ahmeda b. Davuda, koji se, također, nalazi u nizu prenosilaca ovog predanja, Darekutni i Zehebi kažu da je lažac, dok ga Ahmed b. Hanbel definira kao najlažljiviju osobu kane min ekzebin-nas.³³⁵

Riža

242. *Da je riža čovjek, bila bi blaga. Nikada je neće čovjek pojesti a da ga ne zasiti.*

³³⁵ *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 4/460-461, predanje br. 1997.

Ibn Kajjim i Ibn Hadžer ovo predanje ubrajaju u apokrifna.³³⁶

Ruža

243. *Crvena ruža je stvorena od Džibrilovog znoja u noći Miradža. Bijela ruža je stvorena od mog znoja, a žuta ruža je stvorena od Burakovog znoja.*

Zehebi, Ibn Hadžer i Ibn Asakir smatraju ovo predanje izmišljenim.³³⁷

Salavat

244. *Ko pomiriše crvenu ružu, a ne donose salavat na mene, taj me iznevjerio.*

Imam Sujuti ocjenjuje ovo predanje lažnim.³³⁸

Sadaka

245. *I mala sadaka otklanja velike nesreće.*

Iako je značenje ove rečenice ispravno, ipak je hadiski stručnjaci ubrajaju u apokrifna predanja, zato

³³⁶ *El-Menarul-munif*, str. 54, predanje br. 61; *El-Mekasidul-hasene*, str. 408, predanje br. 899č i *El-Masnu*, str. 148, predanje br. 252.

³³⁷ *El-Esrarul-merfua*, str. 151-152, predanje br.103; *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 2/187, predanje br. 767.

³³⁸ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 2/20, predanje br. 537.

što nema dokaza da ju je izrekao Allahov Poslanik, s.a.v.s.³³⁹

246. *Dijelite sadaku, bit ćete opskrbljeni.*

Iako je značenje ovog predanja ispravno, na temelju kur'anskog ajeta:

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ Što god vi udijelite, On će to nadoknaditi, (Sebe', 39) i na temelju vjerodostojnog hadisa: "U svakom danu u kome ljudi osvanu, dva meleka siđu s neba, pa jedan od njih kaže: 'Allahu, nadoknadi onome koji dijeli!' a drugi: 'Allahu, uništi imetak škrtici!'"³⁴⁰ Ovo nije, kako navodi Imam Sehavi, hadis Allahovog Poslanika, s.a.v.s.³⁴¹

Samilost

247. *Pokušajte razumjeti i smilujte se trojici: uglednom čovjeku koji je postao ponižen; bogatom čovjeku koji je osiromašio i učenom čovjeku koji se nalazi među neznalicama.*

³³⁹ El-Mekasidul-hasene, str. 311, predanje br. 619; El-Esrarul-merfua, str. 234, predanje br. 260; El-Masnu', str. 116, predanje br. 172; Tahzirul-muslimin, str. 141, predanje br. 192.

³⁴⁰ Hadis bilježe Buhari, Muslim, Ahmed, Ibn Hibban i Hakim.

³⁴¹ El-Mekasidul-hasene, str. 188, predanje br. 335; Tahzirul-muslimin, str. 131, predanje br. 92.

Ovo je govor poznatog učenjaka i pobožnjaka Fudajla b. Ijada.³⁴²

Selam

248. *Selam ide prije (bilo kakvog) govora. Ne pozivajte nikoga za sofru da jede, sve dok selam ne nazove.*

Buhari smatra izuzetno slabim prenosiocem Anbesa b. Abdurrahmana, jednog od ravija ovog hadisa. Ebu Hatim i Ibnul-Dževzi ga ocjenjuju lašcem, a s njima se slaže i Ibn Hadžer – pa, na temelju te ocjene, islamski učenjaci ovo predanje ocjenjuju apokrifnim.³⁴³

249. *Selam nazivajte kršćanima i židovima, ali ga ne nazivajte židovima moga ummeta.* Upitali su: *A ko su židovi među tvojim sljedbenicima?* Vjerovjesnik, s.a.v.s., je odgovorio: *To su oni koji ostavljaju namaz!*

Imam Sujuti kaže da ovo predanje nije pronađeno među Poslanikovim, s.a.v.s., hadisima, dok Sagani kategorički tvrdi da se radi o apokrifu.³⁴⁴

³⁴² Ibnul-Dževzi, *El-Mevduatul-kubra*, 1/236-237; *Tahzirul-muslimin*, str. 92.

³⁴³ *Silisletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 4/221-222, predanje br. 1736.

³⁴⁴ *El-Esrarul-merfua*, str. 222, predanje br. 231; *Kešful-hafa*, 1/455, predanje br. 1484.

Siromaštvo

250. *Siromaštvo je moj ponos i ja se ponosim njime.*

Ibn Hadžer i Ibn Tejmijje tvrde da je ovo predanje apokrifno.³⁴⁵

Smrt

251. *Umrte prije nego što umrete!*

Hafiz Ibn Hadžer kategorički tvrdi da ovo predanje nema veze sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s.³⁴⁶

252. *Ljudi spavaju, a kada umru – probude se (postanu svjesni)!*

Iako mnogi ovu izreku citiraju kao hadis Allahovog Poslanika, s.a.v.s., ona ipak nema nikakvog utemeljenja u merfu-predanjima. Po većini hadiskih stručnjaka, ovo je izgovorio Ali b. Ebi Talib, r.a., a ne Vjerovjesnik,

³⁴⁵ *El-Esrarul-merfua*, str. 254, predanje br. 320; *El-Masnu*, str. 128, predanje br. 207; i *Tahzirul-muslimin*, str. 144, predanje br. 228.

³⁴⁶ *El-Mekasidul-hasene*, str. 510, predanje br. 1213; *El-Esrarul-merfua*, str. 348, predanje br. 539; *El-Masnu*, str. 198, predanje br. 373; *Tahzirul-muslimin*, str. 155, predanje br. 326.

s.a.v.s.³⁴⁷ Imam Ša'rani ovu izreku pripisuje Sehlu et-Tusteriju.³⁴⁸

Spominjanje

253. *Spominjanje vjerovjesnika je ibadet. Spominjanjem dobrih ljudi otklanjaju se grijesi. Spominjanje smrti je sadaka. Spominjanje džehennemske vatre je neka vrsta džihada. Spominjanje kabura približava vas Džennetu, a spominjanje Džehennema udaljava vas od vatre. Najvrjedniji ibadet je neutraliziranje neznanja. Najveći kapital jednog učenjaka je odagnavanje oholosti. Vrijednost Dženneta je u otklanjanju zavisti, a kajanje od grijeha predstavlja iskrenu tevbu.*

Darekutni, Sujuti i Munavi ovo predanje ocjenjuju apokrifnim zbog Muhammeda b. Muhammeda b. el-Eš'asa, koji je poznat po poturanju hadisa, a nalazi se u nizu prenosilaca.³⁴⁹

³⁴⁷ Usporedi: *El-Mekasidul-hasene*, str. 518, predanje br. 1240; *El-Esrarul-merfua*, str. 353, predanje br. 555; *El-Masnu*, str. 199, predanje br. 377; *Kešful-hafa*, 2/312, predanje br. 2795; *El-Fevaidul-medžmua*, str. 256, predanje br. 118; *Tahzirul-muslimin*, str. 118, predanje br. 276.

³⁴⁸ Pogledaj: *Kešful-hafa*, 2/312.

³⁴⁹ *Silsiletul-ehadisid-daije vel-mevdua*, 4/404, predanje br. 1932.

Spoznaja

254. *Ko spozna sebe, to mu je dovoljno.*

Hadiski stručnjaci ocjenjuju ovo predanje apokrifnim.³⁵⁰

255. *Ko spozna sebe, taj je spoznao svoga Gospodara.*

Za ovo predanje Ibn Tejmije i Sagani tvrde da je apokrifno.³⁵¹ Sem'ani tvrdi da ovakvo predanje ne postoji među provjerenim predanjima koja se pripisuju Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., nego je to govor Jahjaa b. Mu'aza er-Razija. Imam Nevevi smatra da ovo predanje nije utemeljeno i da se ne može vezivati za Vjerovjesnika, s.a.v.s., ali da je njegovo značenje ispravno. Neki ovu izreku tumače na sljedeći način: "Ko spozna svoje neznanje, već je spoznao znanje Gospodara. Ko je spoznao svoju prolaznost, već je spoznao vječnost svoga Gospodara. A ko je spoznao svoju nemoć i ništavnost, taj je spoznao snagu i veličinu svoga Gospodara!"³⁵²

³⁵⁰ *Tahzirul-muslimin*, str. 160, predanje br. 383.

³⁵¹ Vidi: *El-Mekasidul-hasene*, str. 490, predanje br. 1149; *El-Esrarul-merfua*, str. 337, predanje br. 506; *El-Masnu*, str. 189, predaja br. 349.

³⁵² Usporedi: *El-Mekadisul-hasene*, str. 491; Ali el-Kari, *El-Esrarul-merfua*, , str. 337, predanje br. 506; *Kešful-hafa*, 2/262, predanje br. 2532; *Tahzir al-muslimin*, str. 113, predanje br. 228

Ovu izreku puno koriste sufije. Adžluni³⁵³ citira šejha Ibn Arebija, koji kaže: “Ako ovaj hadis ne doseže stepen autentičnosti putem prenosilaca hadisa, on kod nas doseže stepen autentičnosti putem kešfa-otkrovenja!”³⁵⁴

Srce

256. *Srce je kuća Gospodara.*

Sehavi kaže da za ovo predanje nema utemeljenja, niti se spominje među hadisima koji se pripisuju Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. On napominje da je srce mjesto imana, spoznaje i ljubavi prema Gospodaru svjetova.³⁵⁵ Ibn Tejmije kaže da se radi o apokrifnom predanju. El-Kari drži da je značenje ovog predanja autentično, ali da ne doseže do Vjerovjesnika, s.a.v.s.³⁵⁶ El-Azhari tvrdi da je ovo predanje govor sufija.³⁵⁷

³⁵³ *Kešful-hafa*, 2/262.

³⁵⁴ *El-Kešf* je nutarnje znanje i ono se kao svjetlost pojavljuje u čovjekovom srcu. Pogledaj: Abu Hamid Al-Gazali: *Nesuvistost filozofa*, str. 50. To je neposredna, otkrivena spoznaja u kojoj sufija duhovnim okom motri same zbilje raskrivajućih Božanskih imena i atributa. Vidi: Rešid Hafizović: Ibn Arabi, *Dragulji poslaničke mudrosti*, *Fusus al-hikem*, str. 384. To je odstranjivanje vela da bi se Zbiljsko pokazalo u svem svom sjaju. Uporedi: Nerkez Smailagić, *Leksikon islama*, str. 328.

³⁵⁵ Usporedi: *El-Mekasidul-hasene*, str. 365, predanje br. 776; *El-Esrarul-merfua*, str. 258, predanje br. 331; *El-Masnu*, str. 131, predanje br. 217.

³⁵⁶ Pogledaj: *Kešful-hafa*, 2/100, predanje br. 1885.

³⁵⁷ Provjeri: *Tahzirul-muslimin*, str. 107, predanje br. 163.

257. *Ne obuhvaćaju Me ni Moja nebesa, niti Moja Zemlja, nego me obuhvaća srce Moga roba vjernika.*

Hafiz Iraki tvrdi da ovo predanje nema temelja u hadisima Allahovog Vjesnika, s.a.v.s. Imam Zerkeši smatra da je ono potureno od strane nevjernika. Ibn Tejmije smatra da je značenje ovih riječi da je vjerničko srce napunjeno vjerom u Allaha, ljubavlju spram Njega i spoznajom Njega. Međutim, ukoliko se shvati bukvalno da srce obuhvaća Allaha, onda to vodi u otvoreno nevjerstvo.³⁵⁸

258. *Srce vjernika je njegov vodič.*

Adžluni smatra da je ovo predanje apokrifno.³⁵⁹

259. *Svaka stvar ima svoj izvor, a izvor bogobojažnosti su srca arifa.*³⁶⁰

Predanje je okarakterizirano kao apokrifno.³⁶¹

Strpljivost

260. *Strpljivost je jedna od džennetskih riznica.*

³⁵⁸ *El-Esrarul-merfua*, str. 301, predanje br. 423; *Kešful-hafa*, 2/195, predanje br. 2256; *Tahzirul-muslimin*, str. 152, predanje br. 294.

³⁵⁹ *Kešful-hafa*, 2/100, predanje br. 1887; *Tahzirul-muslimin*, str. 146, predanje br. 244.

³⁶⁰ *Arif* je gnostik, tj. osoba koja je spoznala svoga Gospodara.

³⁶¹ *Tahzirul-muslimin*, str. 150, predanje br. 272.

Hadiski učenjaci, među kojima hafiz Iraki, tvrde da ovo predanje nisu mogli naći među hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.³⁶²

Sunnet

261. *Slijedite sunnet, a nemojte uvoditi novotarije, jer vam je to sasvim dovoljno.*

Ovo je govor poznatog ashaba Abdullaha b. Mes'uda, r.a.³⁶³

Surma

262. *Ko na Dan Ašure podvuče surmom oči, neće nikada imati upalu oka.*

Ibnul-Dževzi i Sagani ocjenjuju ovo predanje apokrifom.³⁶⁴

Susjed

263. *Nije bio niti će do Sudnjeg dana biti vjernik koji neće imati susjeda koji ga uznemirava.*

³⁶² *El-Esrarul-merfua*, str. 233, predanje br. 256 i *El-Masnu*, str. 116, predanje br. 171

³⁶³ *Tahzirul-muslimin*, str. 92, predanje br. 24.

³⁶⁴ *El-Esrarul-merfua*, str. 320, predanje br. 468; *El-Masnu*, str. 175-176, predanje br. 313; *Tahzirul-muslimin*, str. 153, predanje br. 306.

Davud b. Sulejman el-Kazvini, koji se pojavljuje u nizu prenosilaca ovog predanja, ocijenjen je od strane Jahja b. Meina i Zehebija, kao lažac, pa, prema tome, ovaj hadis se uvrštava u red apokrifnih predanja.³⁶⁵

264. *Ukopavajte vaše mrtve među dobrim ljudima, jer, uistinu, mrtvi se uznemiruje sa lošim susjedom, kao što se uznemirava i živa osoba sa lošim susjedom.*

Ibnul-Mubarek, Ibn Adijj, Ibn Hibban i brojni drugi muhaddisi ocjenjuju ovo predanje apokrifnim, zbog Sulejmana es-Sedžžija, jednog od njenih prenosilaca, koji je ocijenjen kao lažac.³⁶⁶

Sveta mjesta

265. *Sveta mjesta nikoga ne čine svetim.*

Ovo je govor Selmana el-Farisija, r.a., kojeg je u pismu uputio Ebud-Derdau, r.a.³⁶⁷

Ša'ban

266. *Vrijednost mjeseca ša'bana nad ostalim mjesecima je kao moja vrijednost nad ostalim poslanicima.*

³⁶⁵ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 4/424.

³⁶⁶ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 2/79-82, predanje br. 613.

³⁶⁷ *Tahzirul-muslimin*, str. 92.

Ibn Hadžer ovo predanje ocjenjuje apokrifnim.³⁶⁸

Šah

267. *Proklet je onaj koji igra šah.*

Imam Buhari za Ubbada b. Abdussameda, jednog od prenosilaca ovog hadisa, kaže da je poznat po prenošenju veoma slabih hadisa, a Ibn Hibban za njega kaže da prenosi apokrifna predanja. Imam Nevevi naglašava da se radi o lažnom predanju.³⁶⁹

Šefaat

268. *Ja sam zagovornik, od mog slanja kao poslanika pa sve do Sudnjega dana, za dvojicu ljudi koji se vole u ime Allaha.*

Ahmed b. Hanbel, Jahja b. Mein, Darekutni i drugi najveći stručnjaci u hadiskoj oblasti ovo predanje smatraju apokrifnim zbog Amra b. Halida el-Kufija, koji se pojavljuje u nizu prenosilaca, koji je optužen za lažna prenošenja. Za njega hafiz Ibn Adijj tvrdi da nije bio poznat za podmetanje hadisa, nego je optužen da je u Bagdadu i krao hadise.³⁷⁰

³⁶⁸ *El-Mekasidul-hasene*, str. 355, predanje br. 740; *El-Masnu*, str. 128, predanje br. 206; *Kešful-hafa*, 2/85, predanje br. 1824.

³⁶⁹ *El-Esrarul-merfua*, str. 343, predanje br. 524; *El-Masnu*, str. 193, predanje br. 362 i *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 3/283, predanje br. 1145; *Tahzirul-muslimin*, str. 160, predanje br. 386.

³⁷⁰ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 4/212-213, predanje br. 1723.

Škrtost

269. *Allahova je zakletva da škrtac neće ući u Džennet.*

Imam Darekutni tvrdi da Muhammed b. Zekerijja el-Gulabi, jedan od prenosilaca ovoga hadisa, potura lažne hadise i da ovo predanje ne može dobiti status predanja koje bi se moglo pripisati Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.³⁷¹

270. *Škrtac je Allahov neprijatelj, pa makar i pobožan bio.*

Sehavi tvrdi da ovo predanje nema osnova u Vjerovjesnikovim, s.a.v.s., hadisima.³⁷²

Štap

271. *Upotreba štapa i oslanjanje na njega je sunnet Allahovih poslanika.*

Ovo nije hadis Vjerovjesnika, s.a.v.s., iako mu je značenje sasvim ispravno. U nizu prenosilaca ovog predanja nalazi se Mualla b. Hilal el-Kufi, kojeg su lašcem nazvali Sufjan es-Sevri i Sufjan b. Ujejne. Ibnul-Mubarek i Ibnul-Medini upozoravaju da on potura

³⁷¹ *Silsiletul-ehadisid-daije vel-mevdua*, 2/121, predanje br. 673.

³⁷² *El-Esrarul-merfua*, str. 163, predanje br. 117; *El-Masnu*, str. 75, predanje br. 78; *Tahzirul-muslimin*, str. 129, predanje br. 76.

hadise. Ibn Mein ga definira kao lašca i onoga koji potura hadise, a Imam Ahmed tvrdi da su svi njegovi hadisi apokrifni.³⁷³

Prenosi se slično predanje: *Znak vjernika a sunnet (svih) poslanika je nošenje štapa*, koje je, također, označeno apokrifom zbog Jahjaa b. Hašima el-Gassanija, koji se nalazi u nizu prenosilaca a koji je optužen, kako tvrdi hafiz Zehebi, za lažiranje hadisa.³⁷⁴

Šutnja

272. *Ako je govor od srebra, šutnja je od zlata.*

Ovo je izreka Sulejmana, a.s., ili Lukmana el-Hakima, a ne hadis Vjerovjesnika, s.a.v.s.³⁷⁵

Tamjan

273. *Tamjan*³⁷⁶ *je moj miris i miris meleka.*

Imam Sehavi tvrdi da ne postoji vjerodostojno predanje o ovome, dok drugi ovo uvrstavaju u apokrifna predanja. Zna se, kako navodi hafiz Bejheki, da je ovu

³⁷³ *Mizanul-itidal*, 4/152-153; *El-Esrarul-merfua*, str. 179, predanje br. 147; *Tahzirul-muslimin*, str. 94, predanje br. 46.

³⁷⁴ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 2/19-20, predanje br. 535.

³⁷⁵ *El-Esrarul-merfua*, str. 152, predanje br. 104; *El-Masnu*, str. 62, predanje br. 44; *Tahzirul-muslimin*, str. 89, predanje br. 3.

³⁷⁶ *Tamjan* je mirisna smola nekih grmova iz roda *Boswellia*. Upotrebljavala se u kultne svrhe od najstarijih vremena. Vidi: *Leksikon JLZ*, str. 969.

vrstu smole koristio Imam Šafija, radi poboljšanja i pamćenja.³⁷⁷

Tejemmum

274. Kada se nađe voda, tejemmum prestaje važiti.

Iako je značenje tačno, ovo, kako tvrdi Adžluni, nije hadis.³⁷⁸

Tekbir

275. Ko prouči tekbir na obali mora, prilikom zalaska sunca, pri tome podižući glas, Allah će mu dati za svaku kap mora deset sevapa, otklonit će mu deset loših djela i podignut će ga za deset stepeni a razdaljina između dva stepena je kao što brzi jahač pređe za stotinu godina.

Ibn Adijj, Ibn Hibban, Zehebi, Ibn Hadžer i drugi hadiski stručnjaci ovaj hadis ubrajaju u apokrifne zbog Ibrahima b. Zekerijaa el-Abdesija, koji se nalazi u njegovom lancu prenosilaca.³⁷⁹

³⁷⁷ *El-Mekasidul-hasene*, str. 387-388, predanje br. 844; *Kešful-hafa*, 2/133, predanje br. 2020; *Tahzirul-muslimin*, str. 147, predanje br. 249.

³⁷⁸ *Kešful-hafa*, 1/87, predanje br. 224 i *Tahzirul-muslimin*, str. 128, predanje br. 64.

³⁷⁹ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/584-585, predanje br. 406.

Ubistvo

276. *Rušenje Kabe, sve kamen po kamen, manje je bolno od ubistva muslimana.*

Ovaj hadis, sa ovakvim tekstom, prema Sehaviju, nema utemeljenja u predanjima Vjerovjesnika, s.a.v.s.³⁸⁰ Međutim, postoje brojna merfu-predanja koja su sličnog sadržaja i koja su daleko vjerodostojnija, kao što je predanje Taberanija u *El-Mu'džemus-sagiru* u kojem Vjerovjesnik, sa.v.s., kaže: *Ko, bez razloga, uznemiri muslimana, kao da je porušio Kabu.* Ili, kako navodi Sehavi, brojni ashabi prenose da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., gledao prema Kabi i, fasciniran njenom ljepotom, rekao: "Allah te je učinio časnom, plemenitom i veličanstvenom, ali vjernik je još veličanstveniji od tebe!"³⁸¹

Ugošćavanje

277. *Ko ugosti stranca, kao da je ugostio sedamdeset poslanika.*

Ugostiti putnika i stranca, koji je daleko od svoje porodice, kuće i od pravih uvjeta života, spada u lijepe

³⁸⁰ *El-Esrarul-merfua*, str. 282, predanje br. 375; *El-Masnu*, str. 146, predanje br. 247; *Tahzirul-muslimin*, str. 148, predanje br. 265.

³⁸¹ Uporedi: *El-Mekasidul-hasene*, str. 401.

gestove islamskog bontona. Međutim, ovo predanje hadiski stručnjaci ocijenjuju lažnim.³⁸²

Umjerenost

278. *Najbolja je sredina (umjerenost).*

Hadiski stručnjaci su utvrdili da se ne radi o hadisu Allahovog Poslanika, s.a.v.s., nego je to, kako navodi Sujuti, izreka Mutarrifa b. Abdullaha.³⁸³ Sehavi tvrdi da je to izreka Alije b. Ebi Taliba, r.a.³⁸⁴

Predanje ima ispravno značenje, što se može dokazati na temelju mnogobrojnih ajeta, kao npr: وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ *Ne drži ruku svoju stisnutu, a ni posve otvorenu!*, (El-Isra, 29) ili: وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا *i oni koji, kad udjeljuju, ne rasipaju i ne škrtare, već se u tome drže sredine!*, (El-Furkan, 67) ili:

وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا *Ne izgovaraj na sav glas Kur'an kad namaz obavljaš, a i ne prigušuj ga; traži sredinu između toga!* (El-Isra, 110)

Upornost

279. *Ko traži – nađe!*

³⁸² *Tahzirul-muslimin*, str. 159, predanje br. 366.

³⁸³ *Kešful-hafa'*, str. 1/391, predanje br. 1247 i *Tahzirul-muslimin*, str. 98, predanje br. 80.

³⁸⁴ Provjeri: *El-Mekasidul-hasene*, str. 245, predanje br. 455.

Svi hadiski eksperti se slažu da je ovo govor nekoga iz prvih generacija, a ne hadis, kako se u nekim djelima navodi.³⁸⁵

Urok

280. *Uzrok polovice onih koji su pokopani u kaburima od mojih sljedbenika je urok.*

Imam Sehavi tvrdi da je ovo predanje apokrifno, jer se u njegovom lancu prenosilaca nalazi lažac Alija b. Urve.³⁸⁶

Vid

281. *Gledanje u lice lijepe žene i u zelenilo poboljšava vid.*

Ibnul-Dževzi, Zehebi i Sujuti ubrajaju ovo predanje u apokrifna, a Ibn Kajjim tvrdi da su ovo predanje izmislili nevjernici.³⁸⁷

282. *Tri stvari poboljšavaju vid: gledanje u zelenilo, gledanje u tekuću vodu i gledanje u lijepo lice.*

³⁸⁵ *El-Mekasidul-hasene*, str. 478, predanje br. 1106; *Kešful-hafa*, 2/243, predanje br. 2451; *El-Esrarul-merfu'a*, str. 326, predanje br. 480.

³⁸⁶ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 4/150, predanje br. 1648.

³⁸⁷ *El-Menarul-munif*, str. 62, predanje br. 97; *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/258-259, predanje br. 133 i *Tahzirul-muslimin*, str. 163, predanje br. 414.

Ibnul-Dževzi, Ibn Kajjim i Sujuti smatraju ovo predanje lažnim, jer ga nije izrekao Allahov Poslanik, s.a.v.s. Neki hadiski stručnjaci ovu rečenicu pripisuju Ebu Hurejreu, Ibn Abbasu, Seidu b. Musejjebu, Hasanu el-Basriju, Ahmedu b. Hanbelu ili Maliku b. Enesu.³⁸⁸

Vjera

283. *Vjera je razum, pa ko nema vjere – on nema razuma.*

Ovo predanje spominju Nesai, u djelu *El-Kun'ja*, Ebu Bišr ed-Dulabi, u djelu *El-Kuna ve-l-esma*. i El-Haris b. Ebi Usame, u svom *Musnedu*.

Tretirajući ovaj hadis, njegovu sadržinu i prenosiocce, brojni eksperti hadisa, kao što su Ahmed, Darekutni, Zehebi, Ibn Hadžer, Ibn Kajjim i Sujuti smatraju da je u pitanju apokrifno predanje, koje nema utemeljenja u merfu-predanjima.³⁸⁹

Vladari

284. *Čuvajte se vrata vladara i vašeg približavanja njima. Najbliži vlastodršcima su najudaljeniji od Allaha. A*

³⁸⁸ *El-Menarul-munif*, str. 62, predanje br. 96; *El-Mekasidul-hasene*, str. 202, predanje br. 358; *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/259-260, predanje br. 134.

³⁸⁹ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/53; predanje br.1.

onaj ko preferira vladare nad pokorovanjem Allahu, Allah će objelodaniti i javnu i tajnu smutnju u njegovom srcu. Učinit će da iz njegovog srca nestane bogobojaznost, a ostavit će u njemu zbunjenost i nesigurnost.

Anbese b. Abdurrahman el-Kureši je problematičan unutar seneda ovog hadisa, pa je od strane hadiskih eksperata ocijenjen kao prenosilac koji potura lažne hadise, te je, zbog toga, ovo predanje okarakterizirano kao apokrifno.³⁹⁰

285. *Najbolji vaši vladari su oni koji vole učenjake, a najgori vaši učenjaci su oni koji vole vladare.*

Iako ovo predanje neki pripisuju Vjerovjesniku, s.a.v.s., tačno je, međutim, da je ovo izreka Katade.³⁹¹

286. *Ljudi su vjere svojih vladara.*

Ova konstatacija je, uglavnom, tačna. Posebno ako su vladari zadominirali medijskim prostorom, kao što je slučaj danas u svijetu, gdje se najcrnja laž prikazuje najljepšom istinom, a gola istina premazuje podlim lažima! Iako je značenje ove izreke tačno, hadiski eksperti su, provjeravajući ovo predanje, ustanovili

³⁹⁰ Pogledaj: *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 4/191-192, predanje br. 1698.

³⁹¹ *Tahzirul-muslimin*, str. 98, predanje br. 84.

da ono nije hadis Allahovog Poslanika, s.a.v.s., nego Omerova, r.a., izreka.³⁹²

287. *Ko bude zadovoljan vladarom u onome u čemu on izaziva Allahovu srdžbu, taj je napustio Allahovu vjeru.*

Buhari, Ebu Hatim, Ibn Hibban i Zehebi smatraju ovo predanje izuzetno lošim, koje treba kategorički odbaciti.³⁹³

Vrijeme

288. *Vrijeme je sablja. Ako ga ti ne presiječeš, ono će tebe posjeći!*

Nedžm el-Gazzi tvrdi da ovo nije govor Vjerovjesnika, s.a.v.s., nego nekih mudrih ljudi.³⁹⁴

Vuk

289. *Doći će vrijeme u kome će ljudi biti vuci – pa ko ne bude vuk, pojest će ga vuci.*

³⁹² *El-Mekasidul-hasene*, str. 517, predanje br. 1236; *El-Esrarul-merfua*, str. 352, predanje br. 552; *El-Masnu*, str. 198, predanje br. 376; *Keşful-hafa*, 2/311, predanje br. 2790; *Tahzirul-muslimin*, str. 119, predanje br. 285.

³⁹³ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 2/235, predanje br. 837.

³⁹⁴ *Tahzirul-muslimin*, str. 119, predanje br. 291.

Ovo nije Poslanikov hadis, s.a.v.s., kako ga je citirao Taberani u El-Mu'džemul-evsatu, nego je, kako provjeravaju hadiski stručnjaci, izreka Enesa b. Malika, r.a.³⁹⁵

Zekat

290. *Svaka stvar ima svoj zekat, a zekat kuće je musafirska soba.*

Dževzekani i Sujuti ovo predanje ubrajaju u lažna.³⁹⁶

Zemlja

291. *Zemlja, uistinu, stoji na stijeni, a stijena se nalazi na volujskom rogu – pa kada vo pokrene svoj rog, i Zemlja se pokrene (nastaje zemljotres)!³⁹⁷*

Ovako su nekada, temeljeći svoje dokaze na ovom izmišljenom hadisu, ljudi tumačili kretanje Zemlje, a posebno fenomen zemljotresa i podrhtavanja tla. Zanimljivo je da su to činili i mnogi učeni ljudi i kod nas i u islamskom svijetu. Naš uvaženi profesor Husejn ef. Đozo nam je na predavanjima, sa velikom dozom žala i tuge, spominjao da je, na žalost, čak u XX stoljeću,

³⁹⁵ *El-Mekasidul-hasene*, str. 501, predanje br. 1171; *Kešful-hafa*, 2/279, predanje br. 2616; *Tahzirul-muslimin*, str. 117, predanje br. 271.

³⁹⁶ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/489-490, predanje br. 318.

³⁹⁷ *El-Menarul-munif*, str. 78, predanje 138; *Tahzirul-muslimin*, str. 168, predanje br. 4.

jedan vrhovni muftija jedne od najpoznatijih islamskih zemalja, i, pored svih naučnih otkrića, tumačio fenomen zemljotresa na temelju ovog izmišljenog hadisa.

292. *Sedam je Zemalja i na svakoj Zemlji je poslanik poput vašeg poslanika!*

Ibn Kesir smatra da je ovo predanje nastalo od israilijata.³⁹⁸

Zikr

293. *Ko bude odgojen da još kao dijete izgovara La ilahe illellah, Allah će ga osloboditi polaganja računa na Sudnjem danu.*

Ibn Hadžer kaže da je ovo predanje ništavno.³⁹⁹

Znanje i učenjaci

294. *Tražite znanje pa makar i u Kini.*

Traženje znanja je afirmirano Kur'anom i sunnetom i nema nikakve dvojbe u njegovu nužnost za svakog muslimana. Ovo citirano predanje uopće ne odudara od općih intencija islama. Međutim, ovakav tekst nije izgovorio Allahov Poslanik, s.a.v.s., već je

³⁹⁸ *El-Mekasidul-hasene*, str. 72, predanje br. 91; *Kešful-hafa*, 1/113, predanje br. 316; *El-Esrarul-merfua*, str. 119, predanje br. 38.

³⁹⁹ *Tahzirul-muslimin*, str. 159, predanje br. 370.

to, vjerovatno, govor nekoga ko je pojasnio odnos islama prema znanju, učenju i usavršavanju.

Inače, hadiski učenjaci, poput Buharije, Nesaija, Ibn Hibbana, Ibn Adijja i drugih, ovaj hadis ocjenjuju apokrifom, zbog Ebu Atike Tarifa b. Sulejmana koji se pojavljuje u njegovom nizu prenosilaca, a koji je ocijenjen kao nepovjerljiv, lažac i ništavan.⁴⁰⁰

295. *Učenjaci moga ummeta su u rang u vjerovjesnika Benu Israila.*

Svi islamski učenjaci, među kojima i Ibn Hadžer, Zerkeši, Sujuti, Demiri i drugi, slažu se da ovo nema utemeljenja u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s., već je poturanje zabludjelih kadijanija.⁴⁰¹

296. *Šejh (učenjak) u svom narodu je kao vjerovjesnik u svom ummetu.*

Ibn Hibban, Ibn Hadžer i Ibn Tejmijje ovo predanje ocjenjuju apokrifnim.⁴⁰²

⁴⁰⁰ *El-Lealiul-masnua*, 1/176; *Tenzihuš-šeriatil-merfua*, 1/258, predanje br. 28; *El-Fevaidul-medžmua*, str. 272, predanje br. 1; *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/600-609, predanje br. 416.

⁴⁰¹ *El-Esrarul-merfua*, str. 247, predanje br. 298; *El-Masnu*, str. 123, predanje br. 196; *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/679-680, predanje br. 466.

⁴⁰² *El-Mekasidul-hasene*, str. 305-306, predanje br. 609; *El-Esrarul-merfua*, str. 231-232, predanje, br. 253; *El-Masnu*, str. 115, predanje br. 169; *El-Fevaidul-medžmua*, str. 286, predanje br. 46; *Tahzirul-muslimin*, str. 140, predanje br. 179.

297. *Šejh (učitelj) u svom džemaatu je kao vjerovjesnik u svom ummetu, jer on ih podučava znanju i odgaja ih.*

Iako je značenje tačno, Ibn Tejmijje smatra da je ovo govor nekoga od učenih ljudi, ali se ne može, jer za to ne postoji provjereno predanje, pripisati Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.⁴⁰³

298. *Ako učenjaci (ulema) nisu evlije, onda kod Allaha i nema evlija.*

Imam Šehavi tvrdi da ovo nije hadis, nego je izjava imama Šafije. Neki, pak, ovu izjavu pripisuju Ebu Hanifi.⁴⁰⁴

299. *Slijedite učene, jer su oni i dunjalučke i ahiretske svjetiljke.*

Očito je da je u nekom vremenskom intervalu ulema izgubila autoritet i njihova riječ nije bila respektirana u narodu, pa je neko osjećao potrebu vraćanja ugleda uleme i to je učinio, na žalost, potvorom na Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Imam Darekutni je u senedu ovog hadisa otkrio da je Kasim b. Ibrahim lažac

⁴⁰³ *El-Mekasidul-hasene*, str. 306, predanje br. 609 i *El-Esrarul-merfua*, str. 231-232, predanje br. 253.

⁴⁰⁴ *El-Mekasidul-hasene*, str. 161, predanje br. 264; *El-Esrarul-merfua*, str. 153, predanje br. 105; *Tahzirul-muslimin*, str.89, predanje br. 4.

i da je podmetao hadise, pa tako ovaj hadis, pored njega, Hatib el-Bagdadi i Sujuti, ocjenjuju apokrifnim.⁴⁰⁵

300. *Najbolji moji sljedbenici su učeni ljudi, a najbolji od učenih ljudi su oni koji su milostivi. Allah, uistinu, prašta učenom čovjeku četrdeset grijeha prije nego neznalici oprosti samo jedan.*

Zehebi i Sujuti ubrajaju ovo predanje u apokrife.⁴⁰⁶

301. *Svi su ljudi mrtvi, izuzev učenjaka, a svi su učenjaci propali, izuzev onih koji rade i primjenjuju ono što znaju, a oni koji rade i primjenjuju ono što znaju su utopljenici, izuzev iskrenih Allahovih robova, a iskreni Allahovi robovi su u velikoj opasnosti.*

Sagani tvrdi da je ovo predanje apokrifno. Neki autori tvrde da je to izjava nekih sufija, oslanjajući se na jednu sličnu izjavu Sehla b. Abdullaha Tusterija, u kojoj stoji: "Svi su ljudi pijani (opijeni), osim učenjaka; a svi su učenjaci izgubljeni, osim onih koji rade po svom znanju."⁴⁰⁷

⁴⁰⁵ *Tenzihuš-šeriatil-merfua*, 1/276, predanje br. 81; *Kešful-hafa*, 1/36, predanje br. 62; *Tahzirul-muslimin*, str. 125, predanje br. 30; *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/556-557, predanje br. 378.

⁴⁰⁶ *Tahzirul-muslimin*, str. 135, predanja br. 130; *Daiful-Džami'iss-sagiri ve zijedaetuhu*, str. 422, predanje br. 2868.

⁴⁰⁷ *Kešful-hafa*, 2/312, predanje br. 2796 i *Silsiletul-ehadisid-dife vel-mevdu'a*, 1/174, predanje br. 76.

302. *Ko porani tražeći znanje, meleki mole za njega, beričet se poveća u njegovoj opskrbi, ništa mu se ne umanja od nafake i to mu bude blagoslovljeno.*

Ukajli, Ibnul-Dževzi i Sujuti ovo predanje ubrajaju u apokrifne.⁴⁰⁸

303 *Kada učeni i onaj koji traži znanje prođu kroz neko mjesto, Allah otkloni četrdeset dana kaznu onima koji leže u kaburistanu tog mjesta.*

Sujuti i Ali el-Kari smatraju da ovaj hadis uopće nema osnova u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.⁴⁰⁹

304. *Ko klanja za pobožnim učenjakom, kao da je klanjao za vjerovjesnikom.*

Ovo predanje, kako tvrdi Sehavi, nema nikakva osnova u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.⁴¹⁰

305. *Namaz obavljen za učenim čovjekom vrijedi 4.440 namaza.*

Ibn Hadžer smatra ovo predanje apokrifom.⁴¹¹

⁴⁰⁸ *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 1/498-499, predanje br. 328.

⁴⁰⁹ *El-Esrarul-merfua*, str. 142, predanje br. 80; *El-Masnu*, str. 65, predanje br. 57; *Kešful-hafa*, 1/221, predanje br. 672; *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 1/610, predanje br. 419.

⁴¹⁰ *Kešful-hafa*, 2/257, predanje br. 2514; *Tahzirul-muslimin*, str. 156, predanje br. 331; i *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 2/44, predanje br. 573

⁴¹¹ *El-Mekasidul-hasene*, str. 316, predanje br. 629; *El-Esrarul-merfua*, str. 235, predanje br. 264 i *El-Masnu*, str. 119, predanje br. 178;

306. *Ko se bude družio s učenim čovjekom kao da se družio s vjerovjesnikom.*

Ne postoji ovakvo predanje direktno od Vjerovjesnika, s.a.v.s., nego je to govor nekoga iz kasnijih generacija. Sehavi napominje da je imam Šafija izjavio: *Kada sretnem stručnjaka u hadisu, kao da sam sreo Vjerovjesnika, s.a.v.s. živog.*⁴¹² Otuda, Ali el-Kari smatra da ove riječi imaju ispravno značenje i na temelju kur'anskih riječi:

فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ Pitajte učene ako ne znate. (En-Nahl, 43)

307. *Primjer onoga koji stiče znanje u mladosti je kao klesanje u kamenu, a primjer onoga ko u starosti stiče znanje je kao pisanje po vodi.*

U suštini je ovo tačna konstatacija, ali je nije izgovorio Allahov Poslanik, s.a.v.s., kome su pripisali ovaj hadis. Ovo predanje, u kome se nalazi Mervan b. Salim eš-Šami, kao jedan od loših i nepouzdanih prenosilaca, pored Buharije i Muslima, lažnim smatraju Ibn Hibban, Ebu Hatim, El-Harrani, Sadži i drugi.⁴¹³

El-Fevaidul-medžmua, str. 286, predanje br. 48.

⁴¹² *El-Mekasidul-hasene*, str. 478, predanje br. 1104; *El-Esrarul-merfua*, str. 326, predanje br. 479; *El-Masnu*, str. 182, predanje br. 329; *Kešful-hafa*, 2/243, predanje br. 2449.

⁴¹³ *Kešful-hafa*, 2/66, predanje br. 1757; *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 2/85, predanje br. 618; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 756, predanje br. 5237.

308. *Učinak učenjaka mjerit će se s krolju šehida, pa će prevagnuti njihov trud nad krolju mučenika.*

Ovo je neko pripisao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., iako on to nije rekao. Hafiz Zehebi tvrdi da je lanac prenosilaca ovog hadisa apokrifan.⁴¹⁴ Neki autori navode ovo predanje kao izreku Hasana el-Basrija.⁴¹⁵

309. *Razilaženje učenjaka je milost.*

Ovo predanje nema nikakva osnova u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Imam es-Subki podvlači da ovo predanje nije uopće poznato muhaddisima, niti postoji u vezi njega autentičan, dobar, slab a ni apokrifan lanac prenosilaca, što znači da ga je neko poturio u islamsku literaturu. Ibn Hazm zaključuje: *Ova rečenica i konstatacija je jedna od najštetnijih i najperfidnijih, jer ako je razilaženje učenjaka milost, onda je saglasnost učenjaka njegova suprotnost.* Zato on na drugom mjestu oštro kritizira ovo predanje, smatrajući da, ako se na njemu temelji naše uvjerenje, onda će brojne mezhebske razlike postati pravilo i njihovi protagonisti se neće vraćati na Kur'an i sunnet, već će preferirati što više razlika, što je pogubno za čisto i nepatvoreno islamsko učenje.⁴¹⁶

⁴¹⁴ *El-Mekasidul-hasene*, str. 442, predanje br. 1005; *El-Esrarul-merfua*, str. 303, predanje br. 429; *Tahzirul-muslimin*, str. 166, predanje br. 448.

⁴¹⁵ Usporedi: El-Gazali, *Ihja ulumid-din*, 1/35.

⁴¹⁶ *El-Mekasidul-hasene*, str. 46, predanje br. 39; *El-Esrarul-merfua*, str. 108, predanje br. 17; *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/141,

310. *Kriza vjere nastaje u tri situacije: kada učenjak počne činiti grijehe, kada vođa postane nepravedan i kada šerijatski pravnik postane neznalica.*

Ibn Hibban, Ibn Rahevejh, Ebu Davud et-Tajalisi i drugi svrstavaju ovaj hadis u izmišljena predanja.⁴¹⁷

311. *Laskanje nije svojstveno vjerničkom moralu, izuzev u traženju znanja.*

Ovo predanje Imam Buhari ubraja u lažne hadise zbog Hasiba b. Džahdara, koji se pojavljuje u njegovom nizu prenosilaca. Uz Buhariju, ovog prenosioca smatraju lašcem i Šu'be, Seid el-Kattan, Jahja b. Mein, en-Nesai, Ibnul-Dževzi, Sujuti i drugi.⁴¹⁸

312. *Nema zavisti, niti laskanja, izuzev u traženju znanja.*

Amr b. el-Husajn el-Kilabi, jedan od prenosilaca ovog hadisa, ocijenjen je kao lažac, pa je, prema tome, ovo predanje, shodno ocjeni Ibnul-Dževzija i Sujutija, apokrifno.⁴¹⁹

predanje br. 57.

⁴¹⁷ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 2/223-224, predanje br. 819.

⁴¹⁸ Provjeri: *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/559-561, predanje br. 381.

⁴¹⁹ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 1/561, predanje br. 382.

313. *Ko nauči moje sljedbenike samo jednom hadisu, imat će nagradu kao sedamdeset i jedan iskreni vjerovjesnik.*

Ibn Hadžer el-Askalani smatra ovaj hadis apokrifnim.⁴²⁰

314. *Na Sudnjem danu će se zagovarati: vjerovjesnici, učenjaci i šehidi.*

Anbese b. Abdurrahman el-Kureši, jedan od prenosioca ovog hadisa, ocijenjen je od strane El-Buharije, Ebu Hatima i Ukajlija kao lažac, pa je ovo predanje definirano kao apokrifno.⁴²¹

315. *Spavanje učenog je ibadet.*

Islamski učenjaci kažu da se ovo predanje ne nalazi među merfu-predanjima, što znači da ga nije izgovorio Allahov Poslanik, s.a.v.s.⁴²²

316. *Kome nastupi smrt u času dok traži znanje kojim će afirmirati islam, samo jedan stepen će ga dijeliti u Džennetu od stepena vjerovjesnika.*

Prema hadiskim stručnjacima ovo predanje nije vezano za Vjerovjesnika, s.a.v.s., nego ga pripisuju

⁴²⁰ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 3/315, predanje br. 1174; *Tahzirul-muslimin*, str. 159, predanje br. 369.

⁴²¹ *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, 4/445-446, predanje br. 1978.

⁴²² *El-Esraru-merfua*, str. 359, predanje br. 567; *Tahzirul-muslimin*, str. 162, predanje br. 406.

Hasanu el-Basriju. Adžluni pripisuje ovu izjavu Enesu i Ibn Abbasu, r.a.⁴²³

317. *Gledanje u lice učenog čovjeka Allahu je draže od šezdeset godina ibadeta izraženog kroz dobrovoljni namaz i post.*

Imam Sehavi smatra da ovo predanje nema uopće seneda, pa se tako, dakle, ne može pripisati Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.⁴²⁴

Očito da je, u nekom vremenskom periodu, ulema izgubila autoritet u narodu, pa su ga pokušali vratiti izmišljanjem hadisa, kako bi ponovo narod slijedio dotičnu ulemu. Nesumnjivo je da i danas ima "uleme" koja bi jedino izmišljanjem hadisa mogla sebi opskrbiti autoritet u narodu. Mnogi od njih svojom disharmonijom između riječi i djela nemaju nikakvu šansu zadobiti povjerenje naroda. Zato su mnogi i pribjegavali izmišljanju hadisa, da bi autoritetom Allahovog Poslanika, s.a.v.s., nadoknadili nedostatak svog autoriteta.

318. *Prisustvovanje kružoku nekog učenog čovjeka vrijednije je od hiljadu rekata dobrovoljnog namaza.*

⁴²³ *El-Mekasidul-hasene*, str. 478, predanje br. 1105; *Kešful-hafa*, 2/243, predanje br. 2450; *Tahzirul-muslimin*, str. 117, predanje br. 269.

⁴²⁴ *El-Esrarul-merfua*, str. 356, predanje br. 562; *Tahzirul-muslimin*, str. 161, predanje br. 396.

Ibnul-Dževzi ovo predanje smatra apokrifnim.⁴²⁵

319. *Kada onaj koji uči sjedne pred onoga od koga stiće znanje, Allah mu otvori sedamdeset vrata Svoje milosti. Kada ustane s tog mjesta, oprosti mu grijehe kao da je tek od majke rođen; za svako naučeno slovo, Allah mu dadne nagradu šezdeset šehida. A za svaki (naučeni) hadis, Allah mu upiše ibadet od godinu dana.*

Hadiski stručnjaci su ovo predanje okarakterizirali apokrifnim.⁴²⁶

320. *Ko sjedne iznad učenog bez njegove dozvole, taj kao da je sjeo na Mushaf.*

Imam Sujuti tvrdi da ovo predanje nema nikakve osnove u hadisima Muhammeda, s.a.v.s.⁴²⁷

321. *Ko bespravno ponizi učenog čovjeka, Allah će ga poniziti pred svim stvorenjima na Sudnjem danu.*

Predanje je apokrifno zbog Sem'ana b. Mehdija koji je poznat po podmetanju hadisa.⁴²⁸

⁴²⁵ *El-Esrarul-merfua*, str. 195, predanje br. 176; *El-Masnu*, str. 95, predanje br. 114; i *Tahzirul-muslimin*, str. 133, predanje br. 120.

⁴²⁶ *Tenzihuš-šeriatil-merfua*, 1/283, predanje br. 115; *El-Esrarul-merfua*, str. 113, predanje br. 24; *El-Masnu*, str. 52, predanje br. 17.

⁴²⁷ *Tahzirul-muslimin*, str. 157, predanje br. 345.

⁴²⁸ *Mizanul-itidal*, 2/234; *Tenzihuš-šeriatil-merfua*, 1/278, predanje br. 93; *Kešful-hafa*, 2/220, predanje br. 2347; *Tahzirul-muslimin*, str. 156, predanje br. 337.

322. *Znak smutnje učene osobe je da više voli govoriti nego šutjeti.*

Ebun-Nuajm, Ibnul-Dževzi i Iraki ovo predanje ocjenjuju apokrifnim.⁴²⁹

323. *Učitelji vaše djece, najveće su vaše zlo, najmanje su milostivi prema siročadima i najgrublji prema siromašnima.*

Predanje je apokrifno zbog Seida b. Tarifa. Naime, Hakim navodi predanje Sejfa b. Omera et-Temimija, koji kaže da je sjedio kod Seida b. Tarifa, kada mu se sin vratio iz mekteba plačući. Otac ga upita: *Zašto plačeš?* a on odgovori: *Istukao me učitelj!* Tada otac ljutito reče: *Ja ću njih danas osramotiti!* – pa, onda, izmisli sljedeće predanje i reče: *Prenio mi jer Ikrime od Ibn Abbasa, r.a., da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao,* pa je citirao ovo izmišljeno predanje.⁴³⁰

324. *Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije umro dok nije čitao i pisao.*

⁴²⁹ Tenzihuš-šeriatil-merfua, 1/269, predanje br. 50; El-Esrarul-merfua, str. 348, predanje br. 537; El-Masnu, str. 197, predanje br. 372; Tahzirul-muslimin, str. 158, predanje br. 354.

⁴³⁰ Subhi es-Salih. Usulul-hadisi, str. 266; Tenzihuš-šeriatil-merfua, 1/253, predanje br. 10; El-Esrarul-merfua, str. 228, predanje br. 243; El-Masnu, str. 113-114, predanje br. 161 i drugi; O. Nakičević: Uvod u hadiske znanosti, str. 144.

Ovo predanje, kako jasno definira Taberani, opo-
nira tekstu Kur'ana i nema nikakva utemeljenja u
Vjerovjesnikovom, s.a.v.s., sunnetu.⁴³¹

325. "Ne znam!" – pola je znanja!

Iako ovo predanje neki pripisuju Vjerovjesniku,
s.a.v.s., Sehavi tvrdi da je to Ša'bijevo govor.⁴³²

Žene

326. Najbolje žene moga ummeta su one koje su najljepšeg lica i najmanjeg mehra.⁴³³

Sehavi napominje da ga citira Dejlemi kao merfu-
predanje, ali bez niza prenosilaca, pa, prema tome, nema
nikakvog utemeljenja da ga je izgovorio Muhammed,
s.a.v.s.⁴³⁴

327. Da nije žena, tek bi se tada stvarno činio ibadet Allahu!

⁴³¹ *Silsiletul-ehadisid-daiŕe vel-mevdua*, 1/518-519, predanje br. 343.

⁴³² *El-Mekasidul-hasene*, str. 536, predanje br. 1282; *El-Esrarul-merfua*,
str. 364, predanje br. 581; *El-Masnu*, str. 205, predanje br. 392; *Kešful-
hafa'*, 2/346, predanje br. 2980; *Tahzirul-muslimin*, str. 119, predanje
br. 293.

⁴³³ *Mehr* je vjenčani dar koji mladoženja daje supruzi prilikom sklapanja
braka.

⁴³⁴ *El-Esrarul-merfua*, str. 200, predanje br. 189; *Kešful-hafa*, 1/388,
predanje br. 1236.

Hadis je apokrifan, jer se u njegovom nizu prenosilaca pojavljuje Abdurrahman b. Zejd el-Ammi, kojeg Buhari, Ibn Adijj i Ibnul-Dževzi smatraju lašcem, čije hadise treba kategorički odbaciti.⁴³⁵

328. *Da nije žene, (svaki) čovjek bi ušao u Džennet.*

Učenjaci ovo predanje smatraju apokrifnim. Neki kažu da je ovo izreka hafiza Sujutija.⁴³⁶

329. *Savjetujte se sa ženama, ali postupajte suprotno njihovim mišljenjima.*

Ovo nikada Allahov Poslanik, s.a.v.s. nije izgovorio. Očito je ovo izreka neke druge osobe. Ovo je stav Sehavija, Munavija i drugih.⁴³⁷

330. *Kada žena kaže svome mužu: „Nikada od tebe nikakva dobra nisam vidjela!” – sva njena djela se poništavaju.*

Ahmed b. Hanbel kaže da je ovo predanje apokrifno. Buhari tvrdi da Jusuf b. Ibrahim, jedan od

⁴³⁵ *El-Lealiul-masnua*, 2/134; *Kešful-hafa*, 2/165, predanje br. 2128; *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/139, predanje br. 56; *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 700, predanje br. 4851.

⁴³⁶ *El-Lealiul-masnua*, 2/134; *Kešful-hafa*, 2/165, predanje br. 2129; *Tahzirul-muslimin*, str. 150, predanje br. 273 i *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 700, predanje br. 4849

⁴³⁷ *El-Esrarul-merfua*, str. 225-227, predanje br. 240; *El-Masnu*, str. 113, predanje br. 160; *Tahzirul-muslimin*, str. 139, predanje br. 177; *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 1/619-620, predanje br. 430.

prenosilaca ovog hadisa, prenosi čudne stvari, a Zehebi tvrdi da su njegovi hadisi ništavni.⁴³⁸

331. *Pamet žena je u njihovim spolnim organima.*

Sehavi tvrdi da ovo predanje nema nikakvog utemeljenja u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s.⁴³⁹ Očito je da su i ženomrsci upleli prste u poturanju i izmišljanju hadisa. Može se samo pretpostaviti kakvu bi sliku o islamu imali ljudi, kada ne bi bilo preciznih kriterija i savršenih filtera hadiskih stručnjaka da odvoje izmišljena i poturena predanja od autentičnih i sigurnih?!

332. *Znanje je izgubljeno među ženskim nogama!*

Ovo predanje nije hadis, iako ga neki citiraju kao Vjerovjesnikov, s.a.v.s, hadis. Ovo predanje pripisuje se Bišru el-Hafiju.⁴⁴⁰

Žetve

333. *Ko posije – požnjet će!*

⁴³⁸ *Silsiletul-ehadisid-daiife vel-mevdua*, 4/135-136, predanje br. 1632; i *Daiful-Džamiis-sagiri ve zijadetuhu*, str. 87, predanje br. 612.

⁴³⁹ *El-Mekasidul-hasene*, str. 339, predanje br. 699; *El-Esrarul-merfua*, str. 246, predanje br. 296; *Tahzirul-muslimin*, str. 143, predanje br. 211.

⁴⁴⁰ *El-Esraru-l-merfu'a*, str. 238, predanje br. 271; *El-Masnu'*, str. 120, predanje br. 181 i *Tahziru-l-muslimin*, str. 104, predanje br. 134.

Islamski učenjaci tvrde da ovo predanje, iako ima ispravno značenje, na temelju riječi Uzvišenog: يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًا *Onoga dana kada svaki čovjek pred sobom nađe dobro djelo koje je uradio,*⁴⁴¹ uopće ne spada u Vjerovjesnikove, s.a.v.s. hadise.⁴⁴²

⁴⁴¹ Ali Imran, 30.

⁴⁴² *El-Mekasidul-hasene*, str. 484, predanje br. 1127; *El-Esrarul-merfu'a*, str. 332, predanje br. 491; *El-Masnu'*, str. 184, predanje br. 337 i *Tahzirul-muslimin*, str. 160, predanje br. 382.

ZAKLJUČAK

Apokrifna predanja će i dalje cirkulirati u praksi muslimana. Ona se nikakvim dekretima ili zabranama neće moći neutralizirati i iskorijeniti. Međutim, zadatak naučnih institucija je definirati ih i upozoriti na opasnost njihove upotrebe. Posebna zadaća svih islamskih intelektualaca i institucija je čuvati i očuvati ljepotu i čistotu islama i pravilno je interpretirati budućim generacijama. Prešućivanjem istine i toleriranjem brojnih lažnih predanja i mi saučestvujemo, svjesno ili nesvjesno, u izvitoperivanju i falsificiranju originalnog islamskog učenja. Ovaj emanet ni pojedinac a ni zajednica ne smiju pronevjeriti!

LITERATURA

1. Korkut, Besim: *El-Kur'anil-kerim*, prijevod, Medina, Saudijska Arabija 1412. h.g.
2. Ibn Abdulberr, Ebu Omer el-Kurtubi: *Džamiu bejanil-ilmu ve fadlihi*, Darul-kutubi-l-ilmijje, Bejrut, bez godine izdanja.
3. El-Adžluni, Ismail b. Muhammed: *Kešful-hafa ve muzilul-ilbas amma ištehere minel-ehadisi ala elsinetin-nas*, Darul-kutubil-ilmijje, Bejrut 1988.
4. El-Albani, Muhammed Nasiruddin: *Daiful-Džamiisagiri ve zijadetuhu*, El-Mektebul-islami, Bejrut 1990.
5. *Silsiletul-ehadisid-daife vel-mevdua*, Mektebetul-mearif, Rijad, Saudijska Arabia 1992.
6. Ibn Arebi, Muhjid-din, *Dragulji poslaničke mudrosti/Fusus al-hikem*; prijevod i komentar: dr. Rešid Hafizović, Bemust, Zenica 1995.
7. El-Azhari, Muhammed b. el-Bešir Zafir: *Tahzirul-muslimine minel-ehadisil-mevduati ala sejjidil-murselin*, Dar Ibn Kesir/Mektebetu darit-turas, Medina/Damask 1985.

8. Bedran, Ebul-Ajnejn: *El-Hadisun-nebeviš-šerif, tarihuhu ve mustalehatuhu*, Muessesetu Šebabul-džamia, Aleksandrija, Egipat 1983.
9. El-Buhari, Muhammed b. Ismail: *Buharijina zbirka hadisa*; prijevod: Hasan Škapur, Odbor IZ Prijedor, 1974.
10. Ibn Džemaa, Muhammed b. Ibrahim: *El-Menhelu-revijj fi muhtesar ulumil-hadis-in-nebijj*, Darul-fikr, Damask 1988.
11. Ibnul-Dževzi, *El-Mevduatul-kubra*, Matbe'atul-medžd, Egipat.
12. Al-Gazali, Abu Hamid: *Ihjan ulumid-din*, Darul-kitabil-arebi, Bejrut bez godine izdanja.
13. Al-Gazali, Abu Hamid: *Nesuvistlost filozofa*; prijevod i bilješke: Daniel Bučan, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 1993.
14. El-Gazali, Muhammed: *Es-Sunnetun-nebevijetu bejne ehlil-fikhi ve ehlil-hadisi*, Es-Senabil, Halkul-vadi, Tunis 1989.
15. *Vjerovjesnikov sunnet između šerijatskih pravnika i znanstvenika hadisa*; s arapskog: N. Čanić, Z. Hasanović i O. Kozlić, Muftijstvo tuzlansko, Tuzla 1998.
16. Gulen, M. Fethullah: *Vjerovjesnikov sunnet (važnost i razumijevanje)*; prijevod Zuhdija Hasanović, El-Kalem, Sarajevo, 2009.
17. El-Hakim, Ebu Abdillah en-Nejsaburi: *Ma'rifatu ulumil-hadis*, Darul-afakil-džedide, Bejrut 1980.

18. *El-Mustedreku ales-sahihajni*, Darul-fikr, Bejrut 1978.
19. Handžić, Mehmed: *Uvod u tefsirsku i hadisku nauku*, GHM, Sarajevo 1972.
20. Hašim, Ahmed Omer: *Kavaidu usulil-hadisi*, 'Alemul-kutub, Bejrut 1997.
21. Hatib al-Bagdadi, *Er-Rihletu fi talebil-hadisi*, Darul-kutubil-ilmijje, Bejrut 1975.
22. *Tarihu Bagdad*, Matbeatus-seada, Egipat 1931.
23. El-Hatib, Muhammed Udžadž: *Usulul-hadisi – ulumuhu ve mustalehuhu*, Darul-menare, Džedda, Saudijska Arabia 1994.
24. Ibn Ebi Hatim: *El-Džerhu vet-ta'dil*, Hajderabad, India 1327. h.g.
25. Ibn Hibban, Muhammed el-Busti: *Es-Sahih*, Muesesetur-risale, Bejrut bez godine izdanja.
26. El-Husejni, Hašim Ma'ruf: *El-Mevduatu fil-asari vel-ahbari*, Darul-kitabil-lubnani, Bejrut 1973.
27. Ibn Irak, Ali b. Muhammed el-Kinani: *Tanzihuš-šariatil-merfua anil-ahbariš-šaniatil-mevdua*, Darul-kutubil-ilmijje, Bejrut 1979.
28. Itr, Abdurrahman: *Mealimus-sunnetin-nebevijje*, Mektebul-menar, Ez-Zarka, Jordan 1986.
29. Itr, Nuruddin, *Menhedžun-nakdi fi ulumil-hadis*, Darul-fikr, Damask, 1992.
30. Ibn Kajjim el-Dževzijje: *Ahiretska opskerba*, El-Kelimeh, Novi Pazar 2006.

31. *El-Menarul-munif fis-sahihi ved-daif*, Darul-bešairil-islamijje, Bejrut 1994.
32. *Zadul-mead*, Muesesetur-risale, Bejrut 1990.
33. El-Karadavi, Jusuf: *Razumijevanje sunneta*; s arapskog: Ahmet Alibašić, Bemust, Sarajevo 2001.
34. El-Kari, Ali el-Herevi el-Mekki: *El-Esrarul-merfua fil-ahbaril-mevdua*, El-Mektebul-islami, Bejrut/Damask 1986.
35. *El-Masnu fi ma'rifetil-hadisil-mawdu*, Mektebul-matbuatil-islamijje, Halep, Sirija 1994.
36. El-Karjuti, Asim b. Abdillah: *El-Isnadu mined-din ve min hasaisi ummeti Sejjidil-murselin*, Mektebul-Mualla, El-Medina el-Munevvera 1986.
37. El-Kasimi, Muhammed Džemaluddin: *Kavaidut-tahdis min fununi mustalehil-hadis*, Darun-nefais, Bejrut, 1993.
38. El-Kevseri, Muhammed Zahir b. Hasan: *Te'nibul-hatib ala ma sakahuu fi terdžemeti Ebi Hanifete minel-ekazib*, 1990 – bez izdavača i mjesta izdanja.
39. Kurdić, Šefik: *Ebu Hanife i namaz u hanefijskom mezhebu*, Islamska pedagoška akademija, Zenica 2001.
40. Kurdić, Šefik: *Ebu Hanife i njegov doprinos hadiskoj znanosti*, El-Kelimeh, Novi Pazar 2007.
41. Kurdić, Šefik: *Putokazi islama*, Ilmijja BiH, Sarajevo 1996.
42. Ibn Madže el-Kazvini: *Es-Sunen*, Darul-hadis, Kairo 1994.

43. Makbuli, Hasan Muhammed: *Mustalehul-hadisi ve ridžaluhu*, Mektebetul-džilil-džedidi, San'a, Jemen 1990.
44. Memić, Jakub: *Izbor Poslanikovih hadisa*, Starješinstvo IZ, Sarajevo 1985.
45. Muslim, el-Kušejri en-Nejsaburi: *Es-Sahih*, Dar Ibn Hazm/Mektebetul-mearif, Bairut 1995.
46. Nakičević, Omer: *Uvod u hadiske znanosti*, FIN, Sarajevo 1996.
47. En-Nevevi, Jahja b. Šeref: *El-Minhadž, šerh Sahih Muslim b. Hadždžadž*, Mektebetu daril-fijh/Suubban, Damask/Rijad bez godine izdanja.
48. Ebu Nuajm, Ahmed el-Asbehani: *Hil'jetul-evlija ve tabekatul-asfija*, Darul-kutubil-arebi, Bejrut 1967.
49. Okić, Tajjib: *Islamska tradicija*, Gajretov kalendar za 1937. godinu, Sarajevo 1936.
50. Es-Sabag, Muhammed Lutfi: *El-Hadisun-nebevi*, El-Mektebul-islami, Bejrut/Damask 1986.
51. Sakr, Abbas Ahmed; Abduldževad, Ahmed: *El-Ehadisul-mevdua minel-Džamiil-kebiri vel-Džamiil-ezheri*, Darul-išrak, Bejrut 1988.
52. Ibnus-Salah, Ebu Amr: *Ulumul-hadis*, Darul-fikr, Damask 1984.
53. Es-Salih, Subhi: *Ulumul-hadisi ve mustalehuhu*, Darul-ilmi lil melajin, Bejrut 1988.

54. Es-Sehavi, Muhammed Abdurrahman: *Fethul-mugis, šarhu elfijjetil-hadis lil Iraki*, Darul-kutubil-ilmijje, Bejrut 1983.
55. *El-Makasidul-hasene fi bejani kasirin minel-ehadisil-muştehere alel-elsine*, Darul-kitabil-arebi, Bejrut 1996.
56. Seid, Hammam Abdurrahman: *Temhidu fi ulumil-hadis*, Darul-furkan, Amman 1992.
57. Smailagić, Nerkez: *Leksikon islama*, Svjetlost, Sarajevo, 1990.
58. Es-Subki, Abdulvehhab b. Tekijjuddin, *Et-Tabekatuš-šafijjetul-kubra*, El-Matbetul-husejnijje, Egipat.
59. Es-Sujuti, Dželaluddin, *El-Džamius-sagir*, Darul-kutubil-ilmijje, Bejrut 1990.
60. *Hakikatus-sunneti vel-bid'ati*, Darul-fikril-lubnani, Bejrut 1992.
61. *El-Lealiul-masnua fil-ehadisil-mevdua*, Darul-kutubil-ilmijje, Bejrut 1996.
62. *Šerhis-sudur bi šerhi halil-mevta vel-kubur*, Darur-rešid, Damask/Bejrut, 1986.
63. *Tedribu-r-ravi fi šerhi Takribi-n-Nevavi*, Darul-kutubi-l-ilmijje, Bejrut, 1996.
64. Šakir, Ahmed Muhammed: *El-Baisul-basis, šerhu Ihtisari ulumil-hadis lil-hafiz Ibn Kesir*, Darul-fijha/Darus-selam, Rijad/Damask 1994.
65. Eš-Ševkani, Muhammed b. Ali: *El-fevaidul-medžmua fil-ahadisil-mevdua*, Darul-kutubil-ilmijje, Bejrut 1995.

66. Eš-Šukajri, Muhammad Abdusselam: *Es-Sunanu vel-mubtedeat*, Mektebetu džumhurijja, Egipat bez godine izdanja.
67. Et-Tahhan, Mahmud: *Tejsiru mustalehil-hadisi*, El-Merkezul-islami lil kitab, Aleksandrija, Egipat bez godine izdanja.
68. Ibn Tejmiđe, Takijjuddin: *Iktidaus-siratil-mustekim, muhalefetu ašabil-džehim*, El-Medždut-tidžariđe, Mekka el-Mukerrema 1390. h.g.
69. Et-Tibi, el-Husejn b. Abdillah: *El-Hulasatu fi usulil-hadis*, Alemul-kutub, Bejrut, 1985.
70. Tirmizi, Muhammed b. Isa, *Kitabul-ilel*; štampan zajedno sa njegovim *Sunenom*, Darul-kutubil-ilmijje, Bejrut 1987.
71. *Es-Sunen*, Darul-kutubil-ilmijje, Bejrut 1987.
72. Topoljak, Sulejman: *Smrt i kaburski život*, El-Kelimeh, Novi Pazar 2007.
73. El-Umeri, Ekrem Diđa: *Buhusun fi tarihi-s-sunneti-l-mušerrefeti*, 1984. – bez izdavača i mjesta izdanja.
74. Ez-Zehbi, Muhammed b. Ahmed. *El-Iber fi haber men gaber*, Darul-kutubil-ilmijje, Bejrut 1985.
75. *Mizanul-i'tidal fi nakdir-ridžal*, Darul-fikr – bez mjesta i god. izdanja.
76. *Tertibul-mevduat libnil-Dževzi*, Darul-kutubil-ilmijje, Bejrut 1994.
77. *Tezkiretul-huffaz*, Dar Ihja at-turas al-arabi.

78. Ebu Zehv, Muhammed Muhammed: *El-Hadisul-vel-muhaddisune ev inajetul-ummeti islamijje bis-sunnetin-nebevijje*, Darul-kitabil-arebi, Bejrut 1984.

Periodika

- *Zbornik radova* Islamskog pedagoškog fakulteta Univerziteta u Zenici, br. 5, decembar 2007.

BILJEŠKA O AUTORU

Profesor doktor Šefik Kurdić rođen je 6. aprila 1958. godine u Piljužićima kod Tešnja. Nakon završetka Gazi Husrev-begove medrese 1978. godine, završava Islamski teološki fakultet (sadašnji Fakultet islamskih nauka) u Sarajevu, 1982. godine, na kojem, nakon odsluženja vojnog roka, i diplomira.

Radio je kao imam na području Tešnja i Doboja, do odlaska na postdiplomski studij 1986. godine.

Magistarsku tezu odbranio je 1990. godine na Islamskom pravnom fakultetu najstarijeg islamskog univerziteta na svijetu, *Ez-Zejtuna* u Tunisu, iz oblasti hadisa i hadiskih znanosti.

Od 1990. godine, kratko je radio kao imam u Sarajevu, a nakon toga je postavljen za glavnog i odgovornog urednika mjesečnika *Islamska misao*.

Nakon agresije na BiH, jedno vrijeme je bio glavni i odgovorni urednik mjesečne revije *Mu'allim*.

Jedan je od pokretača medrese *Dr. Ahmed Smajlović* u Zagrebu, čiji je bio profesor i jednu školsku godinu direktor.

Doktorirao je na Islamskom univerzitetu *Ez-Zejtuna* u Tunisu 1997. godine, također, iz oblasti hadisa i hadiskih znanosti.

Poznat je kao izuzetan daija i vaiz. U posljednjih petnaestak godina, održao je preko 3.000 vazova, hutbi i predavanja. Uz to je održao preko 550 emisija na domaćim i inostranim radio i TV-stanicama. Gostovao je, pored domaćih, i na radio i TV-stanicama u Srbiji, Crnoj Gori, Turskoj, SAD-u, Panami, Kolumbiji i dr. Samo na radiju *Naba*, u serijalu *Islam i mi*, koji vodi i uređuje deset godina, održao je preko 420 emisija. Sve ovo ga svrstava među najangažiranije intelektualce našeg podneblja.

Recenzent je i redaktor oko šezdeset djela, a napisao je oko trideset predgovora za knjige drugih autora.

Učesnik je brojnih naučnih i stručnih seminara, simpozija i konferencija kod nas i u svijetu. Dobitnik je priznanja fondacije *Hasan-ef. Škapur* za zasluge i doprinos razvoju hadiske znanosti (2007). Dobitnik je zahvalnice u povodu 15-godišnjice osnivanja Islamskog pedagoškog fakulteta Univerziteta u Zenici za zasluge i doprinos razvoju Fakulteta (2008); zahvalnice Islamskog pedagoškog fakulteta Univerziteta u Bihaću za dugogodišnji angažman u nastavno-naučnom procesu i ukupni doprinos u razvoju Fakulteta (2009) i zahvalnice Fakulteta za islamske studije u Novom Pazaru za doprinos utemeljenju, razvoju i afirmaciji Fakulteta (2009).

Trenutno je predavač hadisa i da'we na Islamskom pedagoškom fakultetu u Zenici i gostujući profesor na Fakultetu za islamske studije u Novom Pazaru,

na predmetu hadis, kao i na postdiplomskom studiju novopazarskog Internacionalnog Univerziteta.

Objavljivao je originalne radove i prijevode u *Zborniku radova islamskog pedagoškog fakulteta* u Zenici i Bihaću, *Zborniku radova Fakulteta za islamske studije* u Novom Pazaru, *Zemzemu*, *Glasniku*, *Preporodu*, *Islamskoj misli*, *Kabesu*, *Mu'allimu*, *Novim horizontima* i dr. Do sada je objavio preko 200 naučnih, stručnih i drugih radova.

Prvi je na bosanski jezik preveo *Muslimovu zbirku hadisa* (sažetak), koja je štampana u tri toma.

Jedan je od prevodilaca *Tefsira Ibn Kesira* i *Sahihul-Buharije* na bosanski jezik.

Ovo mu je dvadeset i šesto zasebno djelo. Među najpoznatijim su: *Putokazi islama* (1996); *Ebu Hanife i namaz u hanefijskom mezhebu* (2001); *Velikani hadiskih znanosti* (2003); *Snovi i njihova značenja* (2004); *Islamski bonton* (2005); *Ebu Hanife i njegov doprinos hadiskoj znanosti* (2007); *Muslimanska imena i njihova značenja* (2008); *Poslanikove metode pozivanja u vjeru* (2008); *Tefsir Jasina* (2009) i *Bračni i porodični odnosi u islamu* (2009).

Tri djela su mu prevedena i objavljena, 2004. godine, na albanskom jeziku: *Ramazani i teraviih-namaz u svjetlu hanefijskog mezheba* (*Ramazani dhe namazi i teravive ne driten e medhhebit hanefij*); *Brak i intimni odnosi u islamu* (*Martesa dhe marredheniet intime ne islam*) i *Kultura ponašanja prema roditeljima, djeci i rodbini* (*Kultura sjelljes ndaj familjeve, familjes dhe farefisit*).

SADRŽAJ

UMJESTO PREDGOVORA	5
Krupan doprinos hadiskoj nauci na našim prostorima	5
UVOD	13
Uzroci nastanka apokrifnih hadisa	16
Identificiranje i raspoznavanje apokrifnih predanja	23
Najpoznatija djela iz oblasti apokrifnih predanja	31
Upotreba apokrifnih hadisa kod nas	34
APOKRIFNI HADISI	37
Allah	37
Abdest	38
Ambicije	40
Arapci	41
Ashabi	43
Berićet	50
Bid'at	51
Biser	52
Blud	52
Bolesnik	53
Brada	53
Brak i intimni odnosi	54
Briga	56
Celibat	56
Ćefini	58
Darežljivost	58
Dijete	59
Djela	60
Dobro	61
Dobročinstvo	61
Dova	62
Dunjaluk	62
Džamija	66
Džennet	66

Egipat.....	67	Muhammed, s.a.v.s.....	103
Glad.....	67	Namaz.....	106
Govor.....	67	Nasilnik.....	109
Griješ – grješnik.....	69	Neprijatelj.....	109
Hadž.....	70	Neznanje.....	110
Halal-opskrba.....	72	Nokti.....	111
Haram.....	72	Nužda.....	111
Hidr.....	73	Običaji.....	112
Homoseksualci.....	74	Odgoj.....	112
Hrana i piće.....	74	Odjeća.....	113
Ibadet.....	78	Ogovaranje.....	118
Imam.....	80	Oholost.....	119
Iman.....	80	Onanisanje.....	119
Inšan.....	82	Opreznost.....	120
Jezik.....	83	Oprost.....	120
Kamen.....	84	Pamet.....	121
Kupanje.....	84	Patlidžan.....	122
Kur'an.....	84	Pčela.....	122
Lejletur-regaib.....	92	Petak.....	122
Licemjerstvo.....	97	Pijetao.....	124
Lideri.....	98	Pjesma.....	125
Lijek.....	98	Pokajanje.....	126
Ljubav.....	99	Pokornost.....	127
Meleki.....	100	Post.....	127
Memorija.....	100	Potvora.....	129
Mezhebski fanatizam.....	101	Prejedanje.....	129
Milost.....	101	Profit.....	129
Misvak.....	102	Proklinjanje.....	130
Mnoštvo.....	102	Rahatluk.....	131

Ramazan	132	Šefaat	150
Razmišljanje	132	Škrtost	151
Razvod braka	133	Štap	151
Redžeb	133	Šutnja	152
Rodbina	139	Tamjan	152
Riža	139	Tejammum	153
Ruža	140	Tekbir	153
Salavat	140	Ubistvo	154
Sadaka	140	Ugošćavanje	154
Samilost	141	Umjerenost	155
Selam	142	Upornost	155
Siromaštvo	143	Urok	156
Smrt	143	Vid	156
Spominjanje	144	Vjera	157
Spoznaja	145	Vladari	157
Srce	146	Vrijeme	159
Strpljivost	147	Vuk	159
Sunnet	148	Zekat	160
Surma	148	Zemlja	160
Susjed	148	Zikr	161
Sveta mjesta	149	Znanje i učenjaci	161
Ša'ban	149	Žene	173
Šah	150	Žetve	175
ZAKLJUČAK	177		
LITERATURA	179		
BILJEŠKA O AUTORU	187		